† Cu Dumnezeu înainte!

MIŞCAREA

9.198-163

Apare lunar
16 pagini - 50 lei

Publicaţie a Noii Generaţii
Editor: Mişcarea Pentru România

Anul II, Nr. 5 (10)
Mai 1993

DIN SUMAR

Batjocură "culturală"
în biblioteci şi edituri *pag. 11*

Cum se vinde o ţară!
Răzvan Garbur *pag. 12*

Noua Ordine Mondială
Dennis L. Cuddy *pag. 10*

Testamentul lui Codreanu
pag. 7

Suntem cu ochii pe voi
pag. 3

RUGĂCIUNE PENTRU VRĂJMAŞI

Un gând din toată inima pentru toţi duşmanii noştri **(pag. 4)**

COMUNICAT

Din dorinţa de a preciza foarte clar poziţia Mişcării Pentru România atât din punct de vedere general ideologic cât şi cu privire la conjunctura politică actuală, aducem la cunoştinţa opiniei publice următorul comunicat:

1. Mişcarea Pentru România practică o doctrină politică proprie: NAŢIONAL-DEMOCRAŢIA. Respingem toate interpretările şi speculaţiile cu privire la doctrina noastră, interpretări care, în mod incorect şi răuvoitor, încearcă să ne plaseze în alte cadre ideologice, oricare ar fi acestea.

2. Mişcarea Pentru România înţelege să preia şi să utilizeze experienţa politică a generaţiilor anterioare şi nu ia în consideraţie etichetele, prejudecăţile sau aprecierile rudimentare de tip propagandistic, indiferent de proveniena lor. Atitudinile simpliste, negativismul semidoct şi intoleranţa - comune politicianismului pseudo-democratic, nazismului şi comunismului - ne sunt străine.

Învăţămintele istoriei nu trebuie irosite prin practicarea unui negativism stupid. Studiem cu atenţie istoria tuturor formaţiunilor care au acţionat semnificativ în România modernă - de la Partidul Conservator şi Partidul Naţional din secolul al XIX-lea până la Mişcarea Legionară din perioada interbelică. Experienţa practică a acestor puternice organizaţii româneşti precum şi operele personalităţilor care le-au susţinut aparţin patrimoniului cultural-politic naţional. Considerăm că nimeni nu are dreptul să ne tragă la răspundere pe noi, cei de astăzi, pentru greşelile înaintaşilor precum, pe de altă parte, nimeni nu este îndreptăţit să-şi atribuie sieşi meritele marilor luptători din trecut.

3. Ca orice formaţiune politică ţinem seama de realitatea politică, socială, culturală contemporană, de starea actuală a societăţii româneşti, de complexitatea situaţiei politice internaţionale.

Oricine îşi poate da seama de gravitatea situaţiei în care se afla România. Ţara întreagă vede care este comportamentul majorităţii partidelor.

Noi credem că dezastrul economic, dezagregarea spirituală, dezmăţul moral, corupţia, minciuna, delincvenţa - toate aceste nenorociri ce s-au abătut peste capul poporului nostru - nu vor putea fi eliminate prin utopii, nici prin vorbărie şi pierdere de vreme ci prin **fapte**, prin acţiuni politice clare, eficiente, bine organizate. România are nevoie mai mult ca oricând de cinste, fermitate şi ordine, de legi drepte, aplicate cu severitate. România nu are nevoie de promisiuni politicianiste şi demagogice.

4. În faţa unei asemenea situaţii, am socotit necesar să formăm o organizaţie bazată pe disciplină, educaţie şi seriozitate, o organizaţie în care oamenii politici să nu ceară drepturi şi avantaje pentru ei ci *să muncească* pentru binele semenilor lor şi al Ţării întregi.

5. Ca să nu încapă nici o îndoială cu privire la atitudinea noastră, declarăm:

- suntem duşmanii demagogiei şi politicianismului, haina sub care se acoperă toţi impostorii şi veleitarii;
- suntem adversarii trucurilor propagandistice menite să înşele şi să dezbine oamenii, transformându-i în uneltele politicienilor fără scrupule;
- suntem împotriva tuturor celor care, prin mijloace politice şi înşelând buna credinţă a oamenilor, urmăresc numai avantaje personale, sacrificând tot ce a construit şi a apărat până acum poporul nostru, aruncând Ţara în sărăcie şi umilinţă.
- respingem formulele şi orientările stângiste, socialiste şi ateiste, sub orice formă s-ar manifesta, considerându-le incapabile să ofere soluţii pentru rezolvarea problemelor societăţii româneşti şi incompatibile cu structura sufletească a Poporului Român;
- ne opunem tendinţelor internaţionaliste care ţintesc dizolvarea naţiunilor într-un conglomerat confuz;
- vom lupta împotriva tuturor celor care atacă valorile fundamentale ale spiritualităţii, culturii şi civilizaţiei româneşti, împotriva tuturor celor care, prin mijloace politice, culturale, propagandistice şi de orice alt tip, pun în pericol integritatea sau independenţa Statului Român.

6. Mişcarea Pentru România acţionează exclusiv în cadrul legalităţii şi nu ascultă de ordinele nimănui. Ne supunem numai legilor Ţării, adoptate în mod democratic.

7. Nu avem nici o legătură cu alte formaţiuni, grupări sau publicaţii, chiar dacă acestea se manifestă - declarat sau voalat - ca purtătoare ale mesajului naţionalist, fie ele cu o aparentă "legitimitate" de sorginte interbelică.

8. Mişcarea Pentru România nu este angajată în nici o coaliţie, alianţă sau înţelegere cu nici o formaţiune politică sau asociaţie de orice fel, fie acestea declarate "naţionale", "naţionaliste", "de dreapta" sau de orice alt tip. Dacă o asemenea înţelegere va exista, o vom spune public, clar şi fără ascunzişuri.

9. Ne disociem net de orice grupări, publicaţii sau persoane care practică şi recomandă violenţa, manifestările agresive, anarhice, indiferent de orientarea lor ideologică şi indiferent împotriva cui îşi îndreaptă ele atacurile.

Mişcarea Pentru România consideră că situaţia Ţării se va putea îndrepta numai prin acţiunea paşnică, lucidă şi legală a cetăţenilor, prin intermediul organizaţiilor politice şi al instituţiilor legal constituite.

10. Luptăm pentru o Românie nouă şi puternică.

Dorim un Stat Român bine organizat, aşezat pe principii naţionale şi democratice, un stat capabil să pună în lucrare energiile româneşti.

Dorim un Stat cu adevărat creştin, un Stat capabil să asigure cetăţenilor săi posibilitatea afirmării personale, respectarea demnităţii umane şi un nivel de viaţă comparabil cu cel din oricare altă ţară civilizată.

Noi credem că România poate fi salvată numai prin păstrarea nealterată a valorilor spirituale şi culturale tradiţionale, prin cinste, prin competenţă şi, mai ales, prin credinţă.

*

Ştim ce se spune despre noi în cercurile politicianiste. Bănuim ce se va spune şi de acum înainte, prin zecile de ziare, prin posturile de radio şi televiziune. Însă, cu tot aparatul de propagandă este din ce în ce mai limpede cine minte şi cine spune adevărul.

Când oamenii vor înţelege de partea cui este dreptatea, domnia impostorii şi a minciunii se va sfârşi.

Cei ce ne sunteţi alături, cei ce vă îndreptaţi în număr tot mai mare către noi, să nu vă temeţi!

În ciuda tuturor atacurilor, insultelor şi ironiilor, Mişcarea Pentru România continuă să se dezvolte. Încet, învingând în fiecare zi sărăcia, obstacolele şi greutăţile, fără zgomot şi fără trufie, mergem înainte.

Marian Munteanu

BIBLIOTECA Sect. a II-a Universitară Bucureşti

EŞECUL GRADUALISMULUI: între soluţii curajoase şi "noi tradiţii"

Dr. Corneliu Dida

La 1 mai se încheie - ar trebui! - ultima etapă a liberalizării preţurilor. Ceea ce alţii - polonezii, bulgarii, cehii - au făcut dintr-o dată, noi românii am făcut în vreo 5 etape! Gradualismul acesta a fost de esenţă politică. El a fost practicat - prin însăşi natura sa! -în ignorarea raţiunii economice, singura ce putea justifica liberalizarea!

În fond, prin liberalizarea preţurilor se urmărea:

1. Obţinerea unui nou echilibru, **în condiţii de piaţă**, între marile plaje de preţuri: **al mărfurilor**, al serviciilor **(tarife)**, al muncii **(salariile)**, al creditului **(dobânzile)** şi al monedei naţionale **(cursul leu/dolar)**. Şi

2. Dezvăluirea pe această bază, a **adevărului economic**, pe ramuri şi pe întreprinderi.

S-a obţinut aşa ceva? Evident că nu! De ce? Tocmai pentru că echilibrul între preţuri, pentru a apare, necesită o simultană liberalizare. Operându-se însă gradual, s-a obţinut un dezechilibru economic şi de preţuri, generator de haos! Iar în spatele acestui haos se ascund sute şi sute de întreprinderi neviabile. Această rupere succesivă a pseudo-"echilibrelor" ce apăreau după fiecare etapă, a generat o inflaţie cumulată cu mult mai mare decât ar fi generat o liberalizare simultană, singura care ar fi meritat acest sacrificiu! În Polonia, liberalizarea a fost totală şi simultană. Ea a avut ca pivot central cursul zlot/dolar. În primele 12 luni (1990) cursul a trecut, flotând liber, de la 1600 zloţi/dolar la 9 600 zloţi/dolar. Consecutiv, salariile au crescut de 4,5 ori, iar preţurile de 6 ori. Puterea de cumpărare a scăzut cu 28%. A fost un şoc. Dar în următorii 2 ani inflaţia a fost numai de 30% pe an, iar devalorizarea zlotului a fost de doar 60%: de la 9 600 la 16 000 de zloţi per dolar. Pe această bază relativ stabilă, preţurile fiind echilibrate şi mecanismele de piaţă fiind pornite, în 1992 economia poloneză realizează, prima în Est, **o creştere de 2%!** Iar în primul trimestru din '93 o creştere de 5,6% faţă de primul trimestru din '92!

La noi, gradualismul a dus leul de la 21 de lei la 615 lei per dolar, adică o devalorizare de 30 de ori! De trei ori mai grav ca în Polonia! Dar ceea ce este cu adevărat grav este că tot acest imens sacrificiu se face fără a se fi obţinut cele două obiective majore ale atât de controversatei liberalizări! Pe scurt - am plătit - şi vom mai plăti probabil! - fără însă a şi obţine "marfa" mult visată: **echilibrul economic, adevărul economic** şi **instituirea mecanismelor de piaţă!...**

Cauza: gradualismul promovat cu atâta consecvenţă de dl. Iliescu, de F.S.N. (F.D.S.N.) şi de guvernele succesive de după '89. Iar falimentul gradualismului economic este vizibil pretutindeni: în economie, în social, în starea morală, în compromiterea majorităţii forţelor politice din această ţară. Şi ca un corolar, statul român este azi mai şubred şi mai puţin independent - în termeni relativi - decât era pe vremea lui Cuza...

Ce va aduce luna mai? Depinde!

În primul rând, depinde de curajul actualului guvern de a folosi acest prilej pentru a repune sistemul de preţuri pe baze reale, de piaţă.De a nu mai lungi boala! De pildă, de a reda cursului leu/dolar conţinutul şi rolul pe care trebuie să-l joace astăzi - acela de lider al reechilibrării generale a preţurilor. De a-l lăsa liber, adică! Apoi, de a se promova deschiderea spre mecanismele pieţei care, pe lângă libertăţi "nelimitate" (de a stabili preţuri şi salarii), implică şi **constrângeri** inerente concurenţei pe pieţele externe şi interne. Abia aşa se va descoperi că nu se poate băga la nesfârşit în preţuri costul incompetenţei, al lenei, al furturilor - cum se face astăzi prea ades! Dacă piaţa devine ce trebuie să fie - un loc de confruntare, **unde dictează clientul şi nu vânzătorul**, preţurile artificial umflate vor fi refuzate şi urmează falimentul. Iar dacă guvernul va refuza să subvenţioneze de la buget atari întreprinderi, spirala inflaţiei va ceda rapid...

În al doilea rând, după 1 mai, multe vor depinde de sindicate. De lideri, dar şi de măsura în care masa salarială îi va urma în demersul lor. Prin natura lor "contractualistă" şi în virtutea "inspiraţiilor" de la sindicatele din vest, sindicatele noastre au două scopuri: păstrarea locurilor de muncă şi compensaţii şi salarii cât mai mari. Firesc, s-ar zice. Dar locurile de muncă şi salariile "tot mai mari" presupun o justă împărţire a profiturilor: între patronat şi salariaţi. Aşa este în vest; aşa ar trebui să fie şi la noi. Numai că în binomul interogativ - ce a fost mai întâi: salariul sau profitul? - răspunsul este clar: **fără profituri nu pot exista salarii!** Nici mici, nici mari. Iar salariile bune presupun, forţamente, profituri pe măsură. Sindicatele nu pot cere plusuri de salarii decât pe seama profiturilor create. Orice sumă de bani ar fi plătită în absenţa unui profit real, negăsind marfă pe piaţă, urcă preţurile şi alimentează inflaţia. Încât, tot ce rimează cu **rentabilizarea reală** a întreprinderii, cu crearea de profituri, ar trebui automat acceptat de sindicate: că este vorba de privatizare, de restructurare, sau de suprimarea inevitabilă a unor locuri de muncă!

Oricum am da-o însă, în haosul generat de gradualismul anti-economic practicat la noi, adevărul economic este eludat. Calculul profitului real este un "mister". Altfel cum să ne explicăm că uzinele "Oltcit" lucrează cu o şeptime (!) din capacitate şi sunt totuşi [illegible] "la limita rentabilităţii"!?

Liderii sindicali însă joacă cartea [illegible] grevei generale. Deşi se proclamă, [illegible] mulţi, adepţi ai "reformei". Care reform[illegible]. Eşecul gradualismului este evident. Iar [illegible] ajuns la punctul la care gradualismul fal[illegible] trebuie înlocuit cu **altceva!** Cer asta sindic[illegible] când ameninţă cu greva?!...

Cu actuala ameninţare de grevă [illegible] obţine, să zicem, nişte bani în plus. Ei şi? [illegible] mulţi bani pe o aceeaşi schemă înseam[illegible] **faptic**, mai multă inflaţie în lunile ce vin. [illegible] inflaţia nu permite relansarea economiei, [illegible] nu a permis-o nici în cei trei ani trecuţi din [illegible]. Ni se spune că odată declanşată, greva va d[illegible] "o zi sau două". Ca să obţinem ce? O zi sa[illegible] două de activism sindical sau de ch[illegible] organizat?! Pe urmă, o grevă ştii când o începi. Nu ştii nici când o termini şi nici **cine** şi cum termină!

Rezolvăm ceva cu greve generale sau [illegible] "demisii în bloc" ca în RENEL, când bunăoară în Harghita şi Covasna primarii şi consilierii maghiari vor demisiona şi ei pe 30 aprilie? Sau când în Iugoslavia se anunţă o grevă escaladă?!...

Nu cu greve se iese din criză. Dimpotrivă - ele adâncesc marasmul. După cum, nici guvernanţii nu trebuie să mizeze cu uşurinţă pe bunul simţ politic al maselor salariale, pe răbdarea lor, sau pe indiferentism faţă de apelul la grevă. Luna mai va trece cu bine, probabil. Încât, mult mai importantă pentru actualul guvern este găsirea **cursului just** după actualul eşec al gradualismului. Sigur, e nevoie de minte limpede, de voinţă politică, de capacitate organizatorică. Şi de mult curaj - că e vorba de noi decizii, că va fi vorba de **o nouă echipă** cu un suflu nou. În fond, ar fi de preferat o demisie clară, cinstită, unei pendulări şi indecizii în următoarele luni. N-a murit nimeni din demisii şi ar fi şi un prim pas spre "noi tradiţii"! Căci mâna tremurândă de azi nu poate fi de bun augur...

CONGRESUL PAC: Iluzii şi pretenţii spulberate

Motto: ***Divorţul e un omagiu adus căsătoriei: divorţezi pentru a te putea recăsători...***

Cu 7 senatori şi 13 deputaţi, PAC este al treilea partid al Convenţiei şi al cincilea partid al opoziţiei, ca pondere parlamentară. Semnificative în sine, aceste date nu justifică însă tapajul şi noianul de comentarii stârnite în jurul Congresului de la Timişoara. Mai întâi că prezenţa sa în Parlament nu este rezultatul unei confruntări **directe** cu electoratul, ci al acelui "artificiu" - azi letargic - numit Convenţia Democratică. Apoi, cu excepţia UDMR, partidele din Convenţie nu îşi cunosc nici ponderea şi nici distribuţia pe teritoriu a propriilor simpatizanţi. Plutesc în ceaţă, din acest punct de vedere şi trăiesc - poate cu excepţia **liberalilor** - cu teama de alegeri. În fond, singura confruntare directă cu electoratul, PAC a avut-o la Constanţa în alegerile locale. Mergând pe propria-i mână, PAC a obţinut acolo... câteva zeci de voturi! Lecţia a fost însă învăţată şi azi PAC-ul este... ditai partidul parlamentar...

Dacă ne oprim şi noi asupra recentului Congres al PAC, o facem nu pentru a fi în pas cu "lumea bună", ci pentru că din multe alte puncte de vedere PAC-ul este, totuşi, un caz interesant şi instructiv. Judecând la rece, apariţia acestui partid nu se justifică pe un eşichier şi aşa aglomerat şi confuz. Ieşind din sânul Alianţei Civice, pe la mijlocul anului '91, PAC-ul a fost un pas înainte: a fost semnalul (organizatoric) că o anume maturizare politică a "opoziţiei intelectuale" avusese loc şi, ca prim rezultat, se abandona **strategia străzii** pentru **lupta politică directă.** Sute de intelectuali - mulţi de o certă valoare în propiile domenii - înţelegeau să-şi dea mâna în ciuda unor diferenţe ideologice şi deosebiri de vederi. Acest lucru a generat multora noi speranţe, dar a generat şi o idee: unirea opoziţiei sub aceeaşi siglă - Convenţia Democratică. Într-o primă analiză, aceste două elemente ar fi suficiente pentru ca PAC să aibă ce să-şi scrie în propria autobiografie. Succesul la locale al Convenţiei însă, nu a fost corect asimilat de opoziţie. Mergând pe ideea de sorginte trotskistă a "unirii tuturor forţelor", strategia Convenţiei a falimentat în fapt: alegerile prezidenţiale au fost pierdute iar scorul parlamentar a fost derizoriu - 20%! Încât, condiţia de veşnică perdantă a opoziţiei era normal să stârnească mişcări şi frământări. Convenţia este azi în letargie. Iar partidele ce o compun au intrat în criză. Cu atît mai mult cu cât guvernanţii, în pierdere de viteză, nu reuşesc să scoată ţara din marasm.

PAC-ul, prin însăşi geneza sa, era şi este un model în mic al Convenţiei. Caracterul său eteroclit este bine ilustrat de cele trei moţiuni supuse Congresului: **civic-democrată** (citeşte, social-democrată). Şi cu aceasta PAC-ul conţine cam tot spectrul politic din parlament! Vorba olteanului în faţa girafei la zoo: "aşa ceva nu se există"! În teorie, cam aici era şi sarcina Congresului: să dezbată, să aleagă, să clarifice. Dar n-a făcut-o! O spune dl. Tănase: "Moţiunile nu au fost votate, s-a evitat punerea lor în discuţie"! Dacă pe lângă acest fapt extrem de grav, mai punem în balanţă şi felul în care a fost pregătit Congresul - precedat de excluderile "incomozilor", de ponderea cu mult mai mare a filialei Timişoarei pe considerentul că "ei au dat cei mai mulţi bani"; dacă luăm în considerare listele pregătite dinainte cu "cei 48 care trebuiesc votaţi" sau atitudinea persiflantă faţă de presă a d-lui Manolescu, ne întrebăm ce mai rămâne din pretenţiile "civice", "democratice" sau "moralizatoare" ale PAC?...

Unii prognozaseră sciziunea PAC. La drept vorbind, puţin contează! După atâtea sciziuni - unele la case cu mult mai mari - încă o sciziune n-ar fi de mirare. Sciziunea - ni se spune însă - nu s-a produs. Optimiştii - dl. Alexandru Popovici, adversar al d-lui Manolescu - exultă totuşi: "PAC este un partid neo-liberal. Punct! După asta se mai poate scrie orice" - aluzie la precizările "ideologice" ale d-lui Manolescu pe care-l citâm: "Doctrina PAC este neoliberală. (punct!) Dar pe baza valorilor civice, democraţiei, şi ale moralei"(!!)

Lucid vorbind, PAC nu s-a scindat, ci inaugurează ceva original: PAC a realizat un **demontaj**. El conţine azi individualizate clar (ireconciliabil!) trei fracţiuni: **liberală** (cu d-l Tănase şi cei mai mulţi parlamentari), **social-democrată** (cu d-l Şora în frunte) şi **creştin-democrată** devenită **moral (l)-democrată** (de mai mică amploare, cu d-nii N. Constantinescu şi S. Gulea). Vorba cuiva - "dl. Manolescu a avut un Congres, noi am rămas cu partidul" (în mână, se înţelege!)...

La drept vorbind, tot acest scandal (de familiuţă) nici n-ar merita deranjul. Nici măcar pentru "vocaţia" sa ilustrativă pentru felul cum se face "politica" azi. Credem însă că recentul Congres al "demontării", **prin urmările ce le va avea prin vecini** - la FSN-Roman(?), la FDSN(?), la liberali(?) la ţărănişti (creştin democraţi, nu-i aşa?) - ar putea să facă valuri. Pentru că nu suntem nici primii nici ultimii care şi-au permis-o, vom pătrunde şi noi pe terenul speculaţiilor: şi cam ce-ar putea urma?...

În mare, o migrare a părţilor acum demontate spre făgaşul lor firesc. Civic-democraţii d-lui Şora, spre social-democraţi. Care la drept vorbind cam lipsesc cu desăvârşire, dacă e să îi căutăm **adunaţi cu toţii la un loc.** Aici să fi fost şi necesitatea - din viziunea d-lui Manolescu - de a învinge (musai) moţiunea civic-democrată? Poate. Un PAC trecut la social-democraţie ar fi permis o mutare "tare": o unire a social-democraţilor d-lui Cunescu şi "social-democraţilor" d-lui Roman în jurul unui PAC convertit (cu mâna forte a d-lui Manolescu şi sforile domnului Mihnea Berindei de la Paris) la social-democraţie. Unii ar fi venit cu aura "istorică" şi scaunul din Internaţionala Socialistă (d-l Cunescu), alţii cu aura de opozanţi pur sânge (D-nii Manolescu şi Şora), iar ceilalţi - abia ei cu vână şi foarte importanţi (FSN-Roman) - şi-ar fi salvat situaţia nu foarte roză azi. Nu-i timpul pierdut!

Aripa neo-liberală - azi demontată în public - ar migra natural spre neoliberalii domnilor Horia Rusu şi Patriciu. Care la rândul lor ar putea fi segmentul de legătură cu reformiştii din sânul FDSN, grupaţi, cred unii a şti, în jurul domnului Năstase. Este vreme încă şi pentru o atare figură...

Cât despre creştin-democraţi - mai puţin numeroşi ca primii - ei ar putea fi o infuzie de "tinereţe" în gerontocratul PNŢ-CD.

Ar fi rău, ar fi bine?...

Vom trăi şi vom vedea!

Recentele mişcări din PAC, care urmează frământărilor liberale, până la un punct sunt inerente vieţii politice pluraliste. Unde s-ar situa punctul acesta? Evident, în afara pretenţiilor civice şi moralizatoare arborate de doi ani de PAC şi de mantia sa - o umbră azi - Alianţa Civică. E şi acesta un semn de "maturizare", de pierdere a unei "virginităţi" care - în politică - nu prea face casă bună cu ideea de **carieră**, de **influenţă**, de **acces real la putere!...**

Cert este că PAC nu va putea redeveni ceea ce a fost - un partid; pentru unii o speranţă chiar! Menajul "în trei" care a fost PAC până de curând, a încetat. Liberi de acum, foştii tovarăşi vor porni spre noile combinaţii.

Semnificaţiile morale sau general umane vor rămâne - ca mai totdeauna în politică - în plan secund. Cel mult, electoratul, din nou, plesnit peste faţă la scenă deschisă, va absenta mai abitir când va fi chemat la urne. Iar politicienii o vor deplânge în fraze "civice" făcând recurs la democraţie şi morală...

Situaţia economică şi socială evoluează rău. Frământările în cadrul majorităţii guvernamentale sunt tot mai evidente. Scrisoarea PRM către d-l Iliescu este un exemplu. Apoi, în fruntea FDSN va veni, se pare, d-l Năstase. Mulţi parlamentari FDSN sunt tot mai nemulţumiţi de ministrul de Stat d-l Negriţoiu, căruia i s-ar cere chiar demisia încă; agitaţiile din sânul unor segmente ale opoziţiei - cazul PAC de azi - pot fi şi semnul că nu e departe ziua când actualul guvern va trebui să cedeze locul unei alte echipe. Să fie străin, bunăoară, d-l Tănase de toată această nouă conjunctură născândă?!

Apoi, opoziţia - mai ales micile partide gen PAC - este tot mai conştientă că instrumentul care i-a adus voturi şi locuri (am numit Convenţia) este astăzi terminat. De unde febra demontajelor şi recombinărilor actuale. Dacă nu ar fi starea de urgenţă în care se află economia şi finanţele ţării, nişte alegeri anticipate acum ar fi ca fierul roşu pentru toată această rană zemuindă de pe trupul nostru...

Dacă!...

Ioan PERA

MINCIUNI CU TERMEN REDUS

Eliminarea subvenţiilor a fost catalogată de guvern ca fiind o măsură absolut necesară, inevitabilă în procesul de racordare a economiei româneşti la realităţile economiei de piaţă. Aceasta este însă numai o jumătate de adevăr, mai periculoasă decât minciuna.

Ce nu a spus şi ce speră guvernul că nu va pricepe prea repede populaţia? Guvernul nu a avut tăria să recunoască faptul că indexările salariilor, întrate, firesc, în costurile de producţie, vor determina o avalanşă inflaţionistă greu controlabilă. Inflaţia va face ca mult-invocata protecţie socială (realizată, chipurile, prin indexări) să devină doar o minciună cu termen redus. Există, încetăţenită în zeci de ani de etatizare absolută, concepţia că bugetul statului ar fi o avere creată de guvern, din care acesta, în momente de bunăvoinţă, dă celor mulţi un oarecare ajutor. Or, ce căi de umplere a visteriei are guvernul în afara impozitelor pe care le percepe de la cetăţeni? Să remarcăm aici că actualele impozite au rămas insensibile la explozia masei monetare, contribuind direct, alături de preţuri, la sărăcirea populaţiei.

Fireşte că subvenţiile trebuie eliminate. Chiar şi tovarăşul spunea, când ierta de datorii, "pentru ultima oară", C.A.P.-urile, că nu mai poate subvenţiona lenea. Necazul cel mare al domnului Văcăroiu este că nu face un pas înainte faţă de lecţia învăţată de la tovarăşul. Anume, să creeze acele condiţii minim-necesare unei relansări a producţiei. Va produce şocul eliminării subvenţiilor mărfuri de calitate?

Untul, hainele, transportul în comun etc. se vor îmbunătăţi astfel încât să corespundă cu noul preţ. Fireşte că nu. Nici nu ar avea cum. Neînsoţită de retehnologizare, de stoparea corupţiei şi a hoţiei, eliminarea subvenţiilor nu poate determina o creştere a calităţii produselor româneşti accesibile (încă!) pe piaţa românească. De asemenea, nu poate convinge pieţele externe, care se închid tot mai mult pentru produsele româneşti, chiar dacă guvernul nu spune mare lucru despre toate acestea.

După populismul ieftin (şi deloc bineintenţionat), al guvernării Roman, avem parte de o nouă variantă de guvernare contabilicească, făcută cu creionul în mână. Nu e vorba de a elimina economiştii. Spunem doar că un premier ar trebui să dea dovadă de ceva mai mult bun simţ atunci când vine cu creionul în faţa naţiunii. Drama domnului Văcăroiu (la care ne face şi pe noi părtaşi) este că nici nu poate umbla altfel decât cu jumătăţi de măsură. Dacă ar dori să spună întreg adevărul, ar trebui să umble pe la gestiunile predecesorilor, iar această operaţie este prea legată de interesele politice care îi depăşesc modesta personalitate.

Speranţa noastră este legată de faptul că o asemenea situaţie anormală nu poate să dureze. Ea nu va fi rezolvată nici prin presiuni sindicale (liderii sindicali nu par să înţeleagă nici măcar o jumătate de adevăr), nici prin alte exhibiţii. Ea va fi rezolvată atunci când un (alt) guvern se va hotărî, înainte de a arunca omul în apă, să-i dezlege mai întâi mâinile.

Dan BOERIU

SUNTEM CU OCHII PE VOI

În numărul trecut luasem hotărârea sinceră să-l protejăm pe dl. **Zigu Ornea**. Speram că, nemaiavând pretextul oferit de criticile noastre, domnia sa va avea răgazul să mediteze la liniște și că va hotărî în sfârșit să intre în rândul oamenilor respectabili. Adică să nu mai mănânte, să se lase de intrigi, să fie politicos cu oamenii mai mari decât el etc. Ne-am făcut iluzii deșarte!

Dovedind că n-a înțeles gestul nostru generos, neastâmpăratul Z. O. calcă din nou în străchini. Să fie sănătos. Noi îi ridicăm protecția și anunțăm că vom inaugura cât de curând rubrica: SUNTEM CU OCHII PE ZIGU!

Citind în Dilema nr. 14 ultimul (putem spera oare?) articol-înfierare semnat de mult-încercatul Zigu Ornea, constatăm că încrâncenatului propagandist de la Fundația culturală română i-au cam pierit lăudătorii.

In criză de fani, "the one and only" dl. Ornea se elogiază singur pe jumătate din spațiul propriului text, minunându-se cât de cult și harnic este el: "scriu o carte", "mă pregătesc de trei ani", "am citit răbdător și pe răzbite întreaga presă a anilor 30", "fără istov", "am ajuns să mă specializez", "m-am, repet din nou (sic!), specializat". Specialitatea casei Zigu sunt "extremismele de orice fel".

Extenuat de atâta lectură, și mare doctor în extremisme, D-sa declară modest: "Singurul meu avantaj a fost că N-A MAI TREBUIT SĂ CITESC (subl. ns.) publicațiile postdecembriste de extremă dreaptă România Mare, Europa, Mișcarea, Puncte cardinale. Totul fusese gros(...)" Vedeți cât este el de specialist? N-a citit și totuși știe!

"Umanitatea trăiește în zadar", exclamă apoi nemuritorul Zigu, în plină dramă existențială. Probabil că dacă am fi toți de vânzare, Umanitatea n-ar mai trăi în zadar. Și nici Zigu. Dar ce să-i faci, noi suntem de Dreapta! Însă dacă omul zice că n-a citit...

Vigilentul nostru se "întristează" apoi o clipă din cauza existenței P.S.M., dar, dându-și seama că l-a luat gura pe dinainte, plânsul îi trece brusc pentru a face loc unui șir de "îngrijorări", "stupefacții", lamentări și smiorcăieli, provocate de "reapariția în rândurile tineretului, a mișcări legionare". Nefiind genul care să aibă nevoie de argumente logice, vizionarul Zigu își permite să-l ia de urechi tocmai pe dl Alexandru Paleologu (deși distinsul om de cultură nu poate fi suspectat nici că ar fi tânăr, nici legionar) pentru că "a închipuit o imagine idilică" asupra fenomenului legionar. În rolul său de activist neînfricat, Z. O. nu se sfiește să sugereze că d-nul Paleologu fiind cam bătrân, "imaginea" este de fapt "aburită", cu alte cuvinte că ar fi ușor semi. Mare neobrăzare!

În opinia îngustului articlier: "o întreagă generație de intelectuali" care s-a identificat cu idealurile Mișcării Legionare, a fost... "racolată". Numai o minte stăpânită de neguri comuniste nu este capabilă să conceapă că oamenii pot adera la o idee și din simplă convingere, fără a fi racolați așa cum a apucat nostalgicul Zigu Ornea în idilicele vremuri stalinist.

Îi semnalăm cu toată seriozitatea dlui Radu G. Țeposu că rubrica "Bilciul presei", din paginile revistei: **"Cuvîntul"** a început să frizeze schizofrenia, nemaifiind nici măcar penibilă sau de rea-credință ca până acum. Dacă din motive personale nu vă puteți debarasa de jalnicul personaj care semnează cu pseudonimul H. Parcea, citiți-i măcar materialele înainte de a da drumul la tipar. Vă oferim o mostră: *"Iarăși ne hlizim ca proștii, ne înțepăm cu prietenii pe când din ungherele sumbre ne pândesc doi ochi de lup. E Mișcarea bat-o vina, revista celor mici dar duri. Ei nu vor să pape tot, nu-și scriu la mate', dau cu creta, bat copii de țigani, sar peste bara de la atletism și pictează zvastici strâmbe. Nu ne mai jucăm cu ei".*

Nici o problemă, puișor, tu să fii, sănătos!

Deși bine cunoscută pentru preocupările ei aproape exclusiv legionare, **"Gazeta de Vest"** nu face obiectul furiei oarbe a presei care ne tot învinuiește pe noi de legionarism și antisemitism. Explicația dubiosului fenomen, pe care noi o știam de mult, apare limpede în nr. 17 din ianuarie 1993 al publicației amintite. Cu o nonșalanță debordantă, reporterii Gazetei stau la o discuție tovărășească cu cine nici nu bănuiți: **cu președintele FSN (!!!) Timiș.** Atacând problema naționalismului, reporterul întreabă aiuznai dacă între partidele extraparlamentare există vreunul naționalist. Mimând spontaneitatea și regretul, domnul Președinte al FSN Timiș răspunde că vedea în Mișcarea Pentru România "o tendință spre un naționalism curat", dar că "lucrurile nu stau cum trebuie". De ce? Pentru că "au fost excluși membri importanți din Mișcare, două uniuni județene au fost pur și simplu desființate". Dânsul consideră că "cineva", nu știe "de unde și cum", a controlat "din start" conducerea MPR, pentru a fi compromisă inițiativa naționalistă: Domnul de la FSN lasă să se înțeleagă că nu știe cine a vrut să "controleze", pentru ca apoi să poată "compromite" MPR.

Prezența acestui interviu în Gazeta de Vest se leagă perfect cu o altă recentă întîmplare: Aoșan Gabriel (cel care, împreună cu cîțiva susținători a fost exclus din MPR pentru grave încălcări ale Statutului) s-a înscris - ca să vezi coincidență! - chiar la FSN, după cum declară chiar el în gazeta "Nu" (nr. 104, 25-31 martie 1993):

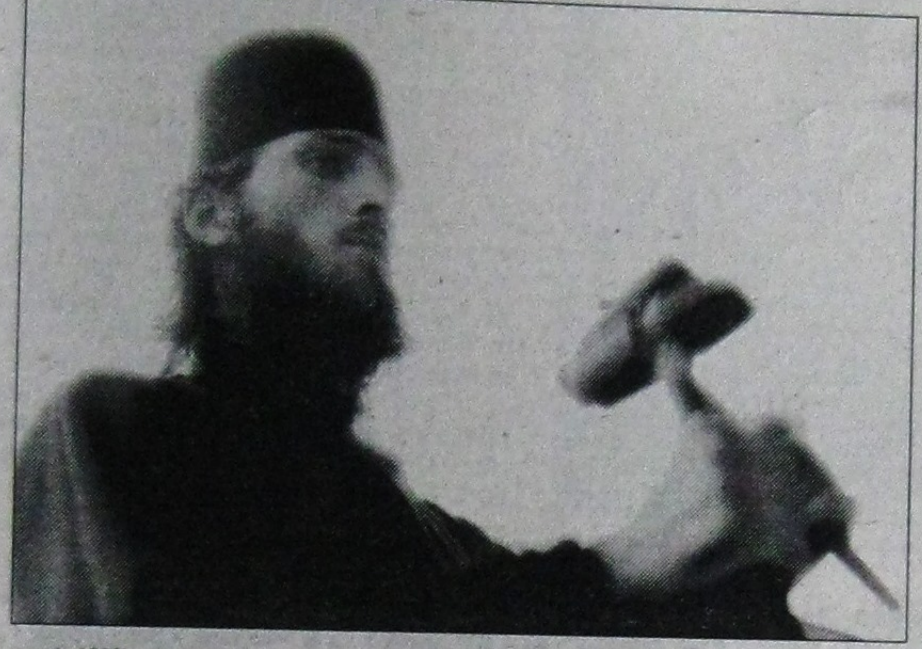

"M-am înscris în Frontul Salvării Naționale. Poate surprinde trecerea spre un partid cu o doctrină social-democrată, dar consider FSN o formațiune tânără și consecventă în ideea de schimbare." (!!!)

Ceea ce le-a scăpat fesenițtilor din partidul dlui Petre Roman este că Aoșan și cei care l-au susținut nu reprezintă "conducerea" Mișcării Pentru România, care nu poate fi controlată, așa cum și-ar dori nenumărați sforari penibili. Asta e marele necaz al cârdului de cârâitori de toate felurile: că **Mișcarea nu poate fi infiltrată de agenții nimănui!** Iar cei care încearcă sunt alungați pe ușa din dos, așa cum li se cuvine sperjurilor și trădătorilor.

Jalnicele manevre de culise l-a care s-a pretat dl. **Nicolae Manolescu** cu ocazia recentului congres P.A.C., fac inutile dezvăluirile promise luna trecută. Dl. Manolescu s-a "dezvăluit" singur în toată splendoarea sa "civică", "morală" și "democrată" scutindu-ne deocamdată de efort. Merci!

În articolul "Tactica pașilor mărunți" (**Tinerama** nr. 124, 16-22 aprilie 1993), dl. **Ioan Itu** menționează "Mișcarea" alături de alte publicații de "propagandă legionară". Ca și oracolul Zigu Ornea, dl. Itu n-are nevoie să citească pentru a fi atotștiutor, sau, la fel de grav, citește și minte cu nerușinare. Căci documentele publicate în "Mișcarea" asupra fenomenului legionar, n-au ocupat mai mult spațiu tipografic decât, de exemplu, cele apărute în "As" sau "Baricada". Ba chiar "Baricada" și-a mărit considerabil vânzările, tipărind pe toată pagina întâi portretul lui Corneliu Codreanu. De ce nu acuză dl. Itu aceste publicații de propagandă legionară preferându-ne în schimb pe noi? Răspunsul este simplu: Acesta este consemnul în presa așa-zis "democrată".

Restabilirea adevărului cu privire la fenomenul legionar este istorie, nu propagandă. Tot așa cum istorie, și nu propagandă este și scoaterea la lumină a adevărului în ceea ce privește PNT, PNL sau PCR.

Nouă nu ne-a trecut prin cap să acuzăm "Tinerama" de propagandă comunistă din cauza publicării unor documente legate de istoria PCR. Dar iată că trebuie să ne schimbăm părerea, propagandiștilor!

Cât despre volumul documentar alcătuit de dl Duiliu Sfințescu singura lucrare de acest fel după mai bine de 50 de ani, acesta cuprinde, după cum ar fi putut afla dl. Itu chiar din "Mișcarea", materiale de interes istoric pe care oricine ar trebui să le găsească în bibliotecile publice, biblioteci în care, însă, se lăfăie fără probleme... scrieri comuniste. Intenția "conspirativă" atribuită domnului Sfințescu îl plasează în ridicol pe propagandistul lui Max Bănuș. Dar ce pretenții poți avea de la unii care au recunoscut singuri că nu fac jurnalistică, ci fac Tinerama?

"22"-ul **Gabrielei Adamesteanu** a declanșat în nr. 14 un puternic atac la adresa "Expresului" fostei colege de zbenguială din G.D.S, **Alina Mungiu**, pe motiv de "abjecție jurnalistică". Ca să vezi! Revista "22" după ce a publicat atâtea texte veninoase care loveau în Eminescu, Țuțea, Eliade sau în creștinism, este ofuscată că "Expres" i-ar fi cenzurat lui Mihnea Berindei un interviu. După câte se pare, Alina Mungiu l-a cenzurat pe Berindei pentru că nu i-au convenit răspunsurile acestuia, pe când Gabriela Adamesteanu din contra, nu l-a cenzurat pentru că i-au convenit. Adică abjecție și contra-abjecție. Când o să învățați, duduilor, să dialogați cât de cât social? E rușine mare; se uită societatea civilă la voi!

Ediția specială din 3-4 aprilie a publicației **"Alianța civică"**, organul de presă al grupării cu același nume, ne face un neașteptat elogiu prin pana - altfel rudimentară - a d-lui **Laurențiu Ulici**. D-sa, pe post de expert politolog, acordă "certificate de democrație" partidelor politice din România. Spre plăcuta noastră surprindere, dl. Ulici a sesizat totuși un aspect interesant: că MPR este... singurul partid bine organizat, unitar în acțiunile și ideile sale, care *"ridică morala la rang de principiu fundamental"*, plasându-se *"teoretic în idealitate și credință"*. În rest, *"peisajul politic românesc oferă numeroase exemple de nepotrivire între vocația de doctrină a unor platforme politice și aspirația unor lideri de partid, între codul politic și comportamentul politic, în fine, între numele unui partid și acțiunea lui politică"*. În această baltă ideologică se scaldă, după opinia d-lui Ulici, toate partidele. Cu excepția PUNR și UDMR, care *"reprezintă un non-sens politic și nu au nici o șansă de supraviețuire"*.

Dl. Ulici prezintă, din păcate, eronat doctrina noastră, considerând-o extremistă și botezând-o ad-hoc, scriind, în loc de național-democrație, *"naționalist-misticism."*

Treacă de la noi.

"Expres magazin" publică o știre documentată, bazată pe o informare corectă cu privire la Mișcarea Pentru România, de unde cei interesați pot afla cum se susține examenul de admitere în M.P.R. Ați văzut că se poate? Că n-a murit nimeni dacă s-a spus adevărul? Că este simplu să-ți faci meseria obiectiv? Domnu' Zigu, fii cu ochii pe ei!

Un alt exemplu de informație obiectivă găsim în revista presei din **"Tineretul liber"** (marți, 27 aprilie 1993). Autorul, sub semnătura D.S., comentează studiul "Noua ordine mondială" publicat în "Mișcarea" nr. 4/1993 pe care îl consideră "extrem de serios, bazat pe o informație exhaustivă și pe o sobrietate a redactării". Gazetarul dovedește astfel că face aprecieri în cunoștință de cauză, după ce a citit materialul cu atenție și fără idei preconcepute. D.S. remarcă, de asemenea, pagina "consacrată personalității fascinante a lui Radu Gyr poetul care a petrecut mai mulți ani în închisoare decât în libertate". Cum de au totuși unii ochi să citească, minte să judece și onestitate să scrie, iar alții, mai cu pretenții și fasoane, mint și inventează tot felul de bazaconii?

Cât despre băieții de la "Exod", ei sunt independenți. Dar ne vedem obligați să-i reamintim domnului redactor că toate cuvintele ce figurează între ghilimele în articolul la care face referire (deci și "șarlatan"), aparțin chiar d-lui Emil Cioran.

"România literară" nr. 15 din 22-28 aprilie 1993 popularizează obscura revistă israeliană **"Minimum"**. La prima vedere, poate părea ciudat cum, din atâtea publicații importante din străinătate, "R.l." nu a ales, cum ar fi fost normal, una românească, ci s-a oprit asupra uneia de limbă română.

Parcurgând însă textul, substratul opțiunii devine limpede. **"Cronicarul"** de serviciu al d-lui Manolescu comentează mai întâi știrea despre un film a cărui acțiune se petrece într-un sat din România, apoi trece la o "rubrică de zvonuri și bârfe" și încheie povestind un banc cu homosexuali celebri.

Deși se potrivește ca nuca-n perete cu selecția prezentată, semnatarul trage concluzia că "nostalgia țării natale respiră (ca și separația puterilor în Constituție - n. red.) în multe pagini" ale revistei din Tel Aviv. Elanul acesta românesc ar fi însă umbrit, vezi Doamne, de antisemitismul unor reviste ca "Europa", "România Mare", "Puncte cardinale", și... "Mișcarea" (?!?) pe care aflăm că "Minimum" le citează. Citatele sunt însă secrete, de vreme ce, fără să reproducă un singur cuvânt, "Cronicarul" își dă doar cu părerea asupra lor: "fraze atât de violent antisemite", "confecții ieftine cu epoleți, diagonală și ochi albaștri", "îndemn la ură de rasă". Știți de ce nu dă individul nici un citat? Pentru că în cazul nostru (singurul pe care-l comentăm acum) nu are ce cita. Ar fi scăpat dl. Manolescu ("Nae" pentru intimii de la Cotroceni) prilejul să prezinte o "dovadă"? Nu ar fi fost mai simplu și mai convingător? Dar dacă n-are de unde (și n-a avut niciodată), minte, c-așa e ordinul!

A citit cineva vreodată o acuzație împotriva Mișcării Pentru România sau a publicației "Mișcarea", dovedită prin extrase din documente sau declarații oficiale sau printr-un articol de presă care să ne aparțină? Niciodată! Cine citește cu atenție ziarele poate observa că absolut toate atacurile împotriva noastră sunt doar înșiruiri de insinuări ieftine și minciuni grosolane, debitate în neștire de către pesonaje găunoase și fără scrupule. Una din tehnicile mârșave de ultimă oră este menționarea noastră arbitrară și ostentativă alături de publicații sau partide considerate de referință în ceea ce privește antisemitismul, șovinismul etc. Prea ați început toți odată! Cam bate la ochi!

Noi avem o singură publicație și aceea lunară. De ce vă speriați așa? Că nu legionarismul vă doare pe voi. Asta e o găselniță cu priză la public, pe care ați preluat-o de la dl Ion Iliescu și o folosiți la fel de neîndemânatec ca dlui. În realitate, grija voastră este să nu ne ascultați și să nu ne creadă nimeni, ca să nu se afle că de fapt sunteți niște impostori, pe care îi sperie un singur lucru pe lumea asta: ADEVĂRUL!

În ceea ce ne privește, rămâne cum am stabilit:

SUNTEM CU OCHII PE VOI!

Începând din luna iulie a.c., "Mișcarea" va apărea bilunar!

Astfel vom putea să punem mai mult accentul pe problemele de strictă actualitate. Bineînțeles, păstrând aceeași linie de fermitate și militantism românesc. Pentru a putea acționa cât mai eficient, avem nevoie de spiritjinul Dumneavoastră. Toți prietenii noștri care doresc să ne ajute sunt rugați să expedieze cât mai repede posibil suma de 1200 lei pe adresa:

Mișcarea Pentru România - Pentru publicația "Mișcarea" - Str. Scărlătescu nr. 14, Sector 1 Cont 407.29.96.133178 - Banca Română pentru Dezvoltare - Sucursala Municipiului București (BRD-SMB)

Această sumă reprezintă contravaloarea unui abonament până la sfârșitul anului (costul publicațiilor plus cheltuielile poștale). Posesorii unui astfel de abonament vor primi ca supliment și revista de studii politice a MPR care va apărea în curând, precum și alte publicații editate de MPR.

De asemenea, toți cei care sunt dispuși să sprijine dezvoltarea publicației sunt rugați să ne contacteze sau să trimită donații pe aceeași adresă, cu mențiunea "Donație".

Anul II Nr. 5 (10)
mai 1993

RUGĂCIUNE PENTRU VRĂJMAŞI

Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, Cel unul născut din Tatăl, mai înainte de veci, Carele de bună voie ai primit moartea pe cruce pentru mântuirea neamului omenesc şi ca un miel fără de glas împotriva celui ce-l înjunghie, aşa nu Ţi-ai deschis gura; căci pe cruce fiind răstignit între cei doi tâlhari şi batjocoririle de la cei potrivnici primind, spre cer Ţi-ai ridicat ochii şi cu bunătate Te-ai rugat: "Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac", Tu, Doamne, ne-ai învăţat să nu stăm împotriva celui rău şi ai zis: "De te va lovi cineva peste obrazul cel drept, întoarce-i şi pe cel stâng". Asemenea Tu ne-ai poruncit zicând: "iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă bleastămă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc ca să fiţi fii ai Părintelui vostru cel din ceruri, căci El răsare soarele Său peste cei buni şi peste cei răi, şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi".

Tu Însuţi întru tot bunule Împărate, caută la mine nevrednicul robul Tău şi dă-mi tărie, ca să nu mă mânii împotriva vrăjmaşului meu şi să nu-i întorc lui loviturile cu răzbunare, căci "numai al Meu este a răzbuna", grăieşte Domnul; iar nouă făpturilor celor după chipul şi asemănarea Ta, ne-ai poruncit Tu Însuţi "ca să nu apună soarele peste mânia voastră şi daruri la sfintele Tale altare să nu ducem până nu ne vom fi împăcat mai întâi cu cei în neînţelegeri cu noi!

Tu deci, Care în luminoasă şi sfântă rugăciune "Tatăl nostru" ne înveţi să ne rugăm zicând: "Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri", ajută-mi mie, Doamne, ca potrivit cuvintelor Tale, să răsplătesc cu bine celor ce mă urăsc, celor ce mă vatămă şi celor ce mă prigonesc. Dă-le, Doamne, pacea Ta, luminează-le mintea, ca să Te cunoască pe Tine şi poruncile Tale, curăţeşte inima şi o îmlădie, ca să-şi vadă greşalele şi să se căiască de nedreptăţile lor! Nu-i lăsa pe ei, Doamne, în rătăcire şi păcat! Trimite-le lor binecuvântarea Ta, ca să se întoarcă şi să se mântuiască şi să fie vii întru împărăţia Ta!

Iar mie, Stăpâne, dăruieşte-mi duhul curăţiei, al gândului smerit, al răbdării şi al dragostei, pentru ca în pace şi cu bucurie pururea să grăiesc către Tine unele ca acestea: "Iartă-ne nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri". Amin.

Gânduri de Paşte pentru o eră post-creştină

PATRICK J. BUCHANAN

PATRICK JOSEPH BUCHANAN, s-a născut la data de 2 nov. 1938 la Washington. A fost crescut în spiritul tradiţiei şi religiei romano-catolice. Studiile universitare şi le-a încheiat la Georgetown în 1961, obţinând licenţele în engleză şi filosofie.

Comentator politic de prestigiu la cele mai importante publicaţii, posturi de radio şi televiziune, Buchanan este una dintre cele mai autorizate voci în analiza fenomenului politic contemporan. A deţinut importante funcţii politice din care amintim:

1969-73: asistent al preşedintelui Richard Nixon

1973-74: consilier al preşedintelui Gerald Ford

1983-87: asistent al preşedintelui Ronald Reagan

Una din personalităţile cele mai influente ale Partidului Republican, a fost, în 1992, contracandidatul lui G. Bush la desemnarea candidaturii republicane pentru alegerile prezidenţiale.

(Redacţia)

Pentru creştini Paştele este ziua cea mai importantă din an, după cum primul Paşte a fost ziua cea mai importantă din istorie. În ziua aceea, Fiul lui Dumnezeu a înviat din moarte, demonstrând astfel calitatea Sa divină, după ce murise pe cruce în acea primă Vinere Mare.

Aflat în faţa procuratorului roman care avea să-l condamne la moarte, Iisus a spus: Misiunea mea este să "mărturisesc adevărul".

Credinţa că Omul care se afla înaintea lui Pilat era Adevărul, Dumnezeu Însuşi este credinţa care a creat civilizaţia Occidentului. De la Capela Sixtină până la Catedrala din Chartres ori la Westminster Abbey, aceasta a fost scânteia care le-a inspirat.

Imperiile portughez, spaniol, francez, austriac şi rusesc - toate au fost ridicate de oameni care credeau că Dumnezeul lor era cel adevărat; şi, prin urmare, civilizaţia lor era superioară aceleia a popoarelor necreştine, iar ei aveau datoria de a răspândi credinţa.

Şi deşi Hristos îi spusese lui Pilat "împărăţia mea nu se află pe lumea aceasta", la începutul secolului al XX-lea naţiunile creştine conduceau lumea. Lumea creştină nu mai era atunci decât un produs secundar al religiei creştine.

Unde a avut loc deraierea acestei lumi?

Cu multă vreme înainte ca primul război mondial să ridice problema superiorităţii unei civilizaţii care se putea distruge pe sine abandonându-se astfel, germenii îndoielii fuseseră împrăştiaţi de către, printre alţii, Darwin, Marx şi Freud. Iar o dată cu înlocuirea Dumnezeului creştin cu zei care s-au prăbuşit - marxism, leninism, stalinism, nazism - secolul nostru a dezlănţuit cele mai teribile masacre din întreaga istorie.

Acum, la sfârşitul acestui secol, izvorul din care civilizaţia noastră îşi trage rădăcinile este despicat.

Creştinismul poate rămâne credinţa practicată de către cei mai mulţi dar el este văzut de elita noastră dominantă mai puţin ca forţă care a dat naştere unei culturi, cât ca o superstiţie bigotă. În limbajul curent, "creştin" devine progresiv sinonim cu "intolerant".

Poate oare să supravieţuiască o ordine morală dacă sunt tăiate rădăcinile sale religioase? Noi suntem în curs de a afla; pentru că, în această decadă finală a secolului XX, decreştinarea e aproape completă.

Toate referinţele la Biblie şi la Cele Zece Porunci au fost eliminate din şcolile de stat. Colindele de Crăciun sunt interzise, ca şi rugăciunile la examene. Simbolurile creştine au fost coborâte de pe pereţii claselor, ca în ţările foste comuniste; vacanţele creştine au fost secularizate. Şi deşi majoritatea colegiilor particulare şi a Universităţilor noastre au apărut ca centre ale învăţăturii creştine, foarte puţine supravieţuiesc ca atare. (Iar rezistenţa creştinilor la toate acestea este un semn al faptului că părinţii noştri credeau cu mai multă putere decât noi.)

În anii 50, copiii de şcoală fumau, însă promiscuitatea era semnul unui rău caracter, iar avortul un lucru odios, o crimă. În anii 90, totuşi, fumătorii sunt supuşi unei segregări, iar pentru ţigări se plătesc taxe de penalizare. Dar în licee se oferă prezervative, homosexualitatea constituie un "stil de viaţă" pe care suntem obligaţi să-l respectăm, iar avortul reprezintă eliberarea femeilor şi un drept constituţional.

Lumea noastră a fost întoarsă cu susul în jos.

În Miercurea din Săptămâna Patimilor, Consiliul Oraşului din Districtul Columbia a votat legalizarea sodomiei. Cuvântul Domnului este irelevant pentru un consiliu al oraşului care depinde de legalizarea homosexualismului în strângerea de fonduri.

Cultura Americii este un canal de scurgere. Din şcolile noastre de stat ies analfabeţi, din Universităţi - maimuţe cu pantaloni. Mare parte din arta modernă, pictură şi sculptură, este "artă-şoc" (sau artă degradată). Pe măsură ce avansează tehnic, filmele noastre sunt înapoiate moral, haotice, nihiliste.

Şi toţi indicatorii sociali - consum abuziv de droguri, violentarea copiilor, violenţă în interiorul cuplurilor, crime, tâlhării, violuri, graviditate la vârsta adolescenţei, sinucideri, abandonul copiilor, boli mentale, divorţuri - ne arată că mergem spre prăpastie.

Banda video a istoriei noastre pare blocată pe derulare repede înapoi, căci chiar aceasta post-creştină începe să semene mai mult cu era precreştină. Afluenţă materială în plină decadenţă morală.

Atunci când oamenii încetează să mai creadă în Dumnezeu, aceasta nu înseamnă că nu mai cred în nimic - scria un critic - ci că ei cred în orice. O dată cu moartea lui Dumnezeu, asistăm la apariţia de noi Mesia - de la Jim Jones la David Koresh - şi de noi religii - de la Santeria la New Age. Chiar şi satanismul are o revenire.

Dacă în prima jumătate a secolului imperiile creştine s-au destrămat, în a doua jumătate societatea însăşi pare să se prăbuşească. "Dacă moare credinţa, cultura piere o dată cu ea", scria Christopher Dawson. Se pare că a avut dreptate.

Dar să ne întoarcem la prima Vinere Mare, la primul Paşte. "Împărăţia mea nu se află în lumea aceasta", a spus Iisus.

El nu a murit ca să salveze Imperiul Roman sau ca să restaureze republica romană. El a murit pentru a deschide calea salvării, a vieţii eterne pentru toţi oamenii. Iar într-o epocă a deznădejdii şi disperării datorate nebuniei hybris-ului republicii noastre, calea Sa rămâne deschisă.

Am avut o dată adevărul, îl putem regăsi acum. Sursum Corda. Hristos a înviat!

Traducere de Vladimir ALEXANDRU

PELERIN LA SFÂNTUL MUNTE

Începem din acest număr publicarea în serial a materialului "PELERIN LA SFÂNTUL MUNTE" al domnului Răzvan Ionescu. Structurat în cinci părţi, va cuprinde următoarele episoade:

1. Muntele Athos între tradiţie şi legendă.
2. Organizare administrativă şi viaţă monahală.
Mânăstiri importante.
3. Comori ale Sfântului Munte.
4. Românii la Athos de-a lungul veacurilor.
Schitul românesc Prodromou.
5. Convorbire cu părintele Petroniu Tănase, stareţ al schitului Prodromou.

Redacţia

"Stropi-mă-vei cu isopi şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi"
PSALMUL 50

1. MUNTELE ATHOS ÎNTRE TRADIŢIE ŞI LEGENDĂ.

De peste un mileniu Sfântul Munte Athos continuă să fie o adevărată cetate de apărare a credinţei ortodoxe. Fără egal în ţările creştine, Athosul a fost şi este cea mai înaltă şcoală de creştere şi desăvârşire a monahismului ortodox. În peste o sută de biserici şi paraclise, la fiecare ceas de noapte şi până la revărsatul zorilor, toată suflarea călugărilor athoniţi se roagă şi săvârşeşte Sfânta Liturghie. Poate că şi din pricina lor şi a acestui loc unic, Dumnezeu ne mai îngăduie, acordând încă o şansă acestei lumi în care trăim, acoperiţi de păcate, vrajbă şi neputinţă.

În marea Sa dragoste, Dumnezeu mi-a oferit această şansă, ce se poate ivi poate doar odată în viaţă, de a ajunge în acele locuri unde lacrima smereniei, fericirea cunoştinţei adevărate şi spaima de propiile-ţi păcate se împletesc într-un amestec straniu, aducător deopotrivă de linişte şi nelinişte. Am socotit că acest dar mi-a fost dat spre a-l înmulţi, după pilda talanţilor, şi a-l aduce la cunoştinţa tinerilor de azi, spre a le fi de folos şi a trezi în inimile lor dorinţa de a cunoaşte acele locuri binecuvântate de Dumnezeu şi ocrotite de-a lungul timpului de daniile multor domnitori români, ce sunt ctitori ai multor din mânăstirile de aici, ca încă o dovadă că neamul nostru a fost şi este hărăzit a fi apărător al creştinătăţii, într-o Europă ce astăzi se vrea fără graniţi, uitând că singurul fără margini este Iisus Hristos Cel înviat, Fiul lui Dumnezeu, piatra din capul unghiului. "Cine nu se va teme, Doamne, şi cine nu va slăvi numele Tău? Căci numai Tu eşti sfânt şi toate neamurile vor veni şi se vor închina înaintea Ta, pentru că judecăţile Tale au fost arătate" (Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul 15,4).

Ca aşezare geografică, Muntele Athos este cea mai orientală dintre cele trei peninsule (Athos, Sitonia şi Cassandra) ce sunt legate printr-o fâşie de pământ de peninsula Calcidică. Muntele Athos înaintează în Marea Egee între golful Thermaic şi golful Strymon. Peninsula Atonită se întinde de la nord-vest spre sud-est, având o lungime de aproximativ 30 km şi între 8 şi 12 km lăţime, pe o suprafaţă de 360 km.p. La începutul peninsulei, terenul este regulat, alcătuit din mici câmpii şi coline joase. Pe măsură ce înaintezi relieful devine din ce în ce mai abrupt ajungând la impunătorul vârf al Athosului ce atinge 2030 m altitudine. Comunicarea cu Grecia şi totodată aprovizionarea se face prin două mici porturi: Dafnopolis, pe latura sudică şi Ierison, pe latura nordică. Muntele este un amestec ciudat de asprime şi tandreţe, de duritate şi dragoste. Povârnişurile sunt în marea lor majoritate din piatră, greu accesibile şi foarte obositoare. Austeritatea stâncilor şi dogoarea soarelui se amestecă cu o vegetaţie ce-ţi scoate în cale măslini, castani, aluni, dafini, portocali, lămâi, mandarini. Singurele animale domestice (numai de parte bărbătească) pe care le poţi întâlni sunt catârii (mularii), ajutoare blânde şi credincioase ale monahilor. Cu ajutorul lor călugării transportă lemne sau alimente, ară grădinile, tescuiesc strugurii sau măslinele. Din pricina potecilor anevoioase ce leagă mânăstirile între ele, tot mularii poartă pe spinarea lor pe câte un călugăr ce doreşte să ajungă de la o mânăstire la alta.

Legendele care evocă numele şi străvechea istorie a Sfântului Munte sunt nenumărate. Voi încerca să enumăr în continuare doar câteva. Athos, cuvânt cu siguranţă preelenic, era un bărbat trac, care a aruncat acest munte în calea lui Poseidon, în timpul unei bătălii între zei şi oameni. O altă legendă povesteşte cum că Poseidon este cel care în timpul acestei bătălii teribile, a îngropat sub acesţe stânci pe bărbatul cel răzvrătit. După alte surse istorice, Deinocrates, arhitect al împăratului Alexandru cel Mare, a vrut să sculpteze întregul munte, astfel încât să-i dea trăsăturile împăratului Macedoniei, ţinând într-o mână un mare oraş, iar, acelaşi timp, din cealaltă mână curgându-i în mare un fluviu cu ape bogate. Alexandru însă, a respins acest proiect, preferând să lase în pace muntele. Asta poate şi pentru că nu a vrut să repurteze şi el un al doilea eşec, după cel al lui Xerxes, care a încercat fără succes să străpungă în anul 481 î.H. istmul strâmt care se găsea la începutul peninsulei între golful lui Hierissos şi Sfântul Munte, dorind să evite astfel ca flota sa să trebuiască să înfrunte apele periculoase pentru a atinge capul meridional al peninsulei. Destui istorici însă, contestă existenţa acestui canal, susţinând că Xerxes şi-a desfăşurat flota sa de la un capăt la celălalt al muntelui. Pe de altă parte, tradiţia spune că existau în jurul vârfului Athos cinci cetăţi antice greceşti ale căror ruine încă se mai văd, iar pe vârful cel mai înalt al muntelui se află statuia lui Apolon - zeul soarelui. Atunci când însăşi Maica Domnului a ajuns în acele locuri, zeul Apolon a strigat: "Nu pot răbda apropierea Maicii Domnului Celui adevărat!" - şi îndată s-a prăbuşit în mare.

Tradiţia atonită spune că după Înălţarea Domnului la cer şi Pogorârea Sfântului Duh, Maica Domnului, în timpul unei vizite pe care o făcea împreună cu apostolul şi Evanghelistul Ioan al lui Lazăr cel Înviat de Domnul şi aflător în Cipru, a ajuns, în urma unei furtuni pe mare, la Athos şi a debarcat în portul lui Clement (pe latura nordică) acolo unde astăzi se află Mânăstirea Iviru. Fermecată de frumuseţea acestor locuri a rugat pe Fiul său să-i încredinţeze ei acest loc. Atunci s-a făcut auzită o voce care i-a spus: "Acest loc să fie al tău, să fie grădina şi paradisul tău!". Din această pricină Sfântul Munte este numit şi "Grădina Maicii Domnului", sub protecţia căreia se află.

Potrivit unei alte tradiţii, împăratul Constantin cel Mare, la îndemnul episcopului Marcu al Aretusei, renunţând să întemeieze Constantinopolul în peninsula atonită, a poruncit totuşi să se construiască aici trei biserici în cinstea Maicii Domnului. Una din ele ar fi biserica Protaton din Kareya, capitala Sfântului Munte. În altarul acestei bisericii se află cea mai preţioasă icoană făcătoare de minuni a Maicii Domnului, icoana tutelară şi protectoare a Muntelui Athos, numită "Axion Estin". În faţa acestei icoane Arhanghelul Gavriil a cântat axionul Maicii Domnului "Cuvine-se cu adevărat..." Tot Constantin cel Mare este cel care a mutat pe locuitorii din Athos în Peloponez, lăsând peninsula în proprietatea exclusivă a călugărilor.

O altă tradiţie spune că Teodosie cel Mare a ridicat Mânăstirea Vatoped în cinstea Maicii Domnului care salvase în chip minunat de la naufragiu pe moştenitorul tronului, Arcadie. Acesta s-a trezit pe ţărm între tufe de mure, strângând în braţe o icoană a Maicii Domnului. În greceşte "Vato" înseamnă tufe de mure, iar "paidi" înseamnă copil. Prin alăturarea cuvintelor s-a dat numele acestei mânăstiri de Vatoped-fiul tufelor de mure - iar icoana Maicii Domnului a fost aşezată în altar, primind numele de "Ctitoriţa". În timpul invaziei arabilor, icoana a fost ascunsă de către un tânăr călugăr în vârstă de 17 ani, într-o mică fântână de sub Sfânta Masă, cu o lumânare aprinsă deasupra. Tânărul călugăr a fost luat în robie de arabi. Supravieţuind acestei încercări, după 72 de ani de chinuri, călugărul reuşeşte să se întoarcă şi găseşte prin minune Dumnezeiască icoana neatinsă de apă şi lumânarea arzând! Ele se află şi astăzi în Sfântul Altar, flacăra lumânării arzând fără întrerupeţe din secolul IV d. H. Tot aici se mai găseşte o altă icoană a Maicii Domnului, numită "Antifonitria" (Cea care interpelează). Se spune că sora lui Arcadie, împărăteasa Pulcheria, a intrat în biserică vrând să treacă prin dreptul acestei icoane. Atunci s-a auzit un glas: "Aici eu sunt împărăteasă! Nu putem fi două împărătese în acelaşi loc!". Pulcheria s-a retras fiind o femeie credincioasă. Tradiţia atonită spune că şi în acest fel Maica Domnului şi-a făcut cunoscută dorinţa, încă din secolul IV d. H., ca muntele să fie locuit numai de călugări, femeilor fiindu-le interzis accesul.

O altă legendă, de astă dată despre sfârşitul vieţii monahale în Sfântul Munte, este legată tot de una din icoanele făcătoare de minuni ale Maicii Domnului, şi anume Maica Domnului "Portaissa" - "Portăriţa" - de la Mânăstirea Ivirou. Această icoană a venit în chip minunat pe mare în timpul iconoclasmului. Călugării au primit-o cu toată cinstea şi au aşezat-o în biserică. Dimineaţa însă, o găseau de fiecare dată la poarta mânăstirii. Monahii au înţeles în cele din urmă că ea vrea să stea de strajă la poartă şi i-au făcut acolo un paraclis unde au aşezat-o în toată cinstea. Legenda spune că atunci când Sfânta Icoană "Portaissa" de la Ivirou, va pleca înapoi pe mare, după cum a venit, e semnul de sfârşit al monahismului în Athos. Atunci toţi călugării din Sfântul Munte trebuie să-şi arunce rasele pe mare, iar ei îngenunchind pe rase cu mâinile sus la rugăciune, să plece pe valuri unde îi va îndrepta Dumnezeu, fără se se uite înapoi. Atunci nişte dragoni uriaşi, ce trăiesc ascunşi pe vârful Athonului încă din timpul când a venit Maica Domnului în Sfântul Munte, vor fi sloboziţi şi vor ucide pe toţi călugării care vor zăbovi încă să plece. Acesta va fi sfârşitul monahismului şi începutul vremii de apoi.

Cu siguranţă că mulţi dintre voi v-aţi pus întrebarea: "Ce anume, ce taină i-a îndemnat de-a lungul vremilor pe mii şi mii de bărbaţi să părăsească lumea, pentru a veni aici în Sfântul Munte, unii străbătând pentru aceasta mii de kilometri". Părintele profesor Dumitru Stăniloaie, în volumul al treilea din "Curs de morală", spune că monahismul constă în a renunţa de bună voie la lucrurile acestei lumi, retrăgându-te în locuri pustii, unde prin asceză şi rugăciune sufletul se poate salva în unirea cu Dumnezeu; "Monahul", pe lângă "Kalogheros" şi "înger în trup" este şi "omul pocăinţei", iar muntele pe care toţi locuitorii săi îşi au pocăinţa drept îndeletnicire principală a vieţii, este firesc ca pe lângă "Sfântul Munte" şi "Grădina Maicii Domnului" să se numească şi "Muntele Pocăinţei". Acest lucru îl spune însuşi muntele cu înfăţişarea lui materială. Uitându-se la muntele care se înalţă falnic spre cer, lucrătorii pocăinţei sunt îndemnaţi în chip firesc să se străduiască să se înalţe tot mai sus pe calea desăvârşirii, adică să se pocăiască tot mai deplin, căci aceasta este şi lucrarea pocăinţei: o neîntreruptă ridicare, depăşire a sa, a omului, care pe măsură ce se curăţă de păcate prin pocăinţă este atras tot mai sus de mâna Lui Dumnezeu.

Precuviosul Părinte Petroniu Tănase, stareţ al Schitului românesc "Prodromou", cu care am avut nespusa bucurie de a sta de vorbă câteva ceasuri, spunea despre Muntele Athos că este şi Muntele Schimbării la Faţă, sărbătoarea cea mai caracteristică a înaltei vieţi duhovniceşti a Ortodoxiei. Căci aşa cum Domnul Nostru Iisus Hristos s-a urcat pe Muntele Tabor cu trei dintre ucenicii Săi şi în timpul rugăciunii le-a arătat dumnezeiasca Sa slavă, pe cât puteau ei s-o cuprindă, tot aşa şi isihastul, care se urcă pe muntele pocăinţei şi rugăciunii, se schimbă la faţă şi se umple de lumină; iar dacă ajunge la culme, se învredniceşte să vadă, pe cât poate el să cuprindă, lumina cea necreată, slava Dumnezeirii, pe care au văzut-o Apostolii pe Tabor, ca o arvună a slavei de care se vor învrednici de-a pururi cei mântuiţi în viaţa veşnică. Omul are strânse legături cu creaţia şi schimbarea lui aduce după sine schimbări în tot cosmosul. Omul pătimaş şi stăpânit de păcat îşi degradează mai întâi cosmosul din sine şi apoi pe cel din afară de sine. Poluarea naturii, de care se plânge atât de mult lumea de azi, este rezultatul firesc al poluării păcătoase a omului. Şi invers, sfinţirea cosmosului din sine a omului duhovnicesc, a sfântului, duce la sfinţirea şi a lumii înconjurătoare lui. Aceasta este după Sf. Maxim Mărturisitorul, şi marea chemare a omului: prin sfinţenia vieţii lui să transfigureze întreaga făptură, căci la cerul şi la pământul cel nou de la sfârşitul veacurilor contribuie şi omul. Pe Muntele Athos această metamorfoză a cosmosului este mai vizibilă ca în altă parte. Când eşti pe vaporul ce te poartă spre portul principal Dafne, şi vântul mării îţi brăzdează obrazul, când încep să apară mânăstirile ai impresia că intri în Sfântul Munte, dar de fapt încet, încet, el pătrunde în inima ta de creştin, şi nu-l vei mai putea scoate de acolo niciodată. De-abia pe măsură ce te îndepărtezi de el în timp, de fapt te apropii mai mult, pentru că acolo timpul s-a oprit în loc. Athosul este de fapt locul unui timp fără timp, locul unde cu adevărat simţi că eşti tu însuţi templul lui Dumnezeu.

"Nu ştiţi oare, că voi sunteţi templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi? De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu care sunteţi voi". (I Corinteni. 3, 16-17).

(va urma) ■

Răzvan IONESCU

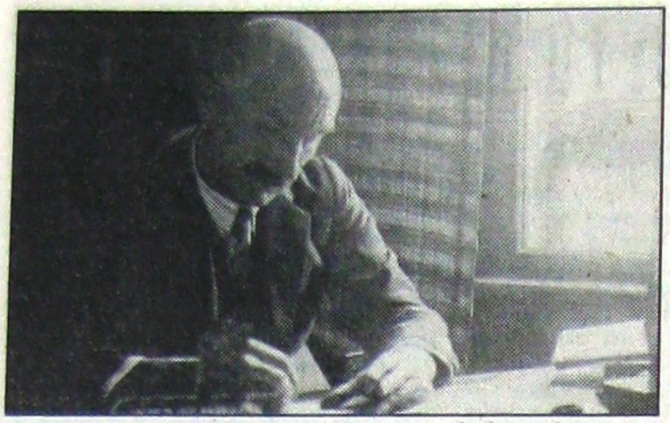

Traian Brăileanu şi teoria elitelor

Clasica teorie a elitelor elaborată de V. Pareto ne lasă două semne de întrebare, două aspecte ale problemei cercetate, ce nu-şi găsesc răspuns în vasta concepţie a sociologului italian. Primul (selecţia neg… ce dobândeşte statut de regulă - nu doar de excepţie!), ne deschide către teoria selecţiei negative a lui … Eminescu, al doilea (rolul "omului mare" în procesul de formare şi cristalizare a elitelor), ne deschide … analizele raportului conducător-elite ale profesorului T. Brăileanu.

Încercăm mai jos o succintă trecere în revistă a concepţiei despre elite a sociologului român. Un … amplu, cuprinzând şi analiza comparativă a teoriilor elitelor la V. Pareto şi M. Eminescu urmează să … în revista "Sociologie românească".

"Realitatea nu se poate transforma prin formule şi interpretări interesante, prin teorii sociologice adaptate programelor de partid şi intereselor celor ce finanţează politicianismul corupt de la noi. Ştiinţa obiectivă pusă în slujba adevărului constată ivirea unei reacţiuni puternice a generaţiei tinere împotriva analizei politicianiste". (1)

TRAIAN BRĂILEANU

"Timpurile noi, secolul al XX-lea, vor îngădui, credem, întoarcerea la o filosofie socială întemeiată pe principiile moralei creştine, după ce omenirea a plătit cu atâtea suferinţe rătăcirile unor teorii sociale care acordaseră ştiinţelor exacte încredere nemărginită în conducerea destinelor ei". (2)

TRAIAN BRĂILEANU

Pe sociologul Traian Brăileanu (3) nu-l invocăm aici doar pentru acest "neajuns" al teoriei paretiene, pe care concepţia profesorului bucovinean l-ar putea corecta. Opera lui este prin ea însăşi suficient de consistentă şi de vastă încât să constituie singură temă de dezbatere. Asemănări cu sociologul italian se pot însă surprinde (şi ele nu sunt legate exclusiv de doctrină). Ne referim aici cu precădere la problematica elitelor, pentru că există, altfel, puncte în care cele două concepţii sunt net ireconciliabile. V. Pareto şi T. Brăileanu au scris - chiar dacă nu în acelaşi timp - în conjuncturi oarecum asemănătoare. Se petreceau, în Italia şi România, evenimente care aveau multe puncte comune. Aflaţi în mijlocul lor, cei doi le-au analizat şi le-au explicat din perspective diferite. Cu toate interferenţele lor, concepţiile celor doi se despart net în ceea ce priveşte axiologia acceptată; pentru sociologul român, în vârful sistemului era Dumnezeu, pentru sociologul italian, religia era o derivaţie ca oricare alta. De aici, accentul fundamental pe care T. Brăileanu îl pune pe morală (direcţia spirituală), - decisivă în toate analizele sale - şi pe comunitate. La V. Pareto, cele două noţiuni au - dacă sunt pomenite - un rol secundar.

Nu lipsită de interes este posibila asemănare între evoluţia atitudinii faţă de cei doi. V. Pareto s-a bucurat de bună apreciere în epocă; schimbarea regimului l-a plasat într-un con de umbră, ca să revină din nou în atenţie odată ce sentimentul a încetat să mai fie decisiv în analiza ştiinţifică. Rămâne ca timpul să ne confirme sau nu dacă şi aprecierea concepţiei prof. Traian Brăileanu va urma aceeaşi rută. Valoarea operei sale o îndreptăţeşte.

Există puţine lucruri scrise despre opera profesorului T. Brăileanu. În perioada interbelică, cea mai consistentă analiză a face T. Herseni, deşi atunci când a fost publicată lucrarea sa despre sociologia românească, opera de căpătâi a lui T. Brăileanu, ce închide practic întregul demers ştiinţific al profesorului bucovinean, "Teoria comunităţii omeneşti" nu apăruse încă. Reperele fundamentale ale sistemului său fiind deja fixate, aceasta permite însă lui T. Herseni să-l considere "un instrument folositor pentru sistematizarea şi înţelegerea fenomenelor sociale, ceea ce nu se poate spune decât despre foarte puţine sisteme din sociologia contemporană". (4)

După 1944, cea mai amplă referire la opera sa o are profesorul Achim Mihu, care-l socoteşte, alături de D. Gusti şi P. Andrei, reprezentantul uneia din cele trei direcţii "care s-au manifestat în câmpul sociologiei româneşti în perioada dintre cele două războaie mondiale". (5)

Referiri la concepţia sa mai face Liviu Zăpârţan, în lucrarea sa despre teoriile elitiste (6), iar M. Cernea şi I. Matei îl consideră - şi ei - "reprezentantul sociologiei de tip fascist", într-o sumară schiţă - nereuşită! - a sociologiei româneşti (7). Alte posibile raportări s-au făcut subliniind - de pe poziţiile ideologului, nu ale omului de ştiinţă - în special "izvoarele" concepţiei sale: "sursele teoretice ale fascismului şi hitlerismului". (8).

Concepţia şi-a expus-o profesorul T. Brăileanu într-o operă ce cuprinde mii de pagini. Spaţiul restrâns ne obligă însă la o abordare parcimonioasă. Ne interesează aici îndeosebi teoria elitelor, aşa că vom puncta succint câteva direcţii fundamentale:

A pus, în întreg sistemul său, accent deosebit pe comunitate. Demersul său a fost deci - precum cel al profesorului Gusti - spre o sociologie a naţiunii: "Linia pe care se desfăşoară închegarea statului îşi are începutul în comunitatea perfectă, reprezentată prin grupul familial, şi tinde spre un termen final, însemnat prin grupul cel mai larg, în care conştiinţa originii comune poate forma baza unei solidarităţi . Acest termen final e reprezentat prin naţiune." (9), şi conchide, după Platon: "Statul trebuie transformat în familie". (10)

Naţiunea este deci ax fundamental al întregului discurs; iar comunitatea - spuneam - decisivă pentru analizele sale. "Teoria comunităţii" devine - în viziunea sociologului român - mai cuprinzătoare decât sociologia; ar fi o sociologie impregnată cu etică, ultima fiind cea care ne oferă scopurile călăuzitoare. (11)

Aşadar **comunitate,** nu doar societate; **suflet,** nu doar gândire pozitivă, căci "... sociologia pozitivistă a dat naştere politicianului rafinat, invocând toate subtilităţile artei guvernării, dar lipsit de responsabilitate, deoarece şi el, ca şi savantul fizician, a uitat legătura sa cu comunitatea din care s-a născut ca suflet". (12)

Sociolog profund creştin, se opune vehement oricărei forme de materialism, combătând deopotrivă pozitivismul lui Comte şi evoluţionismul lui Spencer. Vede o legătură directă între: pozitivism - marxism - bolşevism. Se opune raţionalismului excesiv al secolului al XVIII-lea, fără să fie, evident, un antiraţionalist. Numai că avertizează: "Sentimente precum naţionalismul, nu au nevoie de demonstraţie logică. Dragostea de Neam şi Patrie nu aparţine raţiunii. Dar raţiunea intră în drepturile ei când e vorba de a descoperi şi organiza mijloacele pentru înfăptuirea idealurilor". (13) Iar scopul, idealul, era atunci, după profesorul T. Brăileanu, "desăvârşirea Statului naţional român". (14)

Sociologia este deci un instrument. Un instrument ce "îngăduie construirea de maşini sociale, de organizaţii raţionalizate" (15), dar care nu poate oferi nici scopuri, nici formele cele mai bune de organizare. Este o tehnică, ce se pune doar în slujba direcţiei "trasate" în prealabil. Cine dă însă această orientare? Cine va fixa "jaloanele" la un moment dat? Aici intrăm de fapt în analiza elitelor pe care o face Traian Brăileanu.

Sociologia pură şi teoria elitelor

Într-un articol din "Însemnări sociologice" (16) intitulat "Artişti şi artizani", face precizarea după care : "artiştii" ar fi creatorii originali, (geniali), iar "artizani" doar imitatorii lor. Mergând mai departe cu această distincţie, va concluziona că sociologul îndeplineşte rolul al doilea, primul, rolul de artist, revenindu-i Legiuitorului; Omului mare, Conducătorului.

Dar înainte de a particulariza, să urmărim succint teoria elitelor în forma ei teoretică, generală; în formula sociologiei pure, adică.

Pentru a reuşi o analiză pertinentă - spune T. Brăileanu în "Teoria comunităţii omeneşti" - trebuie să identificăm şi să cunoaştem toţi factorii care acţionează în câmpul social. Toate cele şase puteri care acţionează: biologică, religioasă, estetică, economică, politică, morală, trebuie conştientizate şi introduse în sistem; orice simplificare va distorsiona serios corecta înţelegere. Arta socială înseamnă cunoaşterea tuturor faptelor, acesta fiind şi temeiul pentru care nu acceptă total teoria paretiană: "Ceea ce ne dă Pareto este mai mult o descriere realistă a politicienilor timpurilor noastre, decât o analiză obiectivă a elitelor sociale". Redusă la forma cea mai simplă, structura formei generale a societăţii ar fi alcătuită din :...forme sociale simple (morală, economică, politică, etc.) A,B,C,... structura rezultată din influenţa forţelor externe (biologice, economice, etc.) Pa, Pb, Pc,. În acest caz, noi vom avea în această societate o elită ce ar putea fi descompusă ea însăşi în elite (pure) Ea, Eb, Ec,..." Fie M, mulţimea condusă de fiecare elită. (În societăţile animale există, practic o singură circulaţie a elitelor - succesiunea, din punct de vedere biologic, a generaţiilor.) În societăţile umane, pe lângă circulaţia elitelor "de jos în sus", avem şi lupta dintre elite, "adică schimbarea diferitelor categorii de elite la putere, determinată prin tendinţele de adaptare a sistemului social la mediu".

Pentru exemplificare, fie Pa la un moment dat mult superioară celorlalte forţe; prin acţiunea ei, va determina forma sistemului social Ea/M (ex.: structurile sociale antice, în care elita militară avea un rol decisiv). Însă cum toate forţele din sistem acţionează, se va schimba, în definitiv, **raportul specific,** astfel încât structura va fi:

$$\frac{Ea}{Ma+Eb/Mb+Ec/Mc...}$$

Adaptarea sistemului la mediu nefăcându-se spontan sau mecanic, avem deci o înlănţuire foarte complicată de relaţii şi raporturi, "care poate fi analizată numai printr-un studiu istoric şi comparativ al societăţii omeneşti". Studiul istoriei diferitelor societăţi îl face pe profesorul român să concluzioneze: "Nu există deci nici un drept al unei anumite elite de a guverna, cum îşi imaginează Platon, şi nici nu există o formă perfectă, nici o ierarhie rigidă a diferitelor clase sociale".

O singură precizare încă: modelul prezentat ne mai oferă şi posibilitatea de a evalua şansa unui individ de a accede în elită (în raportul sistemelor pure, evident). La o constelaţie a forţelor exterioare

$$\frac{Pa}{Pb'Pc'...}$$

şi sistemul social:

$$\frac{Ea}{Ma+Eb/Mb+Ec/Mc...}$$

pentru un individ din Ma ar exista şanse semnificative, mai slabe în Eb, şi reduse în Mb (cu observaţia că nu trebuie uitată tendinţa evolutivă a sistemului).

Venind dinspre sociologia pură, concluzia e firească: "Democraţia ar însemna aşadar circulaţia liberă a elitelor într-un mediu omogen", opusă sistemului castelor. Dar, ne avertizează sociologul român: "Societăţile concrete oscilează între aceste două extreme fără a le atinge niciodată". (17)

Afirmaţia ne readuce brutal pe domeniul sociologiei practice, unde profesorul Brăileanu a avut o activitate şi o contribuţie decisive.

Aşa ar fi arătat deci analiza după o abordare de sociologie pură. Doar aici, ne spune T. Brăileanu, ne permitem atât de lesne să propunem şi să decretăm legi. Varietatea societăţilor este însă prea mare; dar mai ales diversitatea **momentelor** prin care trec societăţile este decisivă. A postula că exista elite şi mase nu înseamnă încă o lege; iar a descrie mecanisme şi condiţii, înseamnă implicit a particulariza.

Într-un articol din 1936, "Legea degradării elitelor", aduce aceste critici analizelor paretiene. Pentru Pareto, spune T. Brăileanu, "Circulaţia elitelor" este deci un fenomen normal şi inevitabil pentru orice societate. "Aşa să fie? Există o **lege** a degenerării şi înlocuirii elitelor? Este chiar o **lege** sau doar o **ipoteză?** Căci tocmai modul de desfăşurare (mecanisme efective + timpul necesar, n. a.) a avut şi are asupra istoriei o influenţă hotărâtoare". "Când a putut fi vorba la noi - urmează - de un proces **natural** de circulaţie a elitelor, de posibilitatea de înlocuire lentă a unei elite prin elemente sănătoase?" (18) Analiza paretiană este prin urmare prea simplă; iar soluţia lui - revoluţia socială (în cazul blocării circulaţiei) are darul mai mult de a-i salva teoria, decât de a ilustra ori explica realitatea. Căci cu două probleme se va confrunta sociologia practică: 1. detectarea stării efective a societăţii respective (momentul ei) şi 2. necesitatea adecvării mărimilor elitei la situaţia concretă. (Pareto a pomenit acest aspect, dar a stăruit prea puţin în sublinierea lui).

Ne avetizează prin urmare T. Brăileanu că societăţile trebuie gândite în condiţiile lor concrete; trebuie să înţelegem **ponderi** şi **priorităţi**. Nu vom înţelege istoria parcurgând-o şi etichetând-o cu prejudecăţi contemporane. Orice analiză evoluţionistă îşi va dovedi - mai devreme sau mai târziu - ineficacitatea. Societăţile se pot prăbuşi la fel de spectaculos şi sub dictaturi, dar şi sub sisteme democratice; condiţiile efective şi presiunile la care sunt supuse le vor obliga să-şi adecveze "comportamentul". "Arta de a guverna se schimbă după timpuri şi locuri" - ne spune sociologul român. Astfel - continuând ideea - nu este anormal (decalaj de evoluţie!) ca societăţi … la acelaşi moment, să aibă structuri de … (sisteme) diferite. Pentru că întreg ansamblul … condiţii ce le caracterizează este diferit, … ar fi doar forţarea uniformităţii.

Aici părăseşte T. Brăileanu orice model … retic. "Sociologia în slujba naţiunii!", … tranşant; iar societatea românească se afla … într-o stare de disoluţie al cărei remediu … doar în schimbarea imediată a elitei … conducătoare.

Elite şi conducători

Să revenim la distincţia artist - artizan. Justificarea ei o face plecând de la … amplă dezbatere din epocă: societatea … văzută ca un produs natural. Comentariul profesorului T. Brăileanu este concludent: "Noi … negăm că există o societate umană ca produs natural. Dar această societate reprezintă, în timp, începutul imaginar al societăţii, în spaţiu, substratul biologic, animal, din care artistul social … creea societatea umană, precum artistul … artă". (19) Exprimarea frustă nu poate … deruta: nu este vorba evident, de construcţie totală, efectivă, ci mai ales de **direcţionarea** … "Omul mare", pare să ne spună sociologul român, "construieşte" societatea prin "drumul", "cal… ce i le indică la un moment dat.

Am spus ce rol îi revine sociologului … un rol de a doua instanţă. El este doar artizan, cel care susţine, sprijină, dar nu **impune.**

Dacă sociologia poate, prin instrumentele sale specifice, să contribuie la "perfecţionarea mijloacelor tehnice de guvernare", … T.Brăileanu ne avertizează însă că ea nu are … nici o formă - capacitatea de a transforma în conducători "oameni fără aptitudini". Şi conti… "Sociologia studiază substratul social, realitatea socială, descoperind legi sociale şi dinamice … ea nu poate nici preconiza forma cea mai bună … organizare socială, nici nu poate prevedea ce … de formă va crea geniul politic". Sociologul are, prin urmare, rol de **desăvârşire** a "operei de artă" a conducătorului şi de **reproducere**; un fel … tehnician ce păstrează doar **stilul.**

Sociologia profesorului T. Brăileanu era … acest nivel - focalizată clar. Să nu uităm că … aflăm într-o societate aflată într-o stare critică … societate care risca să rămână fără nici … "direcţie", fără repere şi perspective: "În astfel … momente critice ale istoriei unei naţiuni, inter… acţiunea omului mare, a conducătorului genial … stare să dea substratului uman o nouă formă". (20)

Aici lucrurile trebuie corect percepute. "Omul mare" nu e conducătorul oficial într-un moment dat; nici "specializarea" pe eşichierul politic nu este decisivă. Este cel care are capacitatea - prin personalitatea sa copleşitoare - … direcţia cea bună, să fie "axa morală", la … moment dat, a unui întreg proces istoric. O… explicaţie materialistă, raţionalistă, pozitivistă … dovedeşte aici caducitatea. Poate cel mai … exemplu este descrierea cutremurătoare pe care … "Memoriile" sale, Nichifor Crainic o face … momentului în care N. Iorga şi-a asumat acest … Situaţia era disperată (retragerea guvernului … Moldova în timpul primului război mondial) … discursul marelui profet a căzut năpraznic: "Cuvântul lui Iorga a fulgerat în bezna dezastrului (...) Pe temeliile lui morale a reorganizat … tenţa sufletească şi - de ce n-am spune-o? - … tenţa militară însăşi. Din acel moment şi până … sfârşit, Iorga a devenit axa morală a războiului. N-au mai existat nici guverne, nimic. Era … indiferent cine cârmuia. N-a existat decât cuvântul lui Iorga, tipărit zilnic în "Neamul Românesc" … la Iaşi. Ziarul se lipea pe ziduri, sorbit de … mii de oameni civili şi soldaţi de-a valma..."

Situaţia şi exemplul sunt poate extreme. Dar numai aşa trebuie înţelese aprecierile sociologului român. Omul mare ajunge să structureze … întreagă elită: "Pentru ca ea să apară, trebuie … ivească un conducător care s-o selecţioneze … substratul social concret". (21)

(continuare în pag. 7)

Dan DUNGACIU
student sociologie anul III

Carte

ISTORIA MIŞCĂRII LEGIONARE

După apariţia remarcabilei culegeri îngrijite de dl. Duiliu Sfinţescu "**Din luptele tineretului român: 1919-1939**", o altă necesară lucrare este pusă la dispoziţia publicului român: "Istoria Mişcării Legionare - scrisă de un legionar". (Editura Roza Vînturilor - Bucureşti, 1993, lei 1350).

Lucrarea va fi cu siguranţă o piesă grea la dosarul dezbaterii cu privire la Mişcarea Legionară.

Cartea se deschide cu o consistentă "cronologie legionară (1919-1940)", apărută în 1941 în ziarul "Cuvântul" (director era pe atunci reputatul istoric P.P. Panaitescu), urmată de celebra lucrare a preotului Şt. Palaghiţă "Garda de Fier spre reînvierea României" (1951). Perioada şi evenimentele tratate în aceasta sunt cu siguranţă aspectele cele mai puţin cunoscute publicului român.

Prefaţa d-lui Dan Zamfirescu (directorul editurii), pe lângă observaţiile şi explicaţiile oferite, ne relevă încă un aspect pe care lectorul interesat nu-l poate trece cu vederea. Accentele puse, delimitările făcute, precauţiile luate ne dau suficiente date (şi) pentru înţelegerea ambianţei, climatului în care asemenea lucrări apar pe piaţa românească. Obiectivitatea - în aceste condiţii - este greu de atins. Înainte de a începe analiza propriu-zisă, concluziile par a fi trase. Încă nu găsim, se pare, acea "poziţie corectă", din care să ne privim propria istorie. Acest aspect a fost sesizat de ziaristul Ion Cristoiu de exemplu: "*energia analiştilor fenomenului legionar s-a consumat nu în abordarea lucidă, ştiinţifică a fenomenului, ci în efortul de a convinge opinia publică asupra nocivităţii acestuia*". Şi încă: "*inteligenţa democratică (...) a plecat în studierea fenomenului legionar de la o credinţă nelimitată: acea că legionarismul e un fenomen primejdios, şi că, în consecinţă, trebuie combătut*". (Expres Magazin, Nr. 15 (141), din 21-28.04.1993).

Referirile la Mişcarea Legionară - câte au fost! - s-au făcut preferând acea abordare "exterioară" potrivită eventual pentru a fixa evenimentul în contextul epocii sale, dar insuficientă pentru a ne oferi "densitatea", coerenţa logică sau conţinutul fenomenului. Lucrarea preotului Şt. Palaghiţă, fără să neglijeze analiza globală a perioadei, ne pune însă la dispoziţie o serie de date lămuritoare pentru înţelegerea multor evenimente de dinainte, dar mai ales de după anul 1938 (anul asasinării lui Corneliu Z. Codreanu).

Sugestivă este grila de lectură care - deşi nu explicit - ne este propusă: opoziţia permanentă între învăţăturile şi atitudinile întemeietorului Mişcării şi reacţiile ori devierile lui H. Sima. Cartea se străduieşte să ne explice, în fond, cum a fost posibil balansul de la ultimul ordin pe care l-a dat, înainte de a fi asasinat, Corneliu Z. Codreanu: "*Linia Evangheliei, linişte, ordine desăvârşită şi să nu se facă nici o prostie*" (pag. 90), ori cuvintele martirului I. Moţa înainte de plecarea în Spania: "*Eu aşa am înţeles datoria vieţii mele. Am iubit pe Hristos şi am mers fericit la moarte pentru el; se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos, se clătina aşezarea creştină a lumii. Puteam noi să stăm nepăsători?*" (pag. 100), până la falsificările la care a recurs gruparea simistă, "*cangrenă pe trupul Mişcării*" (pag. 304), în frunte cu şeful ei,Horia Sima: "*cea mai mare nenorocire pentru Mişcarea Legionară: un păgân, un întunecat, un ambiţios, un arivist, un uzurpator care, în interesul lui personal, a jucat rolul lui Iuda pentru Cristos*". (pag. 306)

Insistând mai ales pe evenimentele puţin cunoscute după 1938, lucrarea ne oferă atât de necesare clarificări despre: atitudinea mareşalului Antonescu, "*aşa-zisul guvern de la Viena*", "brigadirii" lui H. Sima, ori complotul de la Rostock din 1942.

Ultima parte a cărţii este rezervată celor patru conferinţe despre "Fenomenul Legionar" susţinute de prof. Nae Ionescu, material practic necunoscut publicului român.

Apărută într-un context în care - cum spuneam - în pofida oricărei logici concluziile sunt deja trase înainte de discutarea ori analiza materialului, lucrarea va împiedica, sperăm, valul de falsificări la care este supusă o însemnată etapă a istoriei româneşti.

Alături însă de alte lucrări ce, cu siguranţă, vor vedea lumina tiparului, va constitui (şi ea) un punct ferm de plecare într-o dezbatere ce nu va mai putea fi evitată la nesfârşit. ■

Silviu RAREŞ

În atenţia cititorilor noştri:
Lucrarea poate fi procurată de la redacţia noastră sau comandată prin poştă (preţul 1350 lei plus cheltuielile poştale)
Abonaţii "Mişcării" pot cumpăra cartea la preţul de 900 lei.

Document

TESTAMENTUL LUI CORNELIU CODREANU

15 Februarie 1939	9 Februarie1939
Văzut	Văzut
(ss) St.Popescu	(ss) Gh.Cristea

TESTAMENT
(familial)

Eu cred că nu voi muri, dar dacă mor, înţeleg să iau următoarele măsuri cu privire la mica mea avere:

1/ Lucrurile din casă aparţin soţiei mele Elena, născută Ilinoiu. Cu toate ale gospodăriei.

2/ Pământul dela Prăteşti (Vlaşca) 50 Hectare.

1/3 soţiei mele
1/3 fetei noastre Cătălina
1/3 mamei mele, pentru ea şi pentru ca să ajute pe cine va găsi în nevoe din familie, fraţi, surori, judecând după inima ei de mamă, dar cu deosebire să aibă grijă de copiii lui Horia.

3/ Pământul de la Predeal 5.600 m.p. la fel:

1/3 soţiei mele
1/3 fetei noastre Cătălina
1/3 mamei mele

4/ Venitul şi proprietatea cărţilor mele, scrise sau pe care le voi mai scrie:

1/2 soţiei mele;
1/2 mamei mele.

5/ Maşina, automobilul No. 6.095 pe care o am amintire dela Moţa să rămână soţiei mele, să nu o vândă niciodată şi să o pună din când din când la dispoziţia familiei soţiei şi copiilor lui Moţa.

6/ Rog Ţara aceasta ca să aibă grijă de copiii lui Moţa, în amintirea jertfei Lui sfinte.

7/ Pentru familia mea şi familia soţiei mele, tată, mamă, fraţi, surori, şi alte neamuri, toată dragostea mea şi rugăciunile mele pentru ca să-i binecuvânteze Domnul Isus Hristos.

Făcut astăzi Marţi 15 Iunie, în celula mea dela Închisoarea Jilava şi iscălită de mine.

Corneliu Zelea Codreanu
15 Iunie 1938

P.S.

1/ Ferma dela Carmen Sylva mai are un an până la terminarea contractului de închiriere. Să se ocupe Ion de ea, (fratele meu).

2/ La Pensiunea din Predeal sunt banii mei investiţi, să se facă proces lui Bâra pentru a ne da ori banii, ori casa pe doi ani, sau prin înţelegere.

3/ Să se facă proces pentru oile de la Silistra care sunt proprietatea mea personală. Să se plătească ciobanului Socrate tot ce i se datoreşte şi 1.000 lei pe deasupra.

4/ Banii de pe cărţi or mai fi daţi pe undeva, vă interesaţi.

5/ Ediţia "Pentru Legionari" care se tipăreşte acum în limba Italiană, am încheiat un contract cu o editură de la Roma, "Europa Giovani", urmează a-mi da 15% din venitul net.

6/ Pentru limba franceză şi germană va iscăli contractele Lizeta.

7/ Dacă am uitat ceva ce îmi aparţine, ca fiind proprietatea mea personală, să fie împărţit ca la pct. 2 şi 3.

Corneliu Zelea Codreanu
15 Iunie 1938

Încredinţez acest testament devotatei mele apărătoare Lizeta Gheorghiu, cu rugămintea de a-l păstra, şi la caz de nevoie a face uz de el, pentru care îi mulţumesc cu o caldă strângere de mână şi cu o vie amintire.

C. Z. C.
15 Iunie 1938

GREFA TRIBUNALULUI VLAŞCA
SECŢIA I-A.
Prezentul testament s-a transcris de noi în registrul de transcripţiuni sub No. 1325 din 4 Martie 1939, conform art. 722 proc. civilă.
Prim Grefier
(ss) Gr. N. Dimitriu

GREFA TRIBUNALULUI ILFOV
SECŢIA III-A C.C.
Prezenta copie fiind conformă cu originalul testament aflat în păstrarea noastră şi trecut în registrul de valori la No. 4/939, se legalizează de noi.

Prim-Grefier Dos. No. 492/939.
(ss) indescifrabil

(urmare din pag. 6)

Ce ne arată prin urmare profesorul Bădicanu, este că într-o criză, soluţia nu poate fi una doar economică, sau politică; **morala** (axul moral) este cea periclitată. Conducătorul - conştiinţă el - nu se adresează raţiunii; el dă "direcţia spirituală", astfel reuşind să reînsufleţească comunitatea ori grupul social; **iar aceste energii spirituale se vor repercuta asupra întregii vieţi social-politice.**

Spuneam că intervin acum alte mecanisme decât cele cu care suntem obişnuiţi; poate prea obişnuiţi. Apare aici diferenţa dintre **aliniere** şi **aderare**; între şeful **votat** şi şeful **consimţit.** (Reflexia lui C. Noica este aici extrem de sugestivă: "Încrederea într-un om, de pildă într-un om care cârmuieşte, e un act de dragoste. Spiritele democratice vor acte de raţiune. Într-o dăruire (mă încred în cineva), într-un angajament faţă de comunitate, ei vor acte şi calcul. Preferă căsătorici prin dragoste pe cea prin raţiune. Sunt şi eu convins că, în majoritatea lor, reuşesc mai bine căsătoriile din calcul. Dar nu mă pot împiedica să pledez pentru cele din dragoste". (22).

Profesorul T. Brăileanu şi-a scris lucrările într-un context social-politic specific. Întreg demersul său poartă evident, pecetea perioadei interbelice. Dar actualitatea lui se vede mai ales când încercăm să diagnosticăm societăţi aflate în stare de criză.

Şi dacă este necesară şi pentru radiografierea societăţii româneşti de după '89, este o serioasă temă de reflexie şi un posibil punct de plecare într-o atât de necesară dezbatere.

NOTE:

1. T. BRĂILEANU - "Semne bune" în "Însemnări sociologice" anul I, nr. 3, 1936, iunie, pag. 26.

2. T. BRĂILEANU - "Teoria comunităţii omeneşti"; Ed. a doua; 1941; "Cugetarea" Georgescu Delafras, Bucureşti, pag. 21.

3. Amănunte revelatoare despre activitatea filosofică şi ştiinţifică a marelui profesor (dar mai ales despre **omul** Traian Brăileanu) ne oferă - într-un atât de necesar articol - reputatul academician V. Trebici (fost student al profesorului bucovinean), în "Revista de filosofie", nr. 3; 1993.

4. TRAIAN HERSENI - "Sociologie românească. Încercare istorică"; Bucureşti 1940; pag. 130.

5. ACHIM MIHU - "Naţiunea" (coordonator ştiinţific: S. ŞTEFĂNESCU); Ed. Şt. şi Enciclopedică, Bucureşti, 1984; pag. 536-540,

6. LIVIU ZĂPÂRŢAN - "Contribuţii la critica teoriilor elitare", Ed. Dacia Cluj-Napoca, 1979; pag. 138.

7. M. CERNEA şi I. MATEI - "Rumania" în "The State of Sociology în Eastern Europe Today"; Illinois University Press; 1971; pag. 144.

8. M. CONSTANTINESCU, E. GALL, O. BĂDINA - "Gândirea sociologică din România", Buc. 1973, pag. 107.

9. T. BRĂILEANU - "Sociologia şi arta guvernării"; Ed. Cartea Românească; Buc. 1940; pag. 41. Pentru problema comunităţii, vezi şi "Introducere în sociologie"; Cernăuţi; 1923.

10. T. BRĂILEANU - "Statul şi comunitatea morală"; Buc. ediţia a doua; 1940; pag. 21.

11. T. BRĂILEANU - "Teoria comunităţii omeneşti"; pag. 589.

12. T. BRĂILEANU - "Sociologia şi arta guvernării"; pag. 69.

13. Ibidem; vezi: "Cuvânt Înainte".

14. Ibidem; pag. 19-32.

15. T. BRĂILEANU - "Teoria comunităţii omeneşti"; pag. 350.

16. T. BRĂILEANU - "Statul şi comunitatea morală; pag. 58.

17. Ibidem; pag. 70-74.

18. T. BRĂILEANU - "Legea degradării elitelor" în revista "Însemnări sociologice", an. I; nr. 10; 1936, pag. 26.

19. T. BRĂILEANU - "Sociologia şi arta guvernării", pag. 26.

20. Ibidem; pag.: 25, 26, 30.

21. Ibidem; pag. 101.

22. C. NOICA - "Jurnal filosofic"; ED. PUBLICON, Buc. 1944; pag. 54. ■

TREI ANI DE LA DEMONSTRAŢIA DIN PIAŢA UNIVERSITĂŢII

La un an de la evenimentele din 13-15 iunie 1990 s-au prezentat în Parlamentul României două rapoarte. Comisia abilitată să cerceteze fenomenul Piaţa Universităţii s-a scindat pe parcursul cercetărilor. ***Dl. deputat Sorin Botnaru,*** *membru al comisiei, a preferat să prezinte un raport separat asupra evenimentelor, concluziile d-sale deosebindu-se - uneori flagrant - de varianta "oficială". Puţin cunoscute în general, opiniile* ***d-lui S. Botnaru*** *devin mult mai interesante dacă ţinem seama că în acel moment, fiind* ***deputat F.S.N.,*** *cunoştea direct acţiunile întreprinse de colegii d-sale de partid.*

Prezentăm mai jos o selecţie din cele mai interesante concluzii ale raportului.

Redacţia

Concluzii privind evenimentele din 13 - 15 iunie 1990
- fragmente-

"Manifestaţia a fost un fenomen global, strângând sub o motivaţie comună, în perioadele de maximă amploare, mii de persoane. Aceasta consta în teama unei părţi a populaţiei bucureştene că dărâmarea vechiului regim nu se traduce într-o autentică revoluţie, într-un proces de eliminare a sistemului comunist, ci se începe şi se continuă un proces de restauraţie ("neocomunistă", "criptocomunistă" etc.).

Această teamă era cel puţin parţial confirmată de mai multe fenomene:

- **administraţia** (şi centrală şi locală) nu răspundea cu promptitudine (uneori lipsa mijloacelor, alteori ţinând de funcţionarea ei, de calitatea personalului, de lipsa legislaţiei) la solicitările unor grupuri şi, în general, la solicitări ale populaţiei;

- lipsa unor măsuri ferme şi transparente în reorganizarea instituţiilor şi în special, a celor care asigură ordinea în stat, aceasta a făcut să persiste criza de credibilitate a instituţiilor ordinii şi a afectat puternic însăşi legitimitatea acestora în ochii unei părţi însemnate a populaţiei.

- **dificultăţile majore întâmpinate de Televiziunea Română,** din interiorul ei dar şi din raporturile întreţinute cu instituţiile puterii, de a reflecta **cu mai multă** obiectivitate evenimentele şi poziţiile celor care contestau puterea nou instaurată".

"Populaţia care a manifestat în Piaţa Universităţii a trăit un puternic sentiment comunitar. Mulţi dintre participanţi au descris Piaţa Universităţii ca pe un spaţiu social în care relaţiile umane erau foarte intense, depăşeau barierele sociale, ajungându-se ca relaţii sufleteşti puternice să se stabilească între persoane total deosebite prin instrucţie, carieră socială, experienţă, vârstă".

"Aceste fenomene de trăire comunitară au făcut ca la valenţele simbolice anterioare ale Pieţii Universităţii (locul confruntării populaţiei cu forţele de ordine ale vechiului regim, locul unde s-au înregistrat cele mai multe victime în rândul populaţiei, locul înfiripării primelor grupuri de rezistenţă, deci loc privilegiat pentru declanşarea oricărui proces de contestare a ordinii instaurate) să se adauge simboluri noi, tipice soildarităţii comunitare".

"O formă de patologie informaţională şi comunicaţională a fost produsă în Piaţa Universităţii şi în jurul acestei manifestaţii, producându-se o intoxicare informaţională nu numai a celor din piaţă, ci şi a instituţiilor şi multor persoane din sfera puterii".

"Manifestaţia a fost utilizată în plan politic şi electoral şi de o serie de candidaţi independenţi, membri ai Grupului de Dialog Social sau în grupuri apropiate, fie direct (ţinerea de discursuri, încercarea de a susţine o candidatură tip Havel la preşedinţia ţării), fie indirect, prin propunerile făcute în diferite momente ca unii din aceşti candidaţi între preşedintele CPUN şi manifestanţi sau să reprezinte Piaţa Universităţii în dialogul cu puterea".

"Au existat mai multe încercări de a se realiza un dialog între manifestanţi şi reprezentanţii puterii. Toate au eşuat din motive ce ţin de ambele părţi. În ceea ce îi priveşte pe manifestanţi, aceştia nu erau omogeni. Unele grupuri au dorit în anumite momente dialogul (Liga Studenţilor, Asociaţia 21 Decembrie), altele l-au respins continuu, fiind de acord cel mult numai cu o prezentare a revendicărilor lor (Alianţa Poporului ş.a.); unii considerau că nimeni nu are dreptul să reprezinte manifestaţia în dialogul cu puterea (de ex. Octavian Rădulescu); disensiuni între grupuri au fost deteminate şi de încercările unora (candidaţi independenţi, membri ai Grupului de Dialog Social) de a schimba rolul de mediator cu cel de reprezentant al manifestaţiei etc".

"Manifestaţia din Piaţa Universităţii a cunoscut câteva etape distincte atât sub raportul participării cât şi sub acela al acţiunilor desfăşurate şi a mijloacelor uti-lizate. Ea a luat amploare după intervenţia brutală a poliţiei pe data de 24.04.1990. Odată cu declanşarea grevei foamei (29.04.) şi cu punerea în funcţiune a tribunei din balconul Universităţii, manifestările devin de masă".

"După 20 mai în Piaţa Universităţii rămân numai Asociaţia 16-21 Decembrie, Alianţa Poporului, câţiva grevişti ai foamei şi un număr redus de persoane independente.

Manifestaţia cunoaşte o rapidă decădere atât sub raport numeric (între 300 şi 400 persoane), cât şi sub acela al calităţii militanţilor, predominând acum persoane care, în lipsa capacităţii de a recunoaşte noile instituţii şi de a dialoga, înclină spre utilizarea de mijloace violente".

"Decizia de evacuare a Pieţei Universităţii a fost luată într-un context social, politic şi instituţional care arăta necesitat căutarea de alte soluţii pentru dezamorsarea situaţiei".

"Dată fiind semnificaţia simbolică a locului, solidaritatea manifestată de protestatari, precum şi felul în care s-au formase şi evoluase manifestaţia, era de aşteptat ca evacuarea celor rămaşi în Piaţă să producă un proces de solidarizare cu ei a multora din bucureştenii care participaseră în diferite etape la manifestaţie. O posibilă contrareacţie violentă a unei mase mari de oameni nu a fost luată în nici un fel în calcul.

N-a fost luat în consideraţie nici efectul pe termen lung, asupra credibilităţii noilor organe de ordine, a unei noi confruntări violente poliţie-populaţie.

În aceste condiţii, ministrul de interne de atunci, gen. M. Chiţac şi primul ministru dl. Petre Roman, au luat decizia de a evacua cu mijloace poliţieneşti Piaţa Universităţii".

"Decizia de evacuare cu mijloace poliţieneşti, agravată de modul cum a fost realizată, a constituit o gravă greşeală politică.

Înlănţuirea de reacţii şi contrareacţii de caracter extrem de violent, în care s-au implicat grupuri de cetăţeni, trupe şi cadre de poliţie şi armată, grupuri extremiste, mineri şi lucrători bucureşteni s-a datorat pe de o parte unor tensiuni existente în societatea românească, iar pe de altă parte unei decizii fundamental greşite şi modalităţii său de aplicare, adică a deciziei de eliberare prin mijloace poliţieneşti a Pieţei Universităţii".

"Rezultatul major obţinut pe plan intern este o scindare adâncă a societăţii româneşti cu grave efecte economice, sociale şi politice".

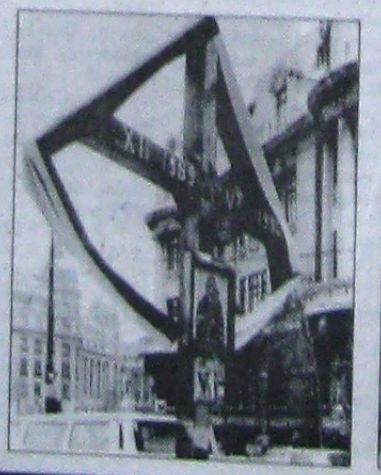

MIŞCAREA PENTRU ROMÂNIA: PARTID AL UNEI "ÎNTOARCERI RADICALE"

Michael Shafir

Publicăm în serial, începând cu acest număr, unul dintre cele mai abile atacuri la adresa MPR, apărut la data de 15 iunie 1992 în Buletinul Informativ al postului de radio Europa Liberă, izvor de inspiraţie pentru toţi detractorii internaţionalişti din presa românească. Cititorii vor putea vedea singuri în ce constă mecanismul dezinformării şi care este de fapt centrul coordonator şi sursa de alimentare a campaniei îndreptate împotriva noastră, aparent din direcţii diferite şi din partea unor jurnalişti şi persoane politice "independente".

Totodată vor putea sesiza cu uşurinţă precaritatea şi inconsistenţa "argumentelor" aduse în discuţie: "înfierarea" faptului că scriem cu majusculă cuvântul "Ţară"(!); forţarea absolut aberantă a unor asocieri (de genul comparaţiei cu "Blut und Boden"-ul german); furnizarea unor informaţii incomplete şi uneori chiar false etc.

Ne întrebăm dacă cei ce conduc postul de radio Europa Liberă (Consiliul, al cărui preşedinte, dl. Malcom Forbes, e confirmat de Senatul şi de preşedintele SUA), dar şi Congresul SUA (care finanţează acest post de radio) au cunoştinţă de acţiunea tipic comintemistă desfăşurată împotriva unor tineri a căror singură "vină" este că-şi iubesc Ţara şi vor să contribuie la dezvoltarea sa.

Până una-alta, ştim cel puţin o persoană care e perfect servită de campania d-lui Shafir: Ion Iliescu.

Orice opinii sau comentarii referitoare la acest text (ultima parte va apărea în numărul viitor) sunt binevenite.

Redacţia

Mişcarea Pentru România, un partid înfiinţat în decembrie 1991, este acuzat de adversarii săi că are drept scop reînsufleţirea Gărzii de Fier fasciste din perioada interbelică. Din cercetarea doar a programului partidului nu rezultă dacă aceasta este într-adevăr situaţia. Însă declaraţiile liderului, Marian Munteanu, şi declaraţiile în legătură cu modul de desfăşurare a adunărilor de partid par a plasa limpede partidul în zona dreptei radicale.

Pe data de 23 decembrie 1991, un nou partid politic, numindu-se Mişcarea Pentru România, (MPR), a fost înregistrat la Tribunalul Municipiului Bucureşti. MPR fusese înfiinţat oficial cu două săptămâni mai înainte, deşi intenţia de a-l lansa era cunoscută deja de câteva luni[1]. Partidul este condus de Marian Munteanu, fostul lider al Ligii Studenţilor din Bucureşti care devenise renumit în perioada demonstraţiei "maraton" din aprilie-iunie 1990, din Piaţa Universităţii. În martie 1992, noul partid a lansat o publicaţie proprie, al cărei titlu este "Mişcarea".

Pe once cunoscător al istoriei moderne a României numele publicaţiei l-ar fi făcut, cu siguranţă, să se încrunte, întrucât termenul "mişcare" este asociat Mişcării Legionare interbelice (cunoscută şi sub numele de Garda de Fier), un partid ţinând de "aripa dreptei radicale". Istoricii şi politologii care analizează desfăşurarea ideologiilor şi mişcărilor protofasciste şi fasciste fac distincţie între dreapta "tradiţională" şi dreapta "radicală" sau "revoluţionară". În contextul european interbelic, prima dintre ele era, de asemenea, cunoscută sub denumirea de "conservatorism". Dreapta tradiţională se caracterizează, printre altele, prin respingerea valorilor egalitariste sau socialiste. Aceasta nu înseamnă totuşi un atac la adresa ori un refuz al cadrului instituţional al parlamentarismului. Dreapta radicală, în schimb, neagă valorile democratice. Această distincţie, ca să fim exacţi, se referă la "tipurile ideale", căci diferenţe ale ideologiei dreptei radicale pot fi adesea întâlnite în corespondenţa sa "tradiţională"[2]. MPR nu face nici un secret din faptul că are convingeri politice de dreapta. Declaraţiile sale oficiale nu indică, însă, dacă partidul ar trebui privit ca aparţinând dreptei "tradiţionale" ori celei "radicale".

Oponenţi şi potenţiali sprijinitori

"Dimineaţa", un cotidian apropiat de vederile Frontului Democrat al Salvării Naţionale (FDSN) şi care îl susţine pe preşedintele Ion Iliescu a atacat înfiinţarea MPR, considerând-o o încercare de a revitaliza Mişcarea Legionară din România[3]. La fel şi "Azi", un cotidian care sprijină principalul rival al FDSN-ului, Frontul Salvării Naţionale, condus de fostul prim ministru Petre Roman[4]. Ai putea fi înclinat să respingi atacurile ca fiind nedrepte (preşedintele Iliescu fusese înregistrat deja acuzând oponenţii politici de încercarea de a înscena o lovitură de stat "legionară" în iunie 1990; cu scopul de a justifica acţiunile Poliţiei împotriva demonstranţilor din Piaţa Universităţii din capitală - o acuzaţie ce s-a dovedit a fi ridicolă)[5]. Dar "Dimineaţa" şi "Azi" nu erau singurele care-l atacau pe Munteanu, care a jucat un rol principal în evenimentele din iunie 1990. Presa independentă, care îi apărase pe demonstranţii din piaţă şi relevase lipsa de consistenţă a acuzaţiilor îndreptate împotriva lor, s-a distanţat, de asemenea, de MPR. Mai mult decât atât, ca urmare a unor interviuri cu Munteanu publicate în presa independentă, au apărut întrebări pertinente privind legăturile MPR-ului cu ideologia, practicile şi unii membri întemeietori ai Gărzii de Fier.

MPR este astfel unul dintre puţinele subiecte asupra căruia cele două ramuri ale Frontului, pe de o parte, şi oponenţii lor, pe de altă parte, au aceeaşi perspectivă. Această întâmplare neobişnuită poate fi explicată doar pe temeiul moştenirii istorice tragice a Mişcării Legionare. Ar trebui totuşi adăugat că acuzaţiile îndreptate împotriva MPR reflectau o preocupare mai puţin pentru pericolul imediat pe care l-ar constitui noul partid, cât pentru implicaţiile doctrinei sale, aşa cum este ea percepută. Într-adevăr, e puţin probabil că la alegerile parlamentare care urmează, programate la 27 septembrie, MPR va avea rezultate semnificative, deoarece a avut prea puţin timp ca să pună la punct o structură organizatorică adecvată. Numărul membrilor partidului este necunoscut şi nu au fost date publicităţii rezultatele nici unui sondaj de opinie care să-i măsoare popularitatea.

Într-o perspectivă mai îndepărtată, totuşi, partidele "dreptei radicale" ar putea câştiga în popularitate. După cum arătăm mai jos, MPR face tot ce poate pentru a se prezenta în calitate de campion al tinerei generaţii care, aşa cum se afirma în primul număr din "Mişcarea", "au făcut revoluţia" din decembrie 1989 şi şi-a văzut idealurile trădate. Ameninţată de perspectiva şomajului şi a incertitudinii viitorului, această generaţie ar putea fi tentată să vadă în Munteanu pe cel care le va împlini idealurile, aşa cum el se pretinde. Născut în 1962 (prin urmare el însuşi membru al tinerei generaţii), lui Munteanu i-ar putea spori şansele de sprijin din partea tineretului român dacă deteriorarea situaţiei economice nu este oprită şi dacă noile instituţii democratice (indiferent ce partide vor domina parlamentul după alegeri) nu reuşesc să depăşească criza tranziţiei. În perspectivă, atracţia exercitată de MPR s-ar putea extinde mult peste graniţele generaţiei, chiar ajungând la construcţia unui pod între cea tânără şi cea vârstnică. Aceasta din urmă a sprijinit, de altfel, cu mult înainte, idei politice similare celor care animează azi noua "mişcare". Între timp, poziţiile MPR provoacă îngrijorare printre cei care susţin valori democratice autentice, după cum o dovedeşte, de pildă, evaluarea pe care Grupul de Dialog Social o face liderului MPR[6].

Programul

Programul MPR [7] nu oferă un răspuns tranşant la întrebarea dacă etichetarea partidului ca ţinând de dreapta radicală este justificată. De fapt, sunt conţinute aspecte contradictorii: dacă anumite părţi ale programului plasează partidul de-a dreptul în zona dreptei tradiţionale, altele fac legătura cu valori care au fost îndeobşte asociate în România cu dreapta radicală.

În conformitate cu programul, partidul promovează un stat de drept. Aceasta înseamnă, se spune în program, că MPR susţine "corecta aplicare a legilor Ţării" (sic!), în "cadrul constituţional" care este privit ca o "condiţie de neînlăturat pentru evoluţia societăţii româneşti, pentru apărarea şi consolidarea democraţiei". Orice partid ce aparţine dreptei tradiţionale ar subscrie din pornire la această afirmaţie, deşi s-ar abţine, probabil, de la a scrie cu majusculă cuvântul "ţară", în acest context sau în oricare altul. Totuşi, nu toate partidele dreptei tradiţionale ar accepta vederile MPR în legătură cu condiţionarea respectului pentru "drepturile individului" de faptul că individul se poate împlini doar în cadrul comunităţii, care este, prin urmare, privită ca formă superioară de existenţă umană.

MPR, se mai notează în program, "colaborează şi menţine un dialog cu toate partidele democratice". În continuare, MPR este de părere că în viitor vor fi eliminate din viaţa politică mişcările "pseudodemocratice" şi "extremiste", deoarece "electoratul român nu a sprijinit în trecut tendinţe agresive sau violente şi nu o va face niciodată nici în viitor". Acest punct de vedere este neîndoielnic de natură să liniştească, deşi cineva ar putea pune în discuţie lectura pe care MPR o face istoriei României. Aici este importantă, în primul rând, definiţia dată

Politics

The Movement for Romania: A Party of "Radical Return"

Michael Shafir

The Movement for Romania, a party set up in December 1991, is accused by its adversaries of aiming to revive the interwar fascist Iron Guard. An examination of the party's program alone does not reveal whether this is indeed the case. But declarations by its leader, party should be viewed as to the "traditional" or the Right.

Opponents an

mişcărilor extremiste sau violente. Pe când programul nu spune nimic despre acest aspect, Munteanu e mai exact în afirmaţii, ce nu sunt prea liniştitoare pentru cei ce promovează dreapta tradiţională.

Despre problema extrem de delicată a minorităţilor naţionale, programul partidului statuează că Mişcarea "promovează o politică de deschidere" faţă de ele. MPR este "deschisă" cetăţenilor români... "indiferent de naţionalitate", cu condiţia ca ei să fie "loiali statului român, să respecte şi să fie ataşaţi valorilor româneşti, şi dispuşi să se integreze în sistemul instituţional democratic." În final, programul susţine că orientarea economică a partidului se bazează pe promovarea economiei de piaţă. În acest scop, sprijină privatizarea şi garantează credite şi alte facilităţi întreprinzătorilor.

Unele dintre aceste declaraţii de intenţii nu mai apar la fel de promiţătoare atunci când programul trece la discutarea ideologiei de partid. Aceasta începe cu analiza a ceea ce MPR consideră a fi principalele "doctrine politice" moderne: social democraţia, liberalismul şi creştin-democraţia. Ele sunt considerate irelevante pentru România contemporană - însă fiecare pentru alt motiv. Social-democraţia şi liberalismul sunt considerate a fi în contradicţie cu "natura culturală şi spirituală" a poporului român. Prima dintre ele este, de asemenea, declarată ca nefiind decât o încercare de obţinere a "îndoctrinării maselor", deşi acest procedeu e considerat "mai subtil" decât efortul comunist depus pentru atingerea aceluiaşi scop. Mai mult decât atât, susţinerea de către social-democraţie a "echităţii şi armoniei sociale" nu este decât "plagierea poruncilor divine". Aceasta este prima aluzie la tendinţa evidentă a MPR de a transfera discursul politic de pe planul raţional pe cel metafizic, ceea ce este o trăsătură a dreptei radicale româneşti din perioada interbelică. În plus, aceste aserţiuni dau primele indicaţii privind apropierea MPR de misticism, apropiere asemănătoare din mai multe puncte de vedere fundamentalismului religios ce distingea Garda de Fier de alte mişcări fasciste. Pe de altă parte, liberalismul este neconvingător datorită inadecvării cu spiritul "comunitar" al naţiunii române şi accentuării individualismului. În conformitate cu programul, creştin-democraţia "reprezintă curentul politic cel mai apropiat de înclinaţiile naturale ale Poporului Român" şi aceasta corespunde cel mai bine nevoilor sale "sociale, culturale şi spirituale". Într-adevăr, într-un interviu acordat săptămânalului independent "Baricada", Munteanu spunea că partidul său este "cel mai apropiat din punct de vedere conceptual" de PNŢ-CD [8]. În tot cazul, programul continuă spunând că democraţia creştină "precum cea practicată în democraţiile occidentale" nu poate fi "transferată în spaţiul românesc", întrucât nu ia în considerare profundul caracter ortodox al creştinismului românesc", şi implicaţiile sale pentru "întregul eşafodaj al vieţii sociale" româneşti. Ideologia MPR, definită ca o doctrină naţional- democrată, este considerată ca răspunzând acestei nevoi. Naţional-democraţia este "temeinic fundamentată pe solide baze metafizice" şi se orientează după un "model exemplar". Instrumentul prin care această doctrină va fi implementată este considerat a fi "Noua Generaţie" (scrisă, de asemenea, cu majusculă, ca şi Ţara şi Statul Român), care este "datoare să-şi asume răspunderea acţiunii politice". "Solidul fundament metafizic", la care programul se referă, se dovedeşte a fi puţin diferit de revigorarea perspectivei organice asupra istoriei (cu accent pe valorile comunitare, care, în opoziţie cu cele individualiste, transmise din generaţie în generaţie, crează o comunitate transcendentală de tipul "Blut und Boden" (sânge şi pământ)) şi al fundamentalismului religios, amândouă aceste trăsături făcând parte în trecut dintre fundamentele dreptei radicale. Programul afirmă că naţiunea română este ancorată în trecutul şi viitorul său prin lanţul generaţiilor. Trecutul este cel mai bine reprezentat de valorile comunitare ale satului, care a supravieţuit vicisitudinilor istoriei şi reprezintă, până în zilele noastre "civilizaţia românească clasică". Esenţa acestei civilizaţii este "unitatea". Generaţii trecute şi viitoare sunt unite printr-o "legătură spirituală", reprezentată prin "religia creştină" ortodoxă, prin "unitate lingvistică", printr-o "neîntreruptă prezenţă într-un spaţiu geografic distinct", printr-o aceeaşi "organizare socială de tipul comunităţii săteşti" şi printr-o "sumă de tradiţii armonioase, unitare şi statornice, ca şi prin valori culturale, juridice, artistice, economice şi politice".

Singura persoană menţionată ca un "model" în program este poetul naţional Mihai Eminescu, care a fost idolul extremei drepte, datorită, printre altele, concepţiilor sale politice xenofobe. În program nu se specifică însă dacă acesta este motivul pentru care Eminescu este luat drept model. Se specifică, pe de altă parte, că "românismul" este o valoare centrală a doctrinei MPR. "Românismul" a fost unul dintre elementele esenţiale ale ideologiei dreptei radicale interbelice [9]. Iar MPR susţine acum credinţa în "românism", ca unul dintre elementele definitorii pentru identitatea Noii Generaţii. Dar conceptul de Nouă Generaţie este el însuşi unul problematic, suscitând iarăşi asociaţii cu dreapta radicală interbelică. Aceasta aminteşte de faptul că legionarismul, cu toate mişcările fasciste, exaltă tinereţea ca ideal, se vedea pe sine ca o mişcare pentru tânăra generaţie care ar putea depăşi corupţia vechiului sistem. Din această perspectivă, atacul programului partidului împotriva "politicianismului" şi apelul către tânăra generaţie de a "reveni la puritate" seamănă atât cu reacţia legionarilor împotriva sistemului democratic, care era privit ca fiind constitutiv corupt şi coruptiv, cât şi cu terminologia lor religioasă.

(urmare în numărul viitor)

NOTE:

1. "Mişcarea" nr. 1, martie, 1992. Pentru precedente indicii în legătură cu înfiinţarea noului partid, vezi "România liberă", 13 sept. şi 9 oct. 1991; "Tineretul liber", 18 oct. 1991.

2. Pentru dezbaterea teoretică a acestor chestiuni, vezi Zeev Sternhell "La droite révolutionnaire: Les origines françaises du fascisme 1885-1914" ("Dreapta revoluţionară: Originile franceze ale fascismului 1885-1914"), Paris; Editions du Seuil, 1978 şi "Ni droite, ni gauche: L'ideologie fasciste en France" ("Nici dreapta, nici stânga: Ideologia fascistă în Franţa"), Paris; Editions Complexe, 1987.

3. "Dimineaţa", 5 şi 6 mai 1992.

4. Vezi, de ex., "Azi", 18 aprilie 1992.

5. Pentru detalii vezi M. Shafir, "Guvernul încurajează violenţa forţelor de ordine în Bucureşti", Raport asupra Estului Europei, nr. 27, 6 iulie 1990.

6. Vezi "22" nr. 10 şi 11 din 13-19 martie şi 20-26 martie 1992.

7. Vezi "Mişcarea" nr. 1, martie 1992.

8. "Baricada" nr. 11, 17-23 martie 1992.

9. Pentru detalii, vezi Leon Volovici "Ideologia naţionalistă şi antisemitismul: cazul intelectualilor români din anii '30", Oxford, Pergamon Press, 1991, pag. 75-94 şi passim. ■

Traducere de Sandra CRISTEA

Anul II Nr. 5 (10)
mai 1993

"NOUA ORDINE MONDIALĂ"(2)

Critică şi cronologie

DENNIS L. CUDDY

1974 - O conferinţă religioasă cere şi ea o Nouă Ordine Mondială

• Un raport al lui Douglas Roche, intitulat "Putem făuri o Nouă Ordine Mondială" este prezentat la Conferinţa Mondială a Religiei pentru Pace, ţinută la Leuven, în Belgia. Scriind pentru **Toronto Star**, dr. Ernest Howse descrie conferinţa ca pe "un posibil... mic pas pe calea spre o lume unitară."

• **ONU cere o redistribuire a bunăstării**: Într-un raport numit "Noua ordine economică internaţională", Adunarea Generală a ONU evidenţiază un plan de redistribuire a bunăstării de la naţiunile bogate la cele sărace.

1975 - Noua Ordine Mondială recunoscută în diverse publicaţii

• Un studiu cu titlul "O nouă ordine mondială" este publicat de Centrul de Studii Internaţionale, Şcoala Woodrow Wilson pentru Studii Publice şi Internaţionale, Princeton University.

• În ziarul **Times** din New York, James Reston, membru CFR şi redactor-şef la Times, scrie că preşedintele Ford şi liderul sovietic Leonid Brejnev ar trebui "să uite trecutul şi să lucreze împreună la o nouă ordine mondială."

• **Congresul SUA:** 32 de senatori şi de 92 de reprezentanţi semnează o "Declaraţie de interdependenţă" scrisă de istoricul Henry Steele Commager. Declaraţia afirmă că "trebuie să ne alăturăm celorlalţi pentru a întemeia o nouă ordine mondială... Îngusta noţiune de suveranitate naţională nu trebuie lăsată să îngrădească această obligaţie." Marjorie Holt, membră a Congresului a refuzat să semneze Declaraţia, spunând: "Cheamă la o abandonare a suveranităţii noastre naţionale în favoarea unor organizaţii internaţionale." Declară că propria noastră economie trebuie reglementată de autorităţi internaţionale. Propune să intrăm într-o 'nouă ordine mondială' care ar redistribui bogăţiile create de poporul american."

• **Fundaţia Rockefeller:** În raportul anual al Fundaţiei, preşedintele John Knowles afirmă: "Ţesătura interdependenţei se urzeşte. Suntem o singură lume şi există un singur viitor - rău sau bun - pentru toţi. Centrul noii etici de a face mult din puţin este creşterea economică controlată care... asigură o distribuţie echitabilă a veniturilor şi bogăţiei. Este necesar şi un control al ratelor fertilităţii, pentru a atinge cât mai repede nivelul zero al creşterii populaţiei."

• Amiralul în retragere Chester Ward, fost consilier al Curţii Marţiale a Marinei SUA şi fost membru CFR, scrie într-o critică a CFR că principalul său scop este "subminarea suveranităţii şi independenţei naţionale a SUA prin crearea unui guvern mondial atotputernic... Odată ce conducătorii CFR au decis că guvernul american trebuie să adopte o anume politică, foarte substanţialele facilităţi de cercetare a CFR sunt puse să dezvolte argumentaţii emoţionale şi intelectuale care să susţină noua politică şi să discrediteze, politic şi intelectual, orice poziţie."

1977 - Preşedintele Carter îi numeşte pe susţinătorii Noii Ordini Mondiale în poziţii cheie

• Brezinski devine consilier cu probleme de securitate naţională, iar Richard Gardner, ambasador al Statelor Unite în Italia.

• **The Third Try at World Order:** Autorul, Harlan Cleveland de la Institutul Aspen pentru Studii Umaniste, cere "o schimbare a atitudinilor şi instituţiilor americane"; "dezarmarea completă (cu excepţia soldaţilor internaţionali)"; o "mai dreaptă distribuţie a bunurilor mondiale printr-o Nouă Ordine Economică Internaţională"; şi "standarde internaţionale pentru dreptul individului la hrană, asistenţă medicală şi educaţie."

• **Imperial Brain Trust** de Laurence Shoup şi William Minter. Cartea oferă o perspectivă critică asupra Consiliului pentru relaţii externe prin capitolele intitulate, "Conturând o Nouă Ordine Mondială: planul Consiliului pentru hegemonie globală, 1939-1944" şi "Spre anii '80: planul Consiliului pentru o Nouă Ordine Mondială."

1979 - Barny Goldwater, senator republican în retragere, publică autobiografia WITH NO APOLOGIES.

• Goldwater scrie: "După părerea mea, Comisia Trilaterală reprezintă un efort abil, coordonat în scopul controlării şi consolidării celor patru centre ale puterii - politic, monetar, intelectual şi ecleziastic. Toate acestea trebuie făcute pentru crearea unei comunităţi mondiale mai paşnice, mai productive. Ceea ce intenţionează cu adevărat Trilateraliştii este construirea unei puteri economice mondiale, superioară guvernelor politice şi statelor-naţiune implicate. Ei cred că materialismul abundent pe care îşi propun să-l creeze va uniformiza diferenţele existente. Ca manageri şi creatori ai sistemului, ei vor conduce viitorul."

1980 - Naţiunile Unite plănuiesc o Nouă Ordine Economică Internaţională

• O sesiune specială a Adunării Generale ONU încearcă să pună bazele unei Noi Ordini Economice Internaţionale.

1983 - Este publicată THE HIDDEN DANGERS OF THE RAINBOW

• Lucrarea lui Constance Cumbey prezintă mişcarea New Age pe care autoarea o descrie ca pe "o mişcare care include mai multe mii de organizaţii legate între ele în fiecare colţ al lumii, şi care intenţionează crearea unei Noi Ordini Mondiale."

1984 - Dezertorul KGB Anatoli Goliţin scrie în 1984 în cartea sa NEW LIES FOR OLD despre informaţiile pe care le-a transmis CIA în anii '70

• El relatează că existau strategii sovietice care prevedeau "introducerea unei false liberalizări în Europa de Est şi, probabil, în Uniunea Sovietică şi exhibarea unei independenţe aparente a regimurilor din România, Polonia şi Cehoslovacia... KGB-ul ar fi fost 'reformat'...Disoluţia Pactului de la Varşovia ar fi avut un efect neânsemnat asupra coordonării blocului comunist... Presiunile asupra SUA pentru concesii privind armamentul şi pentru o apropiere de URSS vor creşte. În această perioadă, ar putea exista şi o etalare extensivă a unei fictive lupte pentru putere în conducerea sovietică."

1985 - Guvernul mondial pare inevitabil

• Norman Cousins, preşedinte de onoare al Cetăţenilor Planetari, citat în **Human Events**, săptămânal din Washington: "Guvernul mondial apare, este inevitabil. Nici un argument favorabil sau nefavorabil nu poate schimba acest fapt." Cousins era şi preşedinte al Asociaţiei Federaliştilor Mondiali, afiliată Asociaţiei Mondiale pentru o Federaţie Mondială (WAWF), cu sediul în Amsterdam. WAWF este forţa care conducea mişcarea pentru un guvern mondial federal şi era acreditată de ONU ca organizaţie neguvernamentală.

1986 - O întâlnire internaţională la Seul promovează Nouă Ordine Mondială

• Miniştri de finanţe din toată lumea au audiat o proslăvire a Noii Ordini Mondiale. Potrivit lui William Safire, care scria la **Times**-ul din New York, James Baker, secretarul Trezorieriei, a lecturat o listă a ţărilor care "încearcă să se descurce singure", iar ministrul peruvian de finanţe, Alva Castro, a răspuns cu o pledoarie pentru o Nouă Ordine Mondială care să înlocuiască Fondul Monetar Internaţional şi să preia datoriile ţărilor din lumea a treia.

1987 - Este publicată PERESTROIKA lui Mihail Gorbaciov, carte în care acesta afirmă: "Esenţa **perestroikăi** stă în faptul că **uneşte socialismul cu democraţia** şi reânvie conceptul leninist de construcţie socialistă atât în teorie, cât şi în practică... Vrem mai mult socialism..."

1988 - Noua Ordine Mondială în scopul încheierii războiului rece

• Fostul subsecretar de stat şi membru CFR George Bell spune într-un interviu luat de **Times** la 24 ianuarie: "Războiul rece nu trebuie să mai fie o grijă obsesivă. Nici una din părţi nu o va ataca pe cealaltă deliberat... Dacă am putea folosi ONU în legătură cu URSS, pentru că în cele mai multe cazuri nu mai avem a ne teme de un veto sovietic, atunci am putea începe să transformăm conturul lumii şi să determinăm ONU să facă ceva util... Mai devreme sau mai târziu, va trebui să ne restructurăm instituţiile, astfel încât să nu se mai restrângă doar la statul-naţiune. Porneşte pe o bază regională şi apoi vei putea evolua la scară mondială."

• **7 decembrie:** într-o adresă către ONU, Mihail Gorbaciov cheamă la consens mutual: "Progresul lumii este posibil doar prin căutarea consensului uman universal."

1989 - Preşedintele Bush invită Uniunea Sovietică să se alăture Ordinii Mondiale

• Vorbind absolvenţilor de la Texas A&M University, la 12 mai, dl. Bush afirmă că SUA este gata să primească URSS-ul "înapoi în ordinea mondială."

1990 - Războiul din Golf şi progresul Noii Ordini Mondiale

• Mihail Gorbaciov spunea într-o adresă către Stanford University: "Cu toţii am simţit acum câtă nevoie este de Naţiunile Unite, dacă vom evolua într-adevăr spre o lume nouă, cu noi tipuri de relaţii, în interesul tuturor ţărilor... URSS-ul şi SUA au încă mai multe motive de a colabora la construirea acestora, de a schiţa noi structuri de securitate. Şi de asemenea la făurirea unei economii globale, la crearea unei noi civilizaţii."

• **Asociaţia Federaliştilor Mondiali acuză presa americană:** scriind în buletinul **Summer Fall**, directorul Eric Cox descrie evenimentele mondiale din ultimii doi ani şi declară: "Trist, dar adevărat, presa americană cea grea de cap nu a sesizat semnificaţia acestei evoluţii. Dar majoritatea federaliştilor ştiu ce se întâmplă... Şi nu se sperie de vechea gogoriţă a suveranităţii."

• **Preşedintele Bush consideră războiul din Golf o oportunitate pentru Noua Ordine Mondială:** Într-o adresă către Congres din 11 septembrie, intitulată "Spre o Nouă Ordine Mondială", dl Bush spune: "Criza din Golful Persic este o rară oportunitate de a evolua spre o perioadă istorică de colaborare. Din aceste vremuri tulburi... se poate naşte o ordine mondială nouă, în care naţiunile lumii, din est sau vest, din nord sau sud, vor putea prospera şi trăi în armonie... Astăzi, această nouă lume se luptă să se nască." Iar într-o adresă către ONU, din 1 octombrie, preşedintele vorbeşte despre "forţa colectivă a comunităţii mondiale exprimată prin ONU... o mişcare istorică spre o nouă ordine mondială... un nou parteneriat între naţiuni... o revoluţie a spiritului şi minţii... o călătorie spre o nouă eră (NEW AGE - n.n.)."

• **Sovieticii leagă criza din Golf de Noua Ordine Mondială:** într-o adresă din 25 septembrie către ONU, ministrul sovietic de externe, Eduard Şevardnadze, descrie invazia Kuweitului de către Irak ca pe "un act de terorism care s-a strecurat în născânda Nouă Ordine Mondială." La 31 decembrie, Mihail Gorbaciov declară că Noua Ordine Mondială va fi anunţată de criza din Golf.

• **Thatcher demisionează:** la 23 noiembrie, primul ministru al Marii Britanii, Margaret Thatcher, este forţată să demisioneze, în parte datorită opoziţiei sale la posibila uniune economică a Britaniei cu Europa. D-na Thatcher a susţinut că acest fapt ar fi avut un impact nefavorabil asupra suveranităţii britanice.

1991 - Pledoarii pentru Noua Ordine Mondială

• "Ceea ce este în joc", spune preşedintele Bush, "e mai mult decât o ţară mică, este o mare idee - o nouă ordine mondială... pentru împlinirea aspiraţiilor universale ale omenirii... bazată pe principiile regulii şi legii... Aprinderea a mii de lumini... Vânturile schimbării sunt de partea noastră acum."

• **6 februarie:** Preşedintele Bush declară Clubului Economic al New York-ului: "Viziunea mea asupra unei noi ordini mondiale prevede o revitalizare a Naţiunilor Unite cu o funcţie de păstrare a păcii."

• **O voce singuratică de dizident:** Vorbind în faţa Convenţiei conservatoare în Washington, D.C., 7-9 februarie, senatorul Jesse Helms susţine că el crede şi speră că "va mai dura până la stabilirea «unei noi ordini mondiale» şi că aceasta nu va putea fi niciodată bazată pe un materialism ateist."

• **Bush lăudat:** într-un articol intitulat "Un principiu federativ", apărut în **Washington Times**, Max Lerner afirmă: "Dl Bush a punctat cu înţelepciune faptul că America se află în fruntea cursei spre obiectivul «unei noi ordini mondiale». Astfel, el a depăşit retorica «interesului naţional» care domină încă gândirea convenţională..."

• **"O regândire a securităţii americane: dincolo de războiul rece spre o nouă ordine a lumii":** în iunie, Consiliul pentru relaţii externe a sponsorizat un grup de 65 din cei mai prestigioşi membri ai guvernului, muncitori, academicieni, ziarişti, militari din nouă ţări. Conferinţa a avut ca temă "Rolul global al SUA în schimbările din anii '90". Discuţiile cele mai importante s-au purtat pe temele, "O comunitate internaţională liberală", "Rolul tot mai important al legii internaţionale", "Mişcarea unipolară", "Internaţionalismul practic", "Sfârşitul istoriei americane: securitatea americană, ţelul naţional şi noua ordine mondială". Sponsori au mai fost: Fundaţia Ford, Trustul Caritabil Pew, Fundaţia familiei Rockefeller, Inc., Xerox Foundation şi Citibank. Ulterior, câţiva dintre participanţii la conferinţă au întâlnit alţi 100 de lideri ai lumii, la o altă întâlnire cu uşile închise a Societăţii Bildenberg, la Baden-Baden, în Germania. Bildenbergerii au jucat un rol important în hotărârea politicii externe a guvernelor lor.

• **18 iunie:** Secretarul de stat James Baker, adresându-se Institutului Aspen pentru Studii Umaniste din Berlin, descrie "o comunitate euroatlantică, care extinde estul de la Vladivostok la Vancouver... Pentru ... relaţiile transatlantice înlocuiesc ... idealuri de aplicabilitate ... Structurile noastre trebuie să ... valorile politice şi economice euroatlantice."

• **Institutul sud-estic pentru ... internaţionale discută Noua Ordine ...** un program din 26-28 iulie include ... legale pentru o Nouă Ordine a ... "Naţiunile Unite: de la concepţia lor la ... Ordine Mondială". Printre participanţi ... numărat un fost director al Diviziunii ... Generale a ONU şi un fost secretar ... Paternităţii Internaţionale Planificate.

• **Iulie:** într-un program de ... televiziunii prin cablu, un membru CFR ... director al CIA, Stansfield Turner, ... întrebat despre Irak, a răspuns "Avem ... obiectiv mult mai mare. Trebuie să privim ... perspectivă. Există un exemplu - situaţia ... ONU şi Irak - când Naţiunile Unite ... amestecat deliberat în suveranitatea ... naţiuni suverane... Este un precedent ... care poate fi folosit în toate ţările lumii..."

• **24 octombrie:** un articol în **Wall Street Journal** în care Amity Shlaes spune ... secretariatul ONU din New York City este ... sub dominaţia vechilor comunişti şi ideologi ... lumii a treia. Departe de a deveni "piatra ... temelie în atât de des menţionata «nouă ordine mondială» a preşedintelui Bush", spune Shlaes, "mulţi din cei care lucrează în acest secretariat ... argumentează că bătrânul comunism ne-a lăsat ... o moştenire... «Lucrează ca înţepătura unui scorpion», a spus un profesionist ONU. Scorpionul - Blocul estic - moare. Dar înţepătura sa rămâne otrăvitoare şi face ... «victime»." "Occidentalii care au muncit pentru ONU... s-au trezit înconjuraţi de ceea ce ei numesc o mafie comunistă." Vasili Safronciuk conduce departamentul ONU pentru politică şi securitate. Înainte de a veni la ONU, Safronciuk a supravegheat ocupaţia sovietică în Afghanistan.

• **26 octombrie:** într-o interminabilă scrisoare publicată în **Times,** Douglas Matter din San Francisco, preşedinte al Asociaţiei Cetăţenilor Lumii, a propus ca Mihail Gorbaciov să fie numit secretar general al ONU "pentru a realiza unitatea mondială."

• **29 octombrie:** David Funderburk, fost ambasador al SUA în România, a afirmat: "George Bush s-a înconjurat de oameni care cred într-un guvern mondial. Ei cred că sistemul sovietic şi cel american sunt convergente." Mijlocul prin care se poate realiza acest lucru, spune Funderburk, este ONU, "majoritatea celor 166 state membre fiind socialiste, ateiste şi antiamericane." Funderburk a servit ca ambasador la Bucureşti din 1981 în 1985 când a demisionat, în semn de protest faţă de politica americană de sprijinire a regimului opresiv al fostului dictator român Nicolae Ceauşescu.

• **30 octombrie:** La Conferinţa de pace a Orientului Mijlociu de la Madrid, preşedintele Gorbaciov a afirmat: "Începem să avem un sprijin practic. Şi acesta este un semn foarte semnificativ al evoluţiei spre o nouă eră, o nouă vârstă... Atât în ţara noastră, cât şi aiurea, bântuie încă fantome ale vechii gândiri... Când ne vom descotorosi de ele, vom putea trece la o nouă ordine mondială... pe baza mecanismelor Naţiunilor Unite." Tot atunci, în Alexandria, Virginia, Elena Lenskaia, consilier al ministrului rus al educaţiei, gândea idei fundamentale ale unui program intitulat "Educaţie pentru o Nouă Ordine Mondială".

* * *

Într-o lume discordantă şi obosită de războaie, visul unei familii paşnice şi ordonate, cuprinzând toate naţiunile lumii, a avut un ecou uşor de înţeles. Preşedintele Bush pare să aibă în vedere un rol mai mare şi mai mult influenţă pentru Naţiunile Unite, naţiunile majore, inclusiv SUA, strângându-se sub egida ONU pentru a consolida pacea mondială. Totuşi, în lumea de azi, popoare care tocmai şi-au câştigat independenţa îşi apără cu ferocitate naţionalismul lor perimat, originile etnice şi frontierele geopolitice împotriva celor din afară. Exemple curente pot fi găsite în Europa Estică şi Centrală, în Iugoslavia şi chiar în dezintegrata Uniune Sovietică.

• În timp ce motivele unora dintre internaţionalişti pot părea bine intenţionate, există raţiuni şi pentru presimţiri negre privind obiectivele "unimondialiştilor". Printre scopuri se numără Robert Morris, o autoritate geopolitică şi preşedinte al Asociaţiei America's Future. "Termenul de «nouă ordine mondială» sună bine", spune Morris, "dar sunt şi avertismente de luat în seamă. Experienţa ne cere ca decât să încredinţăm politica noastră externă unei Organizaţii a Naţiunilor Unite dominată de inamicii libertăţii, mai bine să menţinem şi să consolidăm valorile tradiţionale şi principiile care au făcut din naţiunea noastră independentă farul speranţei popoarelor oprimate de pretutindeni."

Traducere de **Laura LOTREANU**

CUM NE EDUCĂ "EDUCATORII"?

Azi: DICŢIONARUL ENCICLOPEDIC, VOL. I

Un loc aparte îl ocupă, în orice bibliotecă personală, raftul (sau rafturile) cu lucrări sintetice de mare amploare, de tipul enciclopediilor, al dicţionarelor pe domenii, etc. În legătură cu importanţa acestora pentru satisfacerea nevoii de informare credem că este inutil să mai argumentăm. În schimb, remarcăm cu regret frecvenţa foarte scăzută, în România, a apariţiei acestui gen de literatură în raport cu necesitatea actualizării informaţiilor (între ultima ediţie a Micului Dicţionar Enciclopedic, 1986, şi recenta apariţie a primului volum din noua sa ediţie au trecut 7 ani!). Şi, ceea ce e poate lucrul cel mai important, după decembrie 1989, cărţile de acest fel erau - şi ele - chemate să umple prea multele goluri şi să corecteze prea multele falsuri grosolane pe care le puteai - le poţi - întâlni la tot pasul în volumele apărute sub regimul comunist.

Dicţionarul Enciclopedic, vol. I (A-C), apărut de foarte puţină vreme la Editura Enciclopedică din Bucureşti, are calitatea de a fi într-adevăr o lucrare adusă "la zi", dispunând şi de o Addenda cu date inclusiv din 1992.

La un studiu mai atent, această calitate este însă pusă în umbră de o serie de defecte pentru care calificativul grav este un termen eufemistic: lipsesc nume care nu au voie să lipsească dintr-o carte pe care stă scris adjectivul "enciclopedic", scoasă de către Editura Enciclopedică; numeroase definiţii ale termenilor incluşi sunt inconsistente sau incomplete; cantitatea de informaţie oferită despre diverse subiecte nu pare, deseori, să aibă vreo legătură cu importanţa reală a respectivelor subiecte.

ABSENŢA UNOR PERSONALITĂŢI MARCANTE

Care sunt criteriile care au determinat selecţia realizată de autorii "dicţionarului" dintre personalităţile mai mult sau mai puţin marcante ale diferitelor domenii de activitate - nu am reuşit să ne dăm seama. În orice caz nu avem de-a face cu criterii valorice!

Vă propunem un tablou comparativ.

Paul Anghel - scriitor român, despre al cărui ciclu de romane "Zăpezile de-acum un veac" s-a spus - pe bună dreptate - că reprezintă pentru literatura română ceea ce "Război şi pace" al lui L. N. Tolstoi reprezintă pentru literatura rusă. **Nu figurează în dicţionar.**

Figurează în schimb **Gabriela Adameşteanu.** Fără comentarii.

Arşavir **Acterian** - critic literar, eseist ale cărui scrieri au spontaneitatea şi fineţea generaţiei Eliade-Vulcănescu, din care făcea parte. **Nu figurează în dicţionar.**

Apare însă **Radu Cosaşu,** mare scriitor (?) autor "de publicistică pe teme politice, sportive, de film, etc...". Fără comentarii.

Traian Brăileanu - profesor universitar la Cernăuţi şi Bucureşti, mare sociolog român, ales, în 1936 membru al Academiei de Ştiinţe politice de pe lângă Universitatea Columbia din New York. (o parte din contribuţiile sale sunt prezentate în acest număr al ziarului nostru). **Nu figurează în dicţionar.**

Nu lipseşte însă **Miron Constantinescu,** "sociolog, istoric român şi militant comunist". Activitatea comunistă a lui Miron Constantinescu este uşor de demonstrat; ne întrebăm însă cum i s-ar putea justifica statutul de "sociolog român", care i-a fost refuzat profesorului T. Brăileanu.

Gheorghe Cantacuzino-Grănicerul - general-erou al primului război mondial, şef al Partidului Totul pentru Ţară, luptător în Spania pe frontul anticomunist. **Nu figurează în dicţionar.**

Figurează însă **Emil Bodnăraş,** "militant comunist român care a făcut parte din conducerea P.C.R. după 1945"... Fără comentarii.

Şi lucrurile nu se opresc aici; ne oprim doar din lipsă de spaţiu.

DEFINIŢII INCONSISTENTE

"Dicţionarul" conţine definiţii proaste, incoerente ori incomplete într-o măsură îngrijorătoare. Unele de-a dreptul ridicole. Aceste "scăpări" par a nu se datora numai incompetenţei profesionale a autorilor ori unor, să spunem, raţiuni de concizie. Ele tind să alcătuiască o "grilă", să formuleze o anumită perspectivă, care ne aminteşte de aceea întrebuinţată, chiar în lucrările de specialitate, înainte de decembrie 1989...

Spicuim doar:

- prezentarea Sf. **Apostol Andrei** este făcută într-o manieră aproape ridicolă;

> matică filozofică, socială şi morală şi dominate de o atmosferă tragică.
>
> **ANDREI,** unul dintre cei 12 apostoli, fratele lui Petru. A predicat „Evanghelia" în Pont, Tracia, Scythia, inclusiv Scythia Minor (Dobrogea). A fost răstignit pe o cruce în formă de X (Crucea Sf. A.) la Patras. Biserica ortodoxă Română îl prăznuieşte la 30 nov.
>
> **ANDREI,** numele a trei regi unguri din dinastia arpadiană. Mai important: **A. II** (1205—1235). A iniţiat Cruciada a V-a, a aşezat pe

- poetului **Ioan Alexandru** nu i se menţionează partea cea mai importantă a operei: poezia de inspiraţie religioasă;

> campion european (1974, 1975, 1977, 1978, 1979); medalie olimpică de argint (Moscova, 1980).
>
> **ALEXANDRU, Ioan** (n. 1941, sat Topa Mică, jud. Cluj), poet român. Lirica a sensibilităţii spontane, a meditaţiei filozofice („Infernul discutabil", „Vamile pustiei") şi a istoriei („Imnele Transilvaniei", „Imnele Ţării Româneşti", „Imnele Moldovei"). A tradus „Cîntarea cîntărilor"
>
> **ALEXANDRU, Maria** (n. 1939, sat Plugova, jud. Caraş-Severin), jucătoare română de tenis

- despre **Silviu Brucan** ni se spune că este "politolog şi diplomat român". Nici o observaţie despre activitatea d-sale în slujba Partidului Comunist; menţiunea ar fi fost obligatorie pentru argumentarea atribuirii titlului de politolog unei persoane fără studii universitare.

> chimică şi alim. (citrice, legume, prelucr. bumbacului). Centru turistic.
>
> **BROZ TITO, Iosip v. Tito, Iosip Broz.**
>
> **BRUCAN, Silviu** (n. 1916, Bucureşti), politolog şi diplomat român. Lucrări de analiză socială privind relaţiile internaţionale şi lumea comunistă contemporană („Dialectica politicii internaţionale", „Era post-Brejnev", „Pluralism şi conflict social").
>
> **BRUCĂR, Iosif** (1888—1960, n. Bosanci, jud. Suceava), filozof român. A considerat drept

- din definiţia **corporatismului,** nu rezultă dacă între corporaţii şi sindicate e vorba despre o opoziţie efectivă, în sensul unor fricţiuni reale, sau doar de una teoretică, făcută în plan conceptual;

> exercitata asupra persoanei, pentru descoperirea de corpuri delicte.
>
> **CORPORATISM** (< fr.) s.n. Doctrină social-politică şi economică răspîndită mai ales în anii de după primul război mondial care preconiza asocierea muncitorilor în corporaţii, în opoziţie cu sindicatele.
>
> **CORPORAŢIE** (< fr.) s.f. 1. (În feudalism) Organizaţie de meşteşugari (pe meserii) consti-

- ziarului **"Cuvântul"** nu i se menţionează decât doi dintre cei trei directori pe care i-a avut, **P. P. Panaitescu** fiind "uitat";

> însuşirea de a vorbi. 2. S.m. şi f. (Rar) Orator, vorbitor.
>
> **CUVÎNTUL,** cotidian politic. A apărut la Bucureşti între 1924 şi 1941, cu întreruperi. Directori: Nae Ionescu, Titus Enacovici. A editat un supliment literar-artistic.
>
> **CUVÎNTUL LIBER,** revistă politică şi literară, de orientare democratică. A apărut în trei serii, săptămînal, la Bucureşti, între 1919 şi

- **Nichifor Crainic** este prezentat ca "scriitor, ziarist şi om politic român". Calificativul de "om politic" lipseşte însă la **Mihai Beniuc** ("scriitor şi psiholog român"), la **Ovid. S. Crohmălniceau** ("critic literar român"), la **Paul Cornea** ("istoric şi ziarist român"), la **Geo Bogza** ("scriitor şi ziarist român"). N. Crainic nu a fost membru al nici unui partid politic spre deosebire de ceilalţi (şi de mulţi alţii) care au activat politic, în Partidul Comunist.

- apare frecvent sintagma "a deţinut funcţii de partid şi de stat" (fără precizarea partidului!) în legătură cu cei care au fost de fapt, în conducerea P.C.R.! Exprimarea este deosebit de sugestivă pentru felul de a gândi al celor ce au alcătuit "dicţionarul"...

În final o ultimă observaţie despre împărţirea - absolut aberantă - a spaţiului tipografic. Despre **creştinism** autorii dicţionarului găsesc de cuviinţă să ne relateze mai puţin decât despre comunism; poetul **Aron Cotruş** are un spaţiu egal cu cel al "poetului" **Alexandru Andriţoiu**; **George Coşbuc** are un spaţiu cât al "poetului" **Mihai Beniuc**; iar **N. Crainic** un spaţiu şi o prezentare insignifiante şi aproape irelevante pentru activitatea şi influenţa pe care a avut-o în perioada interbelică.

O "scăpare" pentru care nu există absolut nici o scuză este ignorarea completă (şi) a lui **Ernest Bernea.** Suntem curioşi să aflăm poziţia pictorului Horia Bernea (fiul marelui etnolog) - care figurează în dicţionar - faţă de această flagrantă "omisiune". În schimb, despre prezenţa d-lui **Emil Constantinescu** în Dicţionarul Enciclopedic nu avem nici un comentariu. Este absolut hilară.

Câteva cuvinte s-ar mai putea adăuga, în privinţa "Dicţionarului Enciclopedic", şi în legătură cu preţul acestuia. O astfel de lucrare ce se adresează - sau ar trebui să se adreseze - în egală măsură maselor largi şi specialiştilor, ar fi normal să poată fi cumpărată de cât mai mulţi. Dacă lucrarea este concepută în 4 volume şi numai preţul primului este de 4700 lei, nu prea ştim cum s-ar putea astfel încuraja o sporire a nivelului de informare a publicului cititor...

În concluzie - iar analiza noastră s-a oprit doar la aceste aspecte - o lucrare incompletă, confuză, de mântuială, şi la un preţ inaccesibil. Patronată de înalte foruri şi instituţii de stat, nici această lucrare nu reuşeşte decât să se alăture procesului de dezinformare care durează de zeci de ani şi ale cărui urmări societatea românească le resimte astăzi din plin.

Generaţia tânără ştie bine că una din misiunile sale fundamentale este aceea a asumării (şi a) valorilor culturii şi tradiţiei româneşti, sistematic obnubilate de către regimul comunist. Nu putem, în această situaţie, decât să acuzăm asemenea "realizări" editoriale care au - culmea! - girul instituţiilor culturale principale ale ţării.

Concluzia e clară: de la aceste instituţii de "elită" nu trebuie să ne aşteptăm la nici un ajutor.

Şi această misiune trebuie s-o luăm pe cont propriu! ■

Sandra CRISTEA

SCRISORI DESCHISE

Redacţia îşi propune ca, prin intermediul rubricii "Scrisori deschise", să semnaleze celor responsabili criza în care se află astăzi instituţiile culturale. La această rubrică vom publica şi relatări ale cititorilor noştri, cărora le solicităm concursul.

Inaugurăm această rubrică cu problema "fondurilor secrete" ale bibliotecilor. Lucrări fundamentale ale perioadei interbelice sunt în continuare sustrase circuitului public sau lăsate să se degradeze.

Îi întrebăm pe cei aflaţi astăzi în posturile de conducere: de ce ne sunt încă interzise cărţile "interzise"?

REDACŢIA

CĂTRE DIRIGUITORII CULTURII ROMÂNE

Vreme de 45 de ani, peste 8 000 de titluri au fost puse sub interdicţie. Toate producţiile culturale ce nu puteau sluji puterii comuniste, sau nu erau pe placul stăpânilor de la Moscova, erau sortite să dispară, cu autorii lor cu tot, care erau "duşmani ai poporului", "antidemocraţi", "fascişti" şi "legionari".

Cărţile au fost fie distruse, fie trecute în faimoasele "fonduri secrete" ale bibliotecilor, purtând pecetea "interzis".

Ce se întâmplă însă astăzi cu aceste "fonduri secrete"? Mărturisim că nu ne-am fi pus această întrebare, dacă nu ne-am fi lovit sistematic de refuzul unora dintre cele mai importante biblioteci de a pune la dispoziţia cititorilor cărţile apărute în perioada interbelică, dintre care, la cea mai mare parte, accesul a fost blocat sub regimul comunist. Ne-am aşteptat în mod firesc ca după decembrie 1989, aceste instituţii să-şi reorganizeze rapid colecţiile, făcându-ne disponibile deopotrivă cărţile şi publicaţiile anterior interzise. Această reorganizare însă a fost făcută doar de formă, dacă nu este încă târâgănată. În multe cazuri, aceste lucrări au fost trecute în fişiere, dar atunci când ai nevoie să le consulţi... ţi se spune: "nu este lumină la raft" (?!?), ori "cărţile sunt împrumutate cercetătorilor noştri "(cazul bibliotecii I.T.S.A.R., fostă a "academiei" Ştefan Gheorghiu), "e blocată cota" sau "volumul a dispărut" - deşi în fişier există cota (Biblioteca Naţională). În locul ediţiilor cerute, bibliotecarele iau iniţiativa de a-ţi trimite ediţiile pe care "le au mai la îndemână": cele apărute (cu "revizuirile" dictate de bolşevici) după 1945.

La Biblioteca Academiei doar studenţii din anii terminali au voie să citească, iar cele mai multe dintre bibliotecile universitare şi-au restrâns drastic împrumutul.

Ne întrebăm dacă e vorba doar de deficienţe de organizare la nivelul unor instituţii sau de decizii "mai înalte"...

În ambele cazuri însă, concluzia este una singură: sub alte forme, ne este îngrădit în continuare accesul la **anumite** lucrări şi studii fundamentale ale patrimoniului cultural naţional. ■

Claudia BURUIANĂ

Anul II Nr. 5 (10)
mai 1993

CUM SE VINDE O ŢARĂ !

Motto: ***"Cea mai blestemată boală de care poate suferi o naţie este perversiunea trădării."***

Anul 1933 va rămâne pentru totdeauna în istoria românilor ca o pată neagră, ca o palmă dată ţării de cercuri politice şi financiare ce nu aveau nimic comun cu naţiunea română.

Care a fost situaţia din acea perioadă? Ce s-a întâmplat în România şi în afara graniţelor acesteia? Trei probleme se desprind din analiza faptelor înregistrate de presa vremii: 1) aservirea finanţelor româneşti de către grupuri bancare străine; 2) nimicirea grupărilor naţionaliste româneşti din ordinul finanţei internaţionale; 3) primirea şi încetăţenirea unui mare număr de imigranţi din Germania.

Să le abordăm pe rând şi să vedem ce s-a întâmplat în acei ani tulburi.

A. Problema finanţelor româneşti

În condiţiile crizei mondiale din perioada 1929-1933 România a contractat serioase datorii externe. Ca urmare a situaţiei economice grave, ţara noastră era la începutul anului 1933 în situaţia de a nu putea plăti cuponul extern. În aceste condiţii creditorii străini impun guvernului condus de Alexandru Vaida acceptarea de experţi străini care să controleze finanţele româneşti pentru a asigura plata cuponului extern.

La data de 12 aprilie 1933 este votată legea pentru ratificarea acordului dintre Societatea Naţiunilor şi guvernul român. Iată ce scria dl. Mihail Manoilescu în "Lumea Nouă" din aprilie 1933: "Inconştienţa cu care guvernul acceptă astăzi când se pune aşa de acut problema revizuirii tratatelor, imensa scădere de prestigiu internaţională a unui «control» cerut de noi pe urma unei mărturisiri proprii de incompetenţă demonstrează că sistemul politic întreg care a putut duce la un asemenea rezultat este condamnat pentru vecinicie."

Cu trei săptămâni înainte, dl. Dinu Brătianu declara următoarele: "Este penibil din punct de vedere moral pentru Ţara Românească: suntem puşi sub un control financiar străin. Aceştia sunt consilieri cari trebuie să sfătuiască guvernul despre ce trebuie să facă şi ce nu trebuie să facă. Este un brevet de incapacitate aşa de mare încât desigur că toată lumea se simte jignită de un astfel de brevet de incapacitate." (22 martie 1933)

În ziua de 15 august 1933 guvernul Vaida anunţă suspendarea plăţii cuponului extern. Urmează proteste şi nemulţumiri ale bancherilor străini care se concretizează în ameninţări directe: "Ştiri sosite de la Paris, pe cale particulară, spun că banca DE PARIS ET DES PAYS-BAS a adresat la Bucureşti, Casei Autonome a Monopolurilor, somaţiunea de a face plata sumelor la care aceasta s-a angajat în contul cuponului. (...) Ne aflăm în faţa unei tentative de constrângere după metodele cunoscute ale d-lui Horace Finaly, directorul Băncii de Paris et de Pays-Bas." ("Facla", 09.10.1933, p.1)

Negocierile sunt reluate, dl. Virgil Madgearu pune statul român într-o situaţie foarte jenantă acceptând să plătească o parte din datorie, iar în contul suspendării unei alte părţi din aceasta se acceptă transferarea în străinătate a unei mari cantităţi de capital. În condiţiile puternicei crize prin care trecea ţara exportul de capital era total contraindicat.

La nici o lună de la instalarea sa ca ministru de finanţe, în ziua de 13.12.1933, dl. Dinu Brătianu făcea următoarea declaraţie: "Aceşti experţi urmau să vină în România la 15 Decembrie. Sosirea lor a fost însă amânată pentru sfârşitul lunei ianuarie.

Aceşti experţi sunt în număr de trei şi ei urmează să fie propuşi de posesorii de rente româneşti şi pe aceşti experţi guvernul român îi va accepta. Aceştia vor fi: un francez, un englez şi un neutral."

Iată cum, în nici un an de zile finanţele româneşti au trecut sub control străin. Guvernul d-lui I.G. Duca, prin susţinerea totală pe care a dat-o iniţiativelor d-lui Dinu Brătianu şi-a trădat ţara.

B. Nimicirea organizaţiilor naţionaliste

În toamna anului 1933 au avut loc evenimente hotărâtoare pentru cursul vieţii politico-sociale româneşti.

Demiterea guvernului Vaida, modul în care s-a format guvernul Duca, persoana primului ministru **în sine**, au fost tot atâtea semne de întrebare pentru opinia publică, şi nu numai, a acelor timpuri.

În ziarul "Cuvântul" din 08.11.1933, sub titlul "**O precizare a d-lui Vaida"**, se arată: "(...) - De ce să plecăm? Aş putea-o face numai în următoarele cazuri:

1. dacă aşi fi bolnav - şi nu sunt;
2. dacă n'aşi mai avea încrederea Coroanei;
3. dacă n'aşi avea încrederea Parlamentului;
4. dacă s'ar produce un eveniment extern care să reclame o schimbare urgentă de regim.

Or toate acestea nu se întâmplă. (...)" După audienţă dl.Vaida declara: "Am expus M.S. Regelui situaţia politică. Majestatea Sa mi-a spus unele noutăţi foarte interesante; la rândul meu am adăugat şi eu unele lucruri interesante.

Aceasta este situaţia politică pentru moment."

Vorbind despre demiterea guvernului Vaida, dl. Iuliu Maniu declara în ziua de 15.11.1933 la Cluj: "Dovada cea mai evidentă că au fost în funcţiune forţe oculte, este împrejurarea că azi, după opt zile de criză nu se cunosc motivele adevărate ale demiterii d-lui Vaida şi că el însuşi a fost cel mai surprins că în audienţa fatală, a aflat că este un conflict între el şi Suveran şi că este demis.

O altă dovadă eclatantă că sunt în funcţiune forţe oculte este că de trei ani şi câteva luni, de când şi-a ocupat tronul M.S. Regele este al nouălea guvern şi vom avea pentru a treia oară alegeri." Ziarul "Cuvântul" al profesorului Nae Ionescu, un apropiat al regelui Carol al II-lea, a făcut o serie de dezvăluiri: "(...) Târguiala pentru a ajunge la cârmă nu s'a oprit la graniţele ţării. Prin mijlociri ce le vom demasca, s'a adus în cumpănă amestecul unor puteri străine pentru a impune ţării guvernul de astăzi." ("Cuvântul", 16.11.1933); "Noul guvern, al d-lui Duca, şi-a făcut intrarea în viaţă cu o declaraţie de care, desigur, actul lui de naştere nu e străin şi prin care se făgăduieşte ţării reprimarea mişcărilor extremiste". ("... Şi un cuvânt de pace", Nae Ionescu, "Cuvântul", 17.11.1933); "Partidul d-lui Duca a căutat sprijin în afară la finanţa străină. Nu azi, şi nu ieri. Ci mai demult, de anul trecut când, prin ziarele franţuzeşti, bancherii străini cereau Regelui să numească un guvern Duca." ("Cuvântul", p. 1, 19.11.1933).

Regele a cerut lui Duca să formeze un guvern cu O. Goga şi Gh. Brătianu. Eşec pe toată linia. Iată cum s-au desfăşurat lucrurile: "Se credea totuşi că dl.Goga va ceda.

Cu o seară înainte i se vorbise insistent de necesitatea constituirii unui guvern Duca pe care l'ar «cere Europa». Insistenţa surprinsese mai ales prin conţinutul ei. Ieri se putea în sfârşit afla ce însemna «Europa». Un bancher străin sosit sâmbătă de la Paris aducea ştirea că încă de acum două săptămâni la Banque de Paris et des Pays-Bas se dădea ca sigur un guvern Duca! D. Goga a sfârşit totuşi ieri după masă prin a refuza colaborarea. (...)". **9 şi jumătate a.m. I.G. Duca la Gh. Brătianu"** (...) - Nu vă pot răspunde mai bine decât prin propriile dv. cuvinte (ale lui Duca - n.n.): Două motive: unul de ordin etic, altul de ordin politic şi naţional, mă împiedică, în chip definitiv, să primesc situaţia de azi." ("Cuvântul", 15.11.1933, p.8) În ceea ce-l priveşte, dl. Goga a ţinut să facă şi alte precizări. Astfel, în "Cuvântul" din 17.11.1933, p.3, se spune sub titlul "D. Goga destăinuieşte": "(...) Guvernul d-lui I.G. Duca s'a zămislit sub imperiul unor forţe oculte dinăuntru şi din afară, fără a mi se putea justifica cu vreun argument serios venirea lui."

Persoana lui I.G. Duca ridica multe semne de întrebare ţinând cont de opoziţia teribilă a acestuia la revenirea pe tronul ţării a regelui Carol. "Mişcarea" din 16.11.1933 publica spre comparaţie declaraţiile lui Duca:

"Fapta de astă noapte este cea mai primejdioasă aventură ce s'a putut face şi este tot ce poate aduce mai mult rău consolidării noastre naţionale şi situaţiunii ţării în toate privinţele." - I.G. Duca (07.06.1930)

"Al Majestăţii Voastre prea plecat şi supus servitor".

I.G. Duca (14.11.1933)

Imediat după depunerea jurământului, guvernul Duca suspendă ziarele "Calendarul"şi "Facla". În numărul datat 2.12.1933, Nichifor Crainic, directorul ziarului "Calendarul" arăta de ce a fost luată această decizie: "D. Duca a depus jurământul **marţi** 14.11.1933 la orele 7 şi jumătate seara. Ei bine, la Paris, CU CÂTEVA ORE MAI ÎNAINTE **Le Temps** (oficiosul ministerului de externe francez n.n.) apărea cu articolul de fond, lăudând decizia de a încredinţa guvernul (...) d-lui I.G. Duca" iar apoi, vorbind despre noul guvern: -, "Una din sarcinile principale ale noului guvern e aceea de a linişti spiritul general al ţării, turburat în aceste momente de unele elemente naţionaliste(...)."

Poziţia mareşalului Averescu, preşedintele Partidului Poporului, era de asemenea clară: (...) guvernul a luat naştere dintr'un concurs de circumstanţe misterioase, cari se prezintă azi ca o enigmă şi cari cred că-i va fi fatal atunci când se va isbuti a se descifra enigma (...)"

Discursul regelui Carol al II-lea la depunerea jurământului de către cabinetul Duca a fost cel puţin ciudat: "Sunt hotărât şi vă pot asigura de toată bunăvoinţa mea, de a lucra într'o strânsă colaborare şi încredere - încredere pe care o voi bizui pe măsură ce trece timpul, prin felul d-voastră de a lucra şi prin rezultatele pe care le veţi obţine atât pentru Ţară cât şi pentru mine." ("Ţara Noastră", 23.11.1933, p. 4).

Aici trebuie să tragem linie. Tabloul acelor zile este pe cât de clar, pe atât de trist. Ţării i se impune un guvern de către finanţa străină. Acest guvern îşi ia angajamente financiare, şi nu numai, înrobitoare pentru ţară. Regele ţării aduce la putere acest guvern dar nu-i acordă încrederea sa, cerându-i să schimb **rezultate** pentru **suveran**! Dar ce poate fi mai scandalos decât comunicatul Ministerului de Externe al României, publicat în ziarul Cuvântul -**Ediţie Specială** -, datat 21.11.1933:

"Dl. Titulescu a declarat ministrului Franţei, (dl. Lefèvre d'Ormesson n.n. - ministrul Franţei la Bucureşti) că nu s-a făcut niciodată în România o schimbare de guvern datorită unei influenţe străine. Pe de altă parte dl. Titulescu a asigurat pe ministrul Franţei că declaraţiunea acestuia este conformă cu realitatea şi că niciodată guvernul Republicei n-a făcut un gest care ar putea permite să se creadă că el are vreo preferinţă pentru unul sau altul din partidele politice române". Dacă n'ar fi grave, faptele prezentate ar fi ridicole. Un ministru român dă asigurări Franţei, în ciuda tuturor dovezilor, că aceasta nu s-a amestecat în treburile interne ale României. Domnul Titulescu se scuză pentru ceea ce făcuse un alt stat. Iar ca ruşinea să fie şi mai mare, prezentăm un scurt pasaj din memoriile lui Grigore Gafencu:

" Se zice că dl. Paul Goncour, prost sfătuit şi prost informat (...), a intervenit direct pentru schimbarea guvernului" (Paul Goncour a fost prim-ministru al Franţei în perioada 18.12.1932 - 28.01.1933 - n.n.) (Gr. Gafencu, "Însemnări politice", 1991, p. 312).

A salutat cineva venirea guvernului Duca? Desigur. Ziarele **Adevărul, Dimineaţa, Universul** (de stânga - n.n.). S-au primit şi telegrame de felicitare. Domnul Wolfsohn, preşedintele Uniunii Evreilor Români din America, semna o telegramă cu grăia astfel: "(...) U.E.R. din America salută această schimbare de guvern (...) exprimând speranţa că guvernul Duca-Titulescu va salva România de hitlerism şi tot ce implică hitlerismul." ("Ţara Noastră", 03.12.1933)

Imediat după preluarea guvernului domnul Duca şi colaboratorii săi încep o campanie de violenţe care să le aducă victoria în alegeri şi să distrugă mişcările naţionaliste. Suspendările de ziare s-au ţinut lanţ. Pe rând, **Mişcarea, Calendarul, România Nouă** - ziar al P.N.Ţ. de la Cluj, sunt suspendate. Gh. Brătianu este agresat în sediul propriei sale tipografii. Foarte importantă este declaraţia sa, făcută cu acest prilej: "Partidul pe care îl conduc fiind scos în afară de lege ne rămâne să ne apărăm singuri cu toate mijloacele ce le avem la dispoziţie şi de care înţelegem a uza fără rezerve." ("Dreptatea", 14.12.1933); şi tot Gh.Brătianu specifica: "Guvernul îşi arată tot mai mult rolul său de poliţist în subordine, executor politic şi financiar al patronilor săi din străinătate"

Lovitura principală a guvernului Duca s-a îndreptat cu violenţă împotriva Gărzii de Fier. Bilanţul: sute de agresări şi arestări, trei asasinate - Virgil Teodorescu este împuşcat în spate în timp ce lipea un afiş electoral, Nicu Constantin este împuşcat în cap pe când arunca o pâine unor studenţi, Nicolae Bălăianu moare schingiuit în beciurile poliţiei.

De altfel, declaraţiile guvernului au fost foarte clare: "Grupările extremiste de dreapta se dovedesc a fi mai periculoase pentru ordine şi pentru viaţa normală a statului decât comunismul" ("Ţara Noastră", 23.11.1933); şi a doua zi: "(...) Guvernul va lua măsurile cuvenite pentru a asigura tuturor partidelor de ordine o desăvârşită libertate în tot timpul campaniei electorale." ("Cuvântul", 24.11. 1933, p. 8). E clar că guvernul decidea singur cine e partid "de ordine" şi cine nu. Cât despre îngăduinţa cu care era privit comunismul, mai bine să nu discutăm. ■

(Va urma)

Răzvan GARBUR

EXOD

Sibiu ● Mai 1993 ● Nr. 8 ● GRUPAREA CULTURALĂ TÂNĂRĂ "EXOD"

Interferenţe BLAGA - PETRAŞCU

- fragment -

... căci Petraşcu îşi mărturisea plăcerea de a "zidi" culorile cu multă pastă şi de cele mai multe ori cu vârful cuvântului, iar realul nu este interesant pentru pictor decât în măsura în care poate prilejui culorii începutul aventurii spre acel lucru unic care este opera de artă. Victor Ion Popa spunea într-un articol din "Universul Literar" din 24 mai 1926: "... rar bună calitate a pastei groase pe care o pune cu chibzuită risipă de sensibilitate, cântarul neimitabil cu care îşi dozează şi echilibrează petele, folosinţa tuturor efectelor ce pot să iasă din anume stropi de culoare ajutători vibrării de lumină şi mai ales tonurile acelea grele şi mişcătoare...", iar Al. Busuioceanu remarca o luminozitate de ton şi o strălucire imensă a culorilor.

Semnţele lui Blaga se deschid în tablourile lui Petraşcu în înalta lumină a amiezii ce curge peste ziduri topindu-le şi diluându-le culoarea până ce se ajunge la argintul în care se oglindeşte vara:

"Laudă semnţelor, celor de faţă şi-n veci tuturor
Un gând de puternică vară, un cer de înaltă lumină
Se-ascunde în fiecare din ele când dorm".

Obsesia cerului, a tăriei lui albastre se observă atât la Blaga cât şi la Petraşcu. Picturile lui Petraşcu sunt impregnate de albastrul infinit de variat al cerului, fapt ce dă o notă de unitate exemplară lucrărilor lui. Ai zice că de fapt personajul principal al peisajelor este "tăria albastră" iar casele şi palatele Veneţiei doar modalitatea de a-l pune în evidenţă.

"Trăim sub greul văzduhului
ca pe-un fund adânc de mare
nici o suferinţă nu-i aşa de mare
să nu se poată preschimba-n cântare"
"Printre lucruri când umbla pe aproape sau departe
cerul singur cu tăria lui albastră ne urmează
pretutindeni în viaţă şi în moarte
Da, zenitul e mereu deasupra noastră"
"Răcoare e şi arde împrejur
Voi-va pasul să se mai întoarcă?
Din albul nor din caer de azur
Ursita ar putea fir nou să toarcă
crugul albastru din Lancrăm".

Pulberile de argint, aurul răvăşit din poemele lui Blaga se regăsesc în naturile moarte ale lui Petraşcu, una din ele fiind subintitulată chiar "Aur şi argint":

"Mai apoi câteodată păstrez în ulcior
şi-un lucru mai scump şi mai rar:
Grămada de boabe de chihlimbar
lacrimi pe cari o pădure le-a plâns,
când ultimul alb unicorn s-a stins".

Florile lui Petraşcu ar putea sta sub semnul poeziei Ulciorului:

"Pe masă stă durat din argilă,
ulciorul. În rostul ceramic aşez uneori,
cu roua pe ele, iubitele flori."

Peisajele iberice ale pictorului se îngemănează armonios cu pastelurile de aceeaşi factură ale poetului:

"De nu m-ar găsi unde sunt
Neliniştea morii de vânt
De nu aş pieri, supt de-un astru
Văzut nevăzut, în albastru"

"Văzui cândva prin munţii Iberici ca de lună
aridă curte stânci şi-o dogorită vatră
o aşezare unde om şi floare, piatră,
îşi potriveau frumuseţea aprigă-mpreună".

Cu câţiva ani înainte ca boala să-l oblige la inactivitate Petraşcu pictează acele faimoase interioare în care griurile molcome şi calde îşi fac remaracată prezenţa printre sclipirile covoarelor româneşti aşternute în intimitatea iatacurilor.

Oare acesta este iataeul unde poetul aştepta întâlnirea cu acel cumplit însoţitor al tuturor artiştilor adevăraţi:

"Aştept aici cu-nspăimântată bucurie
tăcerea lungă să se rupă dintre noi,
cumplit, amarnic sfâşiată ca o ie
într-un iatac, pe întuneric între doi".

Acele interioare unde pictorul, privind în juru-i pereţii îngreunaţi de culoare, ar fi putut spune:

"Vorbeşti? - Te doare şi pe tine întrebarea?"

Ana PETRU

VINOVAŢI CĂ SUNTEM TINERI (II)

Firește, după acea "obrăznicie" din numărul trecut al EXOD-ului (apărut în "Mişcarea", nr. 4/1993) nu voi prea avea aliaţi, se vor pierde unii pe parcurs, alungaţi de cutezanţa mea. Sunt conştient însă că nu mai există nici o miză reală. Chiar în ipoteza că aş câştiga acest proces cu mai marii societăţii, n-aş obţine decât o sinucidere lângă zidul artei. Eu nu mai am timp, stimaţi mai mari ai societăţii, cu trebuie să vă explic repede că moartea unei generaţii nu este o partidă de şah pe care o joacă doi roboţi, eu trebuie să-mi dau foc în piaţa centrală dacă e nevoie, pentru a vă racorda afectiv la durerile tinerilor ce-au supravieţuit în perioada post-revoluţionară! Eu n-am primit nici un avertisment de drept comun, eu n-am urât nici o clipă operele dvs. (în baza cărora m-am şi format), eu n-am slujit niciodată la doi stăpâni, eu n-am cerut niciodată mai mult decât ce era drept să primesc! Ei, acum reuşiţi să mai ţineţi pasul, măcar autobiografic, cu paranoicul, iresponsabilul, rătăcitul? Mai aveţi curajul de-a vă expune "creditul moral" de care faceţi atâta caz? Pun şi eu nişte întrebări, ca răspuns precis la blamările de până acum.

Deşi nu cred, să admitem că am greşit ieşindu-mi din fire şi scriind prezenta obrăznicie protestatară. Dar trebuie să acceptaţi că între mine şi bişniţarul de valută există totuşi o diferenţă, că între mine şi traficantul de arme există totuşi un Dumnezeu, că între mine şi rubiconzii patroni de crâşme de care dispunem actualmente există totuşi o prăpastie morală! Deci am dreptate, sau cel puţin am dreptul să vorbesc.

Scriam într-un articol apărut în "Gutinul" (săptămânal din Baia Mare) despre moartea pictorului Constantin Dragomir. Ştiţi ce-au făcut cei din U.A.P. Filiala Baia Mare? După ce l-au îngropat de urgenţă, i-au spart uşa garsonierei şi i-au furat pânzele (unele terminate, altele în lucru) şi vopselele. Nici cărţile n-au scăpat. În locuinţa răvăşită de paşii ruşinii au supravieţuit nişte desene, nişte eseuri incomplete, nişte versuri. "Dacă timpul e rău şi ne doare cumplit/Când plecăm sau ne naştem sub soare..." Cum e? Parcă a mai pălit grandoarea celor scrise de aşa-numiţii "tineri" în revistele de circulaţie naţională.

Eram odată la Târgovişte, la concursul literar "Moştenirea Văcăreştilor". Întreb acum ce sumă a intrat în buzunarele organizatorilor care au mers atât de departe cu nerușinarea încât a doua zi am şi luat trenul? Altădată, la Festivalul "Ion Minulescu" în Slatina: cât au primit de la organizatori fetiţele în mini din piele care îi zâmbeau cu toţi dinţii lui Mircea Baniciu şi pupau chelia lui Nicu Alifantis? (Deşi cei doi cântăreţi n-aveau nevoie de aşa ceva, muzica lor înnebunind sute de admiratoare!)

Iată generaţia care lansează sau demolează valorile. Foşti activişti, foşti organizatori ai festivalurilor comuniste, foşti responsabili "cu cultura", foşti ziarişti ai U.T.C., deveniţi peste noapte organizatori democraţi. Iar dvs. îmi spuneţi că nu există mafie literară. Îmi spuneţi că artiştii au fost dintotdeauna boemi (poate-mi explicaţi din ce categorie face parte boema senatorului Adrian Păunescu). Mă convingeţi că promovaţi valorile tinere. Desigur, aş putea deveni repede un mare scriitor dacă aş fi mai tolerant, mai respectuos, mai...

N-aţi înţeles niciodată că vorbesc în numele unei generaţii. Că pretind spaţiu tipografic pentru cei pe care dispreţul dvs. i-a aruncat în toate punctele cardinale. Pilonii culturii de mâine sunt alţii decât cei nominalizaţi şi publicaţi en-gros în presa de cultură. Nu vedeţi că pe la concursuri şi festivaluri culturale se adună doar nişte moşi cu pretenţii intelectuale şi nişte pipiţe semidocte? V-aţi întrebat vreodată ce s-a întâmplat cu tinerii care promiteau înainte de '89? Ştiţi cumva, d-le Mircea Cărtărescu în ce număr au supravieţuit "avântului revoluţionar" adolescenţii din tabăra de creaţie Victoria - 1986? Ştiţi cumva, d-le Laurenţiu Ulici, pe unde sunt copiii aceia senzaţionali de la sărbătorile "Codicelui de la Ieud"? Ştiţi cumva, d-le Marian Ilea (şi cei din redacţia "Nouăzeci") ce s-a ales de nebunii ăia teribil de liberi din "Group-90" - Baia Mare? V-aţi amintit cu toţii numai de mine pentru că am avut curajul de-a mă revolta faţiş. Dar ceilalţi?

(va urma)

Ştefan-Doru DĂNCUŞ

Yoga - pro şi contra

DE CE NE LĂSĂM DE YOGA

Chiar aşa! Şi ceilalţi de continuă să mai practice? Să fim noi, ăştia care am renunţat să ne mai golim buzunarul pentru liniştea cine ştie cărui bivolar de Bucureşti inferiori spiritual? Tot ce se poate... Dacă a renunţa la ceva care nu este practicat corect, ca şi cum un lăcătuş te-ar învăţa filosofia maselor, înseamna a fi inferior, poate.

Nu vreau să neg yoga. Ea a fost şi există de mii de ani, însă prea mulţi se găsesc să-i cioplească un aspect mai comercial, incluzând tantrisme de tot felul, deşi atunci când citeşti ceva mai deochiat, toţi se uită la tine ca la inorog. Sunt yogini şi yogini. Sunt yogini adevăraţi şi sunt yogini de catifea; sau de paradă; care îşi permit să citească ore în şir unui public pe jumătate adormit, care îşi permit să nu lucreze nicăieri (totul e o iluzie, nu?), şi câte şi mai câte îşi permit dumnealor...

Colegii mei de an - generaţie, ex-colegii, au devenit nişte dezarticulaţi care nu ştiu să vorbească decât de grâu încolţit, asane şi alte metode de câştigare a înţelepciunii. Se militează pentru prietenie-frăţie-sinceritate dar favoriţii rămân favoriţi, ca să nu vorbim de favorite care, vorba ceea, colorează atmosfera.

Şi eu care credeam că yoga e ceva înălţător! Atmosferă de club englezesc. Aşa că unii şi-au luat pătura la spinare şi duşi au fost. Alţii au rămas, le mai vezi figurile "ascetice" hălăduind joia prin holul Casei de Cultură, aşteptând începerea marii infuzii de înţelepciune. Numai rockerii îşi permit să mai rădă prin ultima bancă pe-acolo, pentru ei râsul fiind singura armă de îndreptare a moravurilor. Toate însă rămân bine mersi c-aşa-i la noi; decât să te duci la biserică mai bine te împleteşti în asane, că-i mai total.

Şi poate că m-aş apuca iar de yoga, dar când aud de MIŞA mi se face părul măciucă şi pielea găinii şi mai bine mă dreg cu 100 de "Săniuţă". Deh, aşa se distrează ignoranţii...

Dumitru CHISĂLIŢĂ

POŞTA REDACŢIEI

Victor Cociş - Sibiu: Dacă a impune revistei EXOD o cenzură valorică înseamnă a fi dictator, atunci da, sunt un dictator.

Nicoară Mihali - Baia Mare: N-am primit nici plicul şi nici banii pe care spuneţi că ni i-aţi trimis. Să nu fie o cacialma...

Marin Pungă - Baia Mare: Ne-aţi făcut o surpriză. Cineva din EXOD vă va căuta spre sfârşitul lunii. Dacă reuşiţi, bateţi materialul la maşină.

Mariana Popa - Argeş: Ne dezgustaţi. Nu vă împiedică nimeni să ţineţi cu FSN-ul, dar vă puneţi singură într-o postură mai mult decât ridicolă prin blamările pe care le împărţiţi "de sus în jos şi de la dreapta la stânga" redactorilor de la EXOD. Regretăm, aşa ceva nu putem publica.

Revista "Zimbrul" - Vişeu de Sus: Aşteptăm de la voi creaţii şi veşti. Generaţia noastră ştie ce înseamnă indiferenţa patronilor culturii, de aceea suntem atât de aproape de voi. Succes!

REDACŢIA

Aşteptăm materiale pe adresa redacţiei. Eventualii sponsori dezinteresaţi sunt rugaţi să ne contacteze pentru a discuta condiţiile colaborării.

REDACŢIA: Director: Mirela-Angela DĂNCUŞ
Redactori: Daniel Deleanu, Florin Oancea (poezie, proză, eseu, traduceri, critică literară), Mihai Prodea (grafică), Ian Dorca (politic), Florin Oancea (religie), Dumitru Chisăliţă (social)

Adresa redacţiei: Str. C-tin Noica nr. 40, Sibiu, cod 2400; Tel. 924/ 43.15.80

Anul II Nr. 5 (10)
mai 1993

"Raţionament" post-revoluţionar

"1. Poporul român nu este în stare de nimic.
2. Tu eşti român.
3. Ergo: Tu nu eşti în stare de nimic!"

Chiar dacă nu întotdeauna explicit, chiar dacă de multe ori pe căi ocolite, "raţionamentul" de mai sus ni se serveşte cu obstinaţie de trei ani încoace, pe cele mai diverse canale: televiziune, ziare, filme, spectacole de teatru. Iar când asemenea mesaje vin de la "idolii" (filozofi, regizori, scriitori) ce ni i-am făurit cu o condamnabilă naivitate după '89, lesne se găsesc cei care să le susţină. Snobi şi mediocri, rataţi şi neputincioşi s-au strâns cu entuziasm în jurul ecranelor de cinematograf ori tribunelor de unde-i copleşeau crâncene şi definitive "explicaţii". Sunt înjuraţi şi nu reacţionează; sunt batjocoriţi, dar nu-i mai deranjează. Ba chiar tratamentul începe să le facă plăcere, iar acuzatorii ajung să dobândească aură de judecători supremi. Cu fiecare înjurătură aruncată împotriva acestui popor, un pas mai mult către Europa... Şi judecătorii nu contenesc:

"Tineri, părăsiţi această ţară!" strigă unii schimonosiţi de neputinţă. "Suntem, orice am face, tot o periferie!" ne învaţă alţii copleşiţi de complexe şi mediocritate. Iar cretini pretenţioşi ajung chiar să ne arunce în faţă incredibilul: "Ruşinaţi-vă că sunteţi români!"

Îi vedem, îi auzim, îi citim cu orice prilej. Intelectuali "de rasă", strașnic "implementaţi" în fotoliile culturale, abordează la orice ocazie jalnice discursuri ori justificatoare şi greţoase zâmbete sceptic-resemnate.

Pe mulţi poate ne înfurie. Ne revoltă, sau măcar ne umplu de perplexitate. Dar înainte de a le da răspunsul ce-l merită, în loc de a-i întreba, ori măcar a vorbi şi noi, îi confirmăm şi le validăm "argumentele" de fiecare dată. Tăcând. Înainte de '89, mai aveam poate, o scuză; astăzi, niciuna.

Ticăloşia lor e slăbiciunea noastră.

*

• "Ce straniu lucru: abia după ce dobori o tiranie vezi că nu era o tiranie până la capăt", spunea Constantin Noica undeva. (Extrasă din context, strania vorbă face cu siguranţă deliciul zeloşilor detractori ai filosofului român. E treaba lor.)

Frustă, dură, tranşantă, este poate pentru societatea românească din ultimii trei ani "traducerea" cea mai potrivită pentru sartre-niana "condamnare la libertate". Teribilul avertisment noician devine astăzi crunta sabie a lui Damocles de deasupra capetelor noastre.

Societatea românească de dinaintea lui '89 a stat pentru mulţi sub semnul lui "Câte n-am fi putut face dacă n-ar fi Ceauşescu cu dictatura lui...". Ce scuză mai bună decât o societate închisă, nedemocratică, ne-liberă etc.etc. După trei ani de zile, fără "Ceauşescu şi dictatura lui", vedem că cei pe care-i aşteptam "să facă" se dovedesc astăzi falşi şi mincinoşi idoli...

Şi ei au simţit. Iar până să ajungă cineva să strige cu suficientă forţă că "Regele e gol!", şi-au găsit abile şi josnice justificări. România e o periferie, iar românii - orice-am face! - un popor periferial. Astfel că azi îi auzim: "Câte n-am fi făcut noi dacă nu ne-am fi născut aici...!". Dar ajunge. Oricât de aureolată, oricât de strălucitoare, oricât de plimbată ar fi prin Europa, mediocritatea tot mediocritate rămâne. Neputinţă, complexe, lamentaţie. Proba a fost făcută. Regele e gol!

Dar noi? A le accepta "raţionamentele" înseamnă a ne preda o dată cu ei! A ne preda **încă o dată** împreună cu ei!

Nu o facem. Suntem şi vrem să rămânem români, fără să ne ruşinăm vreodată de asta. Dar a le infirma silogismul înseamnă în principal a nega - nu doar în vorbe - (şi) avertismentul noician.

Ne-am consolat de multe ori înainte de '89 că numai neiertătoarea cenzură ne interzicea să spunem tot ce aveam de spus; acum putem s-o spunem. Ne-am plâns de multe ori înainte de '89 că nu aveam acces la cărţile pe care ni le-am fi dorit; acum avem. Ne-am resemnat deseori cu gândul că numai lipsa de confruntare ne impiedica să ne dovedim valoarea; acum o putem face. Am văzut că înainte de '89 politica era proastă şi nu aveam cum reacţiona; acum însă putem să încercăm noi să facem una mai bună.

Din tot ce am putea face, facem însă prea puţin. Să ne mai mirăm că deznădejdea tineretului este - cumplită constatare! - mai mare acum decât înainte cu trei ani?

Ce rost mai au însă lamentaţiile, ce rol mai au jalnicele explicaţii pentru traiul nostru de azi, dacă **ştiind** cum trebuie acţionat şi **văzând** că nu facem nimic pentru a-l azvârli [illegible] preajma noastră?

Ce rost ar mai avea discuţiile interminabile despre şansele tineretului şi scăderea nivelului de trai, despre clase defavorizate şi despre "viitorul ţării" dacă ele nu sunt urmate din partea noastră de NIMIC!

Nu vedeţi cum încet, încet ne cuprinde teama de noua "dictatură" cea a libertăţii noastre ori, deocamdată cea **a libertăţii de a ne angaja în lupta noastră?**

Nu vedeţi cum mulţi dintre noi ne-am găsit călduros refugiu şi le-am preluat - chiar dacă nu o mărturisim! - ruşinosul silogism? De ce am ajuns astăzi să ne întoarcem privirile de la atâţia români care într-adevăr Au FOST? Ce vrem să ascundem? Sau mai bine zis, ce încercăm să ne ascundem? "Adevărata renaştere a unui popor începe cu tinerimea iar adevărata decadenţă tot de acolo începe." (S. Mehedinţi).

Să nu ne facem prin urmare iluzii. Să nu ne mai lamentăm atât că noi ("atât de buni") am nimerit astfel de condiţii ("atât de proaste"). Să nu ne mai plângem atât şi să nu mai căutăm ţapi ispăşitori. Să nu ne mai strigăm sărăcia în gura mare şi să încercăm a ne ascunde eşecurile ori ratările în spatele "nivelului de trai" câtă vreme n-am făcut - şi nu facem - nimic pentru a schimba toate acestea. Căci n-am făcut decât să căutăm ajutor de la cei de la care nu ne poate veni.

Să nu ne mai mintim prin urmare. Să ne privim şi să recunoaştem că nu avem de ce să ne compătimim.

Ticăloşia lor e slăbiciunea noastră!

Pavel Mureşan

MIŞCAREA PENTRU ROMÂNIA

Este numele partidului înfiinţat de Marian Munteanu. După ce a fost sufletul fenomenului numit Piaţa Universităţii, după ce a dat dovadă că este apt să conducă masele, a ajuns în fruntea "Mişcării Pentru România".

Vă recomand o lectură foarte atentă a programului "Mişcării Pentru România". Veţi găsi idei şi soluţii viabile pentru viitorul României. Şi politic şi social şi economic. Totul grefat pe cel mai pur şi mai sfânt naţionalism. Şi totul având la bază morala creştină.

Au încercat unii şi alţii, mai FSN-işti, mai "români mari" să-l "termine" pe Marian Munteanu numindu-l legionar. Sigur, este "epitetul" cu care se pare că până acum puteai să distrugi pe cineva. Nu faptul că Marian Munteanu este mult, mult prea tânăr pentru a fi fost legionar este important, ci faptul că Puterea (adică Iliescu pe de-o parte şi Roman pe de alta) îl consideră deosebit de periculos pe Marian Munteanu. Şi atunci în mod firesc se naşte următoarea întrebare: pe cine deranjează atât de tare Marian Munteanu, cui nu-i convine programul "Mişcării Pentru România", de ce o Românie puternică şi cu adevărat independentă este ca un spin în ochiul unor anumite grupări?

"Mişcarea Pentru România" are formidabilul atu al viitorului, are şansa de a deveni efectiv naţională în următorul deceniu, pentru că poate avea un mare impact asupra tinerilor, asupra celor care au fost colegi cu studenţii şi elevii ucişi în Decembrie '89 şi Iunie '90. De ce spun asta? Vă invit să cercetaţi prin media de vârstă a Parlamentului, Senatului şi Guvernului României. Veţi constata că după aşa-zisa Revoluţie a tinerilor din Decembrie '89, în cele trei "bisericuţe" enumerate mai sus, predominau fosilele, politrucii lui Gheorghiu-Dej şi vechi tovarăşi de luptă ai domnului Iliescu. Şi atunci te întrebi din nou: unde sunt tinerii? Păi unde să fie: prin Germania, prin Franţa, ba chiar şi prin Australia. Sătui de "trandafirul" de acasă, s-au hotărât să încerce "dulceaţa" salamului de Sibiu occidental.

Cineva spunea că "exista o linie a vieţii unui neam". Dacă neamurile urmează această linie se pot înălţa în istorie, dacă se îndepărtează de ea, iau drumul decăderii, pot chiar dispărea. Consider că "Mişcarea Pentru România" poate deveni cea care să apropie din nou neamul românesc de această linie a vieţii. Iar aceasta numai şi numai prin atragerea în cadrul Mişcării a cât mai multor tineri.

De ce manifest simpatie "Mişcării Pentru România"? Deoarece, urmărind cu atenţie "Daciada" vieţii politice româneşti, văzând acerba luptă pentru putere, avida dorinţă de căpătuire, falsul patriotism de genul "eu mă gândesc la ţărişoara mea", sau "România Mare", vreau să cred că există un nucleu de tineri, care au scăpat de gloanţe în Decembrie '89 şi de "mineri" în Iunie '90, care nu doresc funcţii şi "diplome de revoluţionari", care nu doresc să facă bişniţă cu averea ţării (câtă mai este), care pot fi cinstiţi şi curaţi, buni români şi buni creştini.

Născut în 1956, eu, semnatarul acestor rânduri, n-am avut deci cum să fiu legionar (după cum ştiţi în 1955 se ucideau încă munţi, de către Securitatea comunistă, ultimele nuclee de partizani, ultimele nuclee de patrioţi şi luptători anticomunişti) şi simpatia mea pentru Marian Munteanu nu este legată de nici un fel de "conspiraţie" de natură legionară. Mărturisesc că l-am văzut pe Marian Munteanu de câteva ori la televizor şi de mai multe ori în Piaţa Universităţii. Îi urez să poată cuprinde în sufletul lui întregul neam românesc cu toate necazurile şi nevoile lui. Dacă Marian Munteanu înţelege enorma povară pe care i-o propun prin urarea mea, atunci sper ca în următorii zece ani, "Mişcarea Pentru România" să ajungă în fruntea României.

Ilie MIHUŢ
Sidney

SCRISOARE DIN AUSTRALIA

Din scrisoarea primită din Australia de la domnul Ilie Mihuţ, aflăm cu satisfacţie că "Mişcarea" este citită şi de către românii de acolo. Mai mult, constatăm că naţional-democraţia, doctrină M.P.R., găseşte ecou în rândurile comunităţii româneşti australiene.

Mulţumind domnului Mihuţ pentru cuvintele calde pe care ni le adresează, reproducem articolul semnat de domnia sa în "Buletinul de informaţie", publicaţie românească ce apare la Sidney.

Între libertate şi emancipare (sau libertinaj)

Aş dori să punctez câteva idei legate de deosebirile doctrinare existente între partidele clasice, conservatoare, şi cele de stânga, fie că acestea din urmă s-au numit, în cursul istoriei moderne, "social-democrate, muncitoreşti, socialiste, radicale sau comuniste. O distincţie netă între cele conservatoare (inclusiv naţionaliste) şi cele aparţinând stângii internaţionaliste, este ideea de libertate.

"A fi liber - spunea Mircea Eliade - înseamnă, înainte de toate, a fi responsabil faţă de tine însuţi." Libertatea implică responsabilitate, pe când drepturile oferă un fel de libertate exterioară, neangajantă.

Tragedia este că omul a fost eliberat social şi a primit în posesia drepturilor lui fundamentale, fără să fi conştientizat necesitatea asumării răspunderii personale. După 1789, procesul emancipării sociale s-a accelerat fără să se asigure şi o educaţie a acestei facilităţi. Libertatea şi egalitatea au fost dăruite anarhic, tuturor deopotrivă, indiferent dacă cei în cauză erau pregătiţi să le primească, să-i cunoască valoarea sau nu. Într-un dialog cu Sorin Dumitrescu la câteva zile de la Revoluţie, Petre Ţuţea spunea, în felul lui inconfundabil, referindu-se la virtuţile Constituţiei din 1923: "Un rege bun, separaţia puterilor şi libertăţi câte doreşte nea Nicu, nici nu poate duce atâtea libertăţi".

Dar "mândra lume nouă" nu şi-a luat măsuri de precauţie în faţa celor care au folosit iresponsabil dreptul primit cadou. Nu s-a făcut nimic spre a preveni "înstrăinarea" omului, scăpat în societate cu pofte nemaivăzute, nepregătit pentru noua lume care tocmai pentru el se clădea.

Când iluminismul ateist al secolului al XVIII-lea a pus problema libertăţii cetăţeanului universal, a conceput-o în opoziţie cu instituţiile eclesiastice, vinovate de o stupidă, şi la urma-urmelor, inutilă rigiditate a unor concepţii care nu ţineau de dogme şi canoane, de care nu atârna existenţa nealterată a vieţii Bisericii. Catolicismul a greşit grav, încercând să fie în pas cu descoperirile ştiinţifice, în încercarea de a "demonstra" pe cale raţională existenţa lui Dumnezeu.)

Dar aceasta nu a mai fost libertate în sens profund, o emancipare. Odată înlăturat ochiul care veghează din ceruri, deci odată emancipat de morală, omul a dat imediat dovada ticăloşirii sale, oferindu-şi un alt set întreg de emancipări. După ateaism, mână-n mână legat de aspectele pozitive ale secolului al XIX-lea, a urmat liberalismul, degrabă înţeles ca libertinaj. Apoi, într-o accelerată succesiune - semn al căderii sub călcâiul modelor, dar al timpului - internaţionalismul, pacifismul, colectivismul etc.

Fiul s-a emancipat de tată, femeia de bărbat, şi uneaga familie - de Dumnezeu. Internaţionaliştii, de pildă, iar pacifiştii habotnici, de realitatea nudă, care azi sileşte o parte a lumii să facă uz de armă pentru a apăra altă parte, cu mult mai periculoasă dacă i s-ar permite să-şi facă de cap. (Adică întocmai acea parte a omenirii care ar dori libertate, ţipă după ea în toate forurile şi organizaţiile, dar fără să aibă şi răspunderi pe măsură.)

Efectele emancipării?

Emanciparea femeii de bărbat a dus la surparea familiei, la împerechere anarhică, preacurvie, perversiuni, pornografie.

Emanciparea de mamă şi de tată generează dezechilibre mintale, incest, paricid, sadisme.

Emanciparea pacifistului de realitatea geopolitică duce la sinucidere, la masochism politic. Aparent, pacifistul e un idealist setos de pace, de mai bine. Rupându-se, însă (cu bună ştiinţă sau nu) de obiectivitate, el promovează interesele unui adversar care îşi propune **ab initio** să-l distrugă (această trăsătură a comunismului a fost înţeleasă târziu de Occident), şi se foloseşte de naivitatea lui condamnabilă. Căci din start, pacifistul îi conferă adversarului o nemeritată bună-credinţă.

Pe ţăran, colectiviştii l-au "dezlegat" de pământ, transformându-l în proletar. În limbajul specific acestor apostoli ai emancipării, acţiunea lor se numeşte "descătuşare", dezrobirea de la munca câmpului, ruptul lanţului care lega, după caz, **actualul** proletar de patron, **actualul** ateu de Dumnezeu etc. Şi apare atât de clar că există perechi de nedespărţit, întreguri organice formate din părţi care numai împreună au sens! Poate că cei specializaţi în "descătuşări" îi vor arăta muncitorului cum să facă rost de bani fără să muncească. "Dacă muncitorul ştie meserie, ce nevoie mai e de director?" întreabă ei. "Poate şi singur să muncească".

Da, comunismul a demonstrat că poate, dar bineînţeles, făcând rabat calităţii şi secătuindu-şi puterile în încercarea de a fi salahor, proiectant, manager şi bancher totodată. Iar când şi-a încheiat ziua de muncă, salariatul socialist se trezeşte singur şi fără rost. "Liber".

Libertate fără căpătâi, dătătoare de sfâşieri şi deznădejdi. Libertate în care apar cele mai suspecte idei.

Nu e semnificativ că marxismul, ca idee, apare în secolul triumfului liberalismului şi în ţări liberale, dar reuşeşte ca sistem politic acolo unde libertăţile sunt îngrădite?

Rezultă de aici ceva foarte grav. Că în Occident, anumite ideologii sunt "adoptate" doar pentru că acelcurent este la modă, însă respectabilelor persoane nu le-ar plăcea să trăiască ele însele în acel sistem. El merită experimentat, desigur, dar în altă parte, de preferinţă mai la Răsărit.

Iată libertinajul în gândire, iată dovada profundei iresponsabilităţi, în opoziţie cu libertatea, care înseamnă răspundere, luciditate.

Florea CRISTIAN
34 ani, Galaţi

SCRISOARE DIN IAŞI

Stimaţi prieteni,

Sunt un cititor din Iaşi al publicaţiei tinerei generaţii "Mişcarea" şi m-am hotărât să vă scriu, cu întârziere, despre o întâmplare dureroasă care, m-am gândit eu, ar trebui să vă intereseze.

Este vorba despre gestul disperat al unui tânăr ieşean care s-a sinucis, păstrând lângă el, arborat, drapelul naţional. Tragicul său gest de abandon a răscolit Iaşul. Tânărul se numea Marius Broşteanu, era elev într-a IX-a de liceu şi despre el s-au scris tot felul de parascovenii în unele ziare de "senzaţie".

Pot să vă spun, în cunoştinţă de cauză, că afirmaţiile scrise cu tituri mari în acele ziare sunt mincinoase. Marius nu s-a sinucis datorită unei pricini de amor neîmplinit, iar faptul că a ţinut să-şi aibă aproape drapelul naţional în călătoria sa către ceruri, are o explicaţie care, cred eu, ar trebui menţionată şi care priveşte direct toată generaţia tânără. Acesta a fost şi motivul pentru care, până la urmă, m-am hotărât să vă scriu.

Un poliţist blazat şi plictisit mi-a zis despre Marius: "Ori era bolnav la minte, ori a vrut să facă pe grozavul." Diriginta lui însă, doamna profesoară Nicoleta Chifu, spunea despre Marius că era echilibrat şi cuminte, foarte bun mai ales la Limba şi Literatura română şi la Istorie, iar colegii îi recunoşteau inteligenţa sclipitoare şi caracterul aparte.

Prietenii săi, băieţii din bloc, îl descriu pe Marius ca pe "un tip deosebit", "interesat de tot ceea ce se petrece în politica românească şi internaţională", "foarte informat" şi că devenise cu timpul "de un radicalism extraordinar". Era de părere că totul e din ce în ce mai rău şi că până nu se va crea o forţă politică sănătoasă, naţională, care să acţioneze în sensul eradicării tuturor relelor din societate, nu se va face nimic.

Făcându-şi câte o cruce mică, cu ochii în lacrimi, băieţii amintesc de gestul lui Marius care, cred ei, "a vrut să ne dea o lecţie la toţi". El spunea deseori că acolo sus, aproape de Cer, ar trebui pus un drapel românesc.

Aceasta este povestea adevărată a lui Marius Broşteanu, elev într-a IX-a, din Iaşi. El aparţine unei generaţii profund anticomuniste, care resimte în mod tragic mizeria morală a societăţii de astăzi, care trăieşte cu mult mai mult decât se vede la suprafaţă, drama profundă a disperării în faţa drumului închis pe care ni-l oferă guvernanţii şi politicianismul conducătorilor.

Eu nu v-am scris despre Marius pentru a vă reproşa că tinerii au ajuns la o asemenea disperare din lipsă de perspectivă încât pleacă din ţară ori ajung la gesturi mai disperate.

Eu cred doar că vă "mişcaţi" cam prea încet şi între timp drapelul naţional se afundă din ce în ce în ţărână, sub picioarele aceloraşi comunişti înrăiţi care conduc economia şi cultura şi ziarele. Dacă credeţi de cuviinţă şi dacă nu v-am supărat, m-aş bucura dacă aţi putea face cumva să apară, în amintirea lui Marius din Iaşi, aceste rânduri.

Cu prietenie,

Ştefan AMARIEI
Iaşi

POŞTA REDACŢIEI

Mulţumim pentru scrisori, pentru gândurile bune şi pentru creştinească întâmpinare "HRISTOS A ÎNVIAT!"

Tuturor, "ADEVĂRAT CĂ A ÎNVIAT!"

Marcu Costică - Cluj; Sorin Andronache - Haţeg; Adrian N. Popescu - Bucureşti: V-am trimis exemplarul solicitat.

Radu Eftimie - Sighişoara: V-am trimis "Din luptele tineretului român". Ne pare rău, dar nu avem la redacţie şi lucrarea d-lui Chioreanu.

Florea Cristian - Galaţi: Am reţinut articolul dvs. pentru publicare. V-am trimis exemplarul cerut.

Prof. C. Cicoş - Craiova: Sperăm că veţi obţine abonamentul la ziarul nostru. V-am trimis volumul solicitat.

Marian Ghionu - Brăila: V-am trimis "Din luptele tineretului român". Nu suntem în măsură să vă procurăm celelalte două cărţi solicitate.

Doamna Coca Iancu - Bucureşti; Vă mulţumim pentru observaţiile făcute. Sperăm ca celelalte numere ale publicaţiei noastre să vă ofere răspunsurile la întrebările pe care ni le-aţi ridicat. Vă stăm la dispoziţie cu numerele care vă lipsesc.

Elena şi Dan Vlad - Huşi: Vă mulţumim pentru tot. V-am trimis exemplarul cerut şi, în plus, primiţi colecţia ziarului nostru. Mai scrieţi-ne.

Ilie Mihuţ - Summer Hill, Australia: Vă mulţumim pentru prezentare. Articolul se reţine pentru publicare.

Claudiu Chelariu - Constanţa: Ţi-am trimis cartea. Ne bucurăm că ai "descoperit" revista noastră şi că te interesează istoria adevărată a neamului. Am reţinut, pe lângă corespoderi şi "poate la următoarele alegeri..." ■

Dragi cititori,

Suntem bucuroşi să publicăm articole şi reportaje cu privire la temele tratate în cadrul rubricilor noastre precum şi, în general, cu privire la orice temă ce prezintă interes pentru generaţia noastră. Ar fi bine ca materialele trimise să nu fie prea voluminoase şi, pe cât posibil, să fie dactilografiate la două rânduri.

De asemenea îi rugăm pe toţi corespondenţii noştri să precizeze vârsta, profesia, adresa exactă şi numerele de telefon la care pot fi găsiţi.

Sperăm să veniţi alături de noi.

Vă aşteptăm!

IMPORTANT!

Căutăm difuzori voluntari pentru publicaţia "Mişcarea". Toţi cei interesaţi sunt rugaţi să ia legătura cu redacţia sau cu reprezentanţii MPR din ţară. Oferim un procent de 20% din costul publicaţiilor vândute (10 lei pentru fiecare exemplar).

Abonamente

Abonamente la "Mişcarea" se pot contracta prin toate ghişeele poştale şi prin filialele RODIPET S.A.

Publicaţia "Mişcarea" este trecută în Catalogul presei interne la nr. 4137.

Responsabilitea pentru conţinutul textelor publicate aparţine exclusiv semnatarilor. Punctele de vedere susţinute în paginile *"Mişcări"* nu pot fi atribuite formaţiunii politice MPR.

Mişcarea Pentru România îşi asumă responsabilitatea numai pentru documentele sau comunicatele publicate de către reprezentanţii săi autorizaţi sub semnătură oficială (cu precizarea funcţiei deţinute în cadrul MPR).

Publicarea unor articole (integral sau fragmente) apărute în paginile *"Mişcări"* nu este permisă decât cu acordul scris al Redacţiei.

Publicaţia *"Mişcarea"* este editată de **Mişcarea Pentru România**, formaţiune politică, înregistrată la Tribunalul Municipiului Bucureşti prin Decizia civilă nr. 33/23.12.1991, dosar nr. 31/P/1991.

Direcţia publicaţiei este asigurată de Departamentul Relaţii Publice al MPR.

Adresa: Str. Scărlătescu nr. 14, Sector 1, Bucureşti 78 158. Telefon: 659.45.72; Fax: 312.41.15

Cont deschis la Banca Română pentru Dezvoltare
Sucursala Municipiului Bucureşti (BRD-SMB), nr. 40729.96.133178

REDACŢIA:

George Roncea - Prim Redactor
Alexandru Zlatco - Şef departament social
Sandra Cristea - Şef departament cultural
Claudia Buruiană
Pavel Mureşanu
Ioan Pera
Bogdan Munteanu - Secretar de redacţie
Karina Knapek - Fotoreporter
Victor Roncea
Dan Dungaciu
Laura Lotreanu
Silviu Rareş

Ştefan Doru Dăncuş - Corespondent Sibiu

Program relaţii cu publicul:
miercuri şi vineri, orele 16.00-20.00

Anul II Nr. 5 (10)
mai 1993 • MIŞCAREA

Date Biografice

- Născut la 14 septembrie 1882, în comuna Bâlca (Bucovina)
- 1901-1905 - urmează Facultatea de Filosofie la Universitatea din Cernăuţi (studiază latina, elina şi filosofia, discipline la care şi-a dat şi licenţa).
- 1909 - Doctor în filosofie.
- Profesor de etică, sociologie şi politică la Universităţile din Cernăuţi şi Bucureşti
- 1930 -Membru al Senatului Mişcării Legionare, constituit la 8 noiembrie acelaşi an
- 1940 - Ministru al educaţieì
- 1946 - arestat şi condamnat la 20 de ani de temniţă grea
- 1947 - la data 3 octombrie se stinge din viaţă în închisoarea Aiud.

Din Opera profesorului Traian Brăileanu:

LUCRĂRI DE SPECIALITATE:

1912 **Despre condiţiunile conştiinţei şi ale cunoştinţei**, Cernăuţi
1919 **Die Grundlegung zu einer Wissenschaft der Ethik** (Fundamentarea la o ştiinţă a eticii), Viena şi Leipzig
1923 **Introducere în sociologie**, Cernăuţi
1926 **Sociologia generală**, Cernăuţi
1928 **Politica**, Cernăuţi
1940 **Statul şi comunitatea morală**, Bucureşti
1940 **Sociologia şi arta guvernării. Articole politice**, Bucureşti
1941 **Teoria comunităţii omeneşti**, Bucureşti
1935-1940 Director al revistei **Însemnări sociologice**
Autor de manuale şi cursuri unviersitare.
A publicat în ţară şi străinătate numeroase studii şi lucrări de specialitate.

TRADUCERI:

1929 Imm. Kant - **Întemeierea metafizicii moravurilor**. Ed. Casa şcoalelor, Bucureşti
1930 Imm, Kant - **Critica raţiunii pure**, Casa şcoalelor, Bucureşti
1940 Imm. kant - **Critica puterii de judecare**, Casa şcoalelor, Bucureşti
1944 Aristoteles - **Etica Nicomahică**, Casa şcoalelor, Bucureşti
1945 Aristoteles - **Organon**, (manuscris-425 pagini)

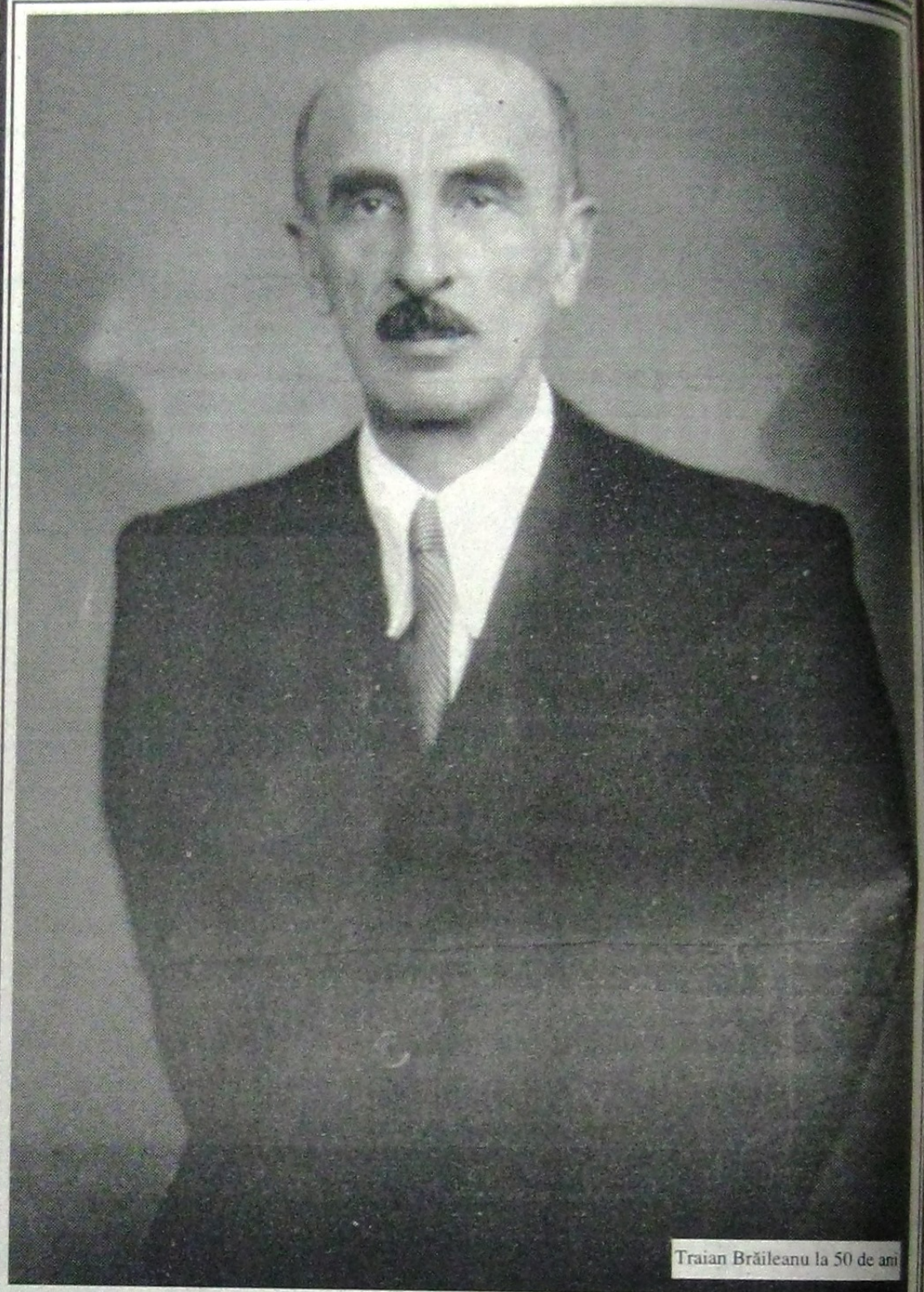

Traian Brăileanu la 50 de ani

TRAIAN BRĂILEANU 14 sept 1882 - 3 oct 1947

"Sentimente ca naţionalismul nu au nevoie de demonstraţie logică. Dragostea de Neam şi de Patrie nu aparţin raţiunii. Dar raţiunea intră în drepturile ei, când e vorba de a descoperi şi organiza mijloacele pentru înfăptuirea idealurilor".

"Cert este că "democraţia" în înfăţişarea ei de astăzi (parlamentarism întemeiat pe vot universal şi partide politice) constituie cea mai mare primejdie pentru statul nostru. Dar nu fiindcă este democraţie, ci fiindcă este o democraţie organizată într-un mod contrar intereselor naţiunii româneşti, contrar Statului naţional român."

"Timpurile noi, sec. al XX-lea, vor îngădui, credem, întoarcerea la o filosofie socială întemeiată pe principiile moralei creştine, după ce omenirea a plătit cu atâtea suferinţe rătăcirile unei teorii sociale care acordaseră ştiinţelor exacte încredere nemărginită în conducerea destinelor ei".

"Realitatea nu se poate transforma prin formule şi interpretări interesante, prin teorii sociologice adaptate programelor de partid şi intereselor celor ce finanţează politicianismul corupt de la noi. Ştiinţa obiectivă pusă în slujba adevărului constată ivirea unei reacţii puternice a generaţiei tinere împotriva anarhiei politicianiste".

"Ar fi să nu cunoaştem interdependenţa strânsă a acestor factori, dacă am crede cu putinţă de a scăpa o comunitate de destrămare, întărind tot mai mult constrângerea, când morala, viaţa economică, ideile religioase, patriotismul etc. sunt acum în plină disoluţie".

"Mijlocul politic, forţa, nu ajunge pentru a stabili ordinea şi pacea, cum mijlocul economic, banul, nu poate avea nici o valoare civilizatoare, dacă se calcă legea libertăţii, dacă se vatămă legile morale, religioase etc."

"Sociologia pozitivistă a dat naştere politicianului rafinat, cunoscând toate subtilităţile artei guvernării, dar lipsit de orice principiu spiritual de conducere şi de orice simţ de responsabilitate, deoarece şi el, ca şi savantul fizician, a uitat de legătura sa cu comunitatea din care s-a născut ca suflet".